

Denne fil er downloadet fra
Danmarks Tekniske Kulturarv
www.tekniskkulturarv.dk

Danmarks Tekniske Kulturarv drives af DTU Bibliotek og indeholder scannede bøger og fotografier fra bibliotekets historiske samling.

Rettigheder

Du kan læse mere om, hvordan du må bruge filen, på
www.tekniskkulturarv.dk/about

Er du i tvivl om brug af værker, bøger, fotografier og tekster fra siden, er du velkommen til at sende en mail til *tekniskkulturarv@dtu.dk*

Beskyttelse
eller
Frihandel.

INDUSTRI-
FORENINGEN.

296

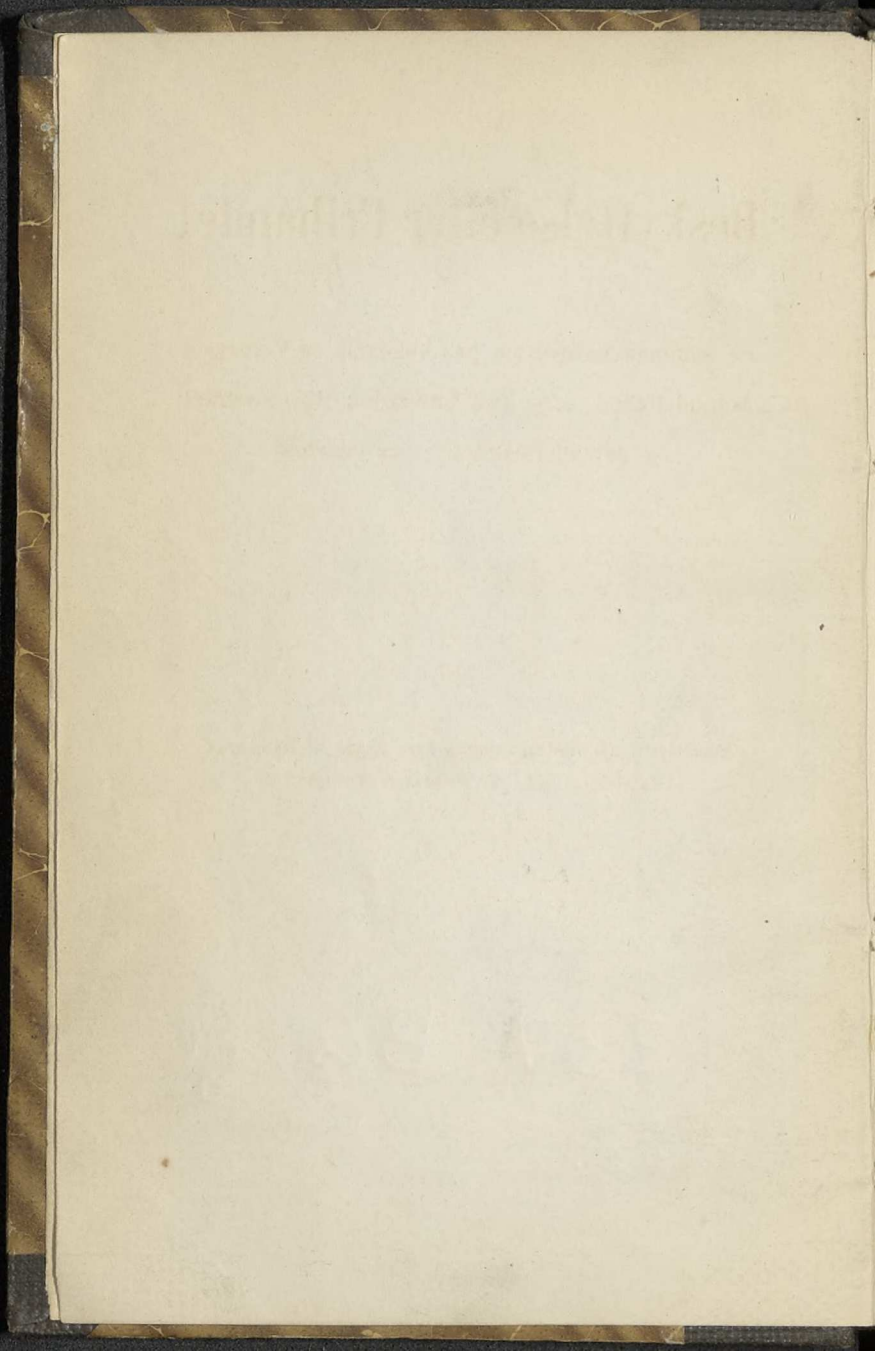
337

18

2

337 Bes gl

1863.

Sten-J.

Beskyttelse eller Frihandel

og sammes Indflydelse paa Velstand og Velvære i
Almindelighed, samt paa Industrien, Haandværket
og Arbeiderstanden i Særdeleshed.

Af

Forfatteren til „Betragtninger over nogle af Danmarks
Handels-, Told- og Skibsfarts Forhold“.

Kjøbenhavn.

I Commission hos Universitetsboghandler Andr. Fred. Høst.

G. S. Wibes Bogtrykkeri.

1863.

DANMARKS TEKNISKE BIBLIOTEK

Indhold.

	Side
1. Den frie og den ufrie Handel	1
2. Beskyttelsen har ikke fremkaldt Industri, Handel og Skibsfart, og Overgangen til den frie Handel i England var ikke en langsom og forsigtig Forandring af det Bestaaende . .	11
3. Den mindre Industri, Haandværksbedriften og Arbeideren under den frie Handel	65
4. Den nye Toldtarif	77
5. En moderat Forhøielse af Tolden formindsker ikke Forbruget, og en Frihandels Tarif efter Udkastet i Forbindelse med en 1 pCts. Indtægtsskat er til Fordeel for de mindre Indtægter og til størst Fordeel for Arbeidsstanden	119
6. Hvad er der at gjøre, for at overvinde de Vanskeligheder, der stille sig i Veien for den frie Handel	131

Den frie og den ufrie Handel.

Den frie Handel er Udøvelsen af den naturlige Ret, som enhver frie Stats Borger bør have til at købe hvor der er billigst og til at sælge hvor der er dyrest, og da al Handel kun er en Ombytning af den ene Mands Eiendom imod den anden Mands Eiendom, saa er alt hvad der er til Hinder for eller vanskeliggjør denne Ombytning, imod den frie Handels Grundsatninger og tillige en Krænkelse af Eiendomsretten.

Ifølge de vise og gode Love, som Verdens Skaber fra Begyndelsen af har fastsat for Menneskeslægtens gradvise Udvikling og Forædling, har det været Hensigten med denne Ombytning eller Handel at henlede ethvert Lands Opmærksomhed paa Dyrkningen og Forædlingen af saadanne Producter, som passe til Landets climatiske og andre Forhold, som paa Grund heraf med størst Fordeel kunne frembringes der, og som ved Udvexling og Ombytning mod lignende Producter fra andre Lande ere at betragte som en fælleds Eiendom for alle, der trænge til dem, og som have en Værdie at give igjen derfor.

Derved opstaaer Arbeidet, der er lige nødvendigt for den Enkelte, som for Staten, og der er ingen Tvivl om, at det maa være i Overensstemmelse med disse Love og med Menneskets Fordeel, at dette Arbejde faaer Frihed til at indrette sig selv; det vil sige til at beskæftige sig med det, der bringer størst Fordeel.

Denne største Fordeel kan mit Arbeide imidlertid ikke forskaffe mig, naar jeg ikke kan ombytte dets Produkt paa den fordeeligste Maade, og ligesom det frie Arbeide er grundet paa Menneskets og Borgerens naturlige Ret, saaledes er den frie Handel ligeledes grundet paa selv samme Ret, er en Følge af det frie Arbeide og en nødvendig Betingelse derfor.

Den ufrie Handel er derfor en Forurettelse af det frie Arbeide og en Hindring mod sammes Udvikling paa rette Maade.

Ved Ombytningen af disse Produkter fra forskellige Lande, eller ved Handelen, der, for at kunne opfylde Hensigten paa bedst mulige Maade, altsaa maa være fri eller saa fri som mulig for alle Baand og ikke bør styres af andre Love end saadanne, som foreskrives af Moralen og egen Fordeel eller ved den frie Handel, har det været Skaberens Hensigt at ordne Lønnen for dette Arbeide paa en simpel og naturlig Maade og derved at udbrede Velstand og Velvære og alle de aandelige Goder, som gaae i Følge dermed, iblandt hele den menneskelige Slægt, der er bestemt til at leve sammen som Lemmer af een Familie, knyttede til hverandre ved aandelige og materielle Interesser, iblandt hvilke den er af størst Betydenhed, at man ved Ombytning kan forskaffe sig en Vare, man trænger til, imod en anden, som man har Overflødighed af.

Ved Misgreb og ledet af ufornuftige og egennyttige Bevæggrunde er den menneskelige Familie bleven forledet til at udsondre sig i Statssamfund, som have modsatte og hverandre fjendtlige Interesser, for største

Deel fremkaldte ved forkeerte nationaloeconomiske Begreber (Mercantil-Systemet).

Den ufrie Handel er derfor en Hindring, ikke alene for den materielle, men ogsaa for den aandlige Udvikling og Velvære.

Under den frie Handel maa derfor ikke forstaaes den Handelsomsætning alene, der skeer ved Hjælp af Handelsstanden, og som bestaaer deri, at der sælges en Vare og kjøbes en anden, men Udøvelsen af en Grundrettighed, der fra Begyndelsen af har tilhørt det frie Menneske, som tabte den, da det ophørte at være frit og paalagde sig Lænker ogsaa i aandlig Henseende, men som det søger at erhverve sig igjen efterhaanden som det frigjør sig for disse Baand, nemlig Retten til det frie Arbeide og til at Lønnen for dette Arbeide kun bestemmes ved de Love, som Naturen har fastsat, og som virke i Forhold til Mængden og Beskaffenheden af Arbeidets Produkt og Begjæret derefter, og da Enhver under Herredømmet af saadanne Love kun vil beskæftige sig med det, der giver størst Fordeel, saa er denne Vei den naturligste og korteste til Velvære og Velstand og til alle de store Goder, der staae i Forbindelse dermed og ere en Følge deraf i fysisk, politisk, social og religiøs Henseende; iblandt disse kunne fremhæves: bedre og rigeligere Føde, Klæder og Huusly, større Smag for Reenlighed og Bekvemmeligheder, en bedre Opdragelse og Underviisning for Ungdommen, og for den Ældre et roligere, fredeligere og mere religiøst Sind, Befrielsen for den trykkende og irriterende Tanke hos Massen af den fattigere Befolkning, at der skeer den

Uret, og at Fattighuset er dens eneste Tilflugtssted paa de gamle Dage; derved fremkomme bedre Familiefædre og bedre, nyttigere og mere oplyste Borgere i Staten.

Veien til det fredelige Herredømme af et oplyst Demokratie gaaer igjennem den Velstand, som erhverves ved haardt Arbeide, denne Velstand er det alene, som hæver, styrker og forædler Individet saavel som Nationen i samme Grad, som Velstand eller Overflødighed, der er erhvervet ved umoralske Midler f. Ex. Actie- og Blanco-Svindet, Hazardspil, Kaperi, Fordele for den Enkelte paa Mængdens Bekostning ved Told, Beskyttelse etc. etc. nedsætter, nedbryder og demoraliserer; den rette Velstand kan imidlertid ikke erhverves uden den frie Handel, der paa naturlig Maade ordner Arbeidet og bestemmer Lønnen derfor.

De Feil, som ere begaaede ved at antage Mercantil-Systemet, der foreskriver, at man skal stræbe efter at frembringe Alting selv og ikke skaffe sig sine Fornødenheder ved Ombytning, fordi denne bringer Landet Tab ved at indføre Arbeide fra Udlandet, som man selv kunde have gjort og som derfor ved Toldforbud og høie Toldsatser lægger en Hindring iveien for den frie Handel eller Ombytning af alle saadanne Nødvendighedsartikler, som man selv vil frembringe, om det end kun kan skee til meget høiere Priser, end hvortil Udlandet kan levere dem; saadanne Feil begaaes derfor imod den hele Nation og imod den hele menneskelige Familie, og have væsentlig bidraget til at standse dens Udvikling og dens Fremskridt paa Veien til Velstand og til politisk, social og religiøs

Fuldkommenhed. Af denne Grund er Mercantil-Systemet uholdbart i enhver Stat med en fri Forfatning, hvor Folket er oplyst nok til at indsee Vigtigheden af den frie Handel og dens Betydning som en høist vigtig Factor i dets egen fremadgaaende Udvikling.

Det er imidlertid ikke saa meget om Frihandelens eller om Mercantil-Systemets Fortrin, at man her i Landet vil komme til at stride, i det mindste ikke tilsyneladende; saa oplyste eller saa kloge ere Modstanderne, at de indrømme den frie Handel hvad der er dens Ret; de søge blot at vinde Tid, at trække det saalænge ud som muligt, før Forandringen indtræder. Dette er imidlertid en langt farligere Taktik, end om man satte sig paa det Standpunkt at forsvare Mercantil-Systemet med alle dets Følger, hvilket kun meget Faa fordriste sig til; thi man fordrer en saadan gradviis og forsigtig Fremgang imod den frie Handel, som Toldtariffen har viist os siden 1797 eller i 65 Aar. Kan man ved Regjeringens Hjælp, uhindret af nogen Modstand fra Befolkningen i Landet, der antages ikke at have Interesse for sine egne allervigtigste Anliggender, saalænge der findes en politisk Agitation til dens Underholdning, faae en Tarif som den i 1858 og 1862 forelagte, maaskee med nogle smaae Hane-fjeds Indrømmelser, ført igjennem og slaaet fast igjen for en Række af Aar, saa gjør man det, og hvem faaer da Skyld for den langsomme Fremgang af Told-reformen, om hvis Nødvendighed Alle foregive at være enige, — Folket selv, som ikke har givet noget Ønske og nogen Villie tilkjende om, at det vil have en hurtigere, endskjøndt det er i dets og i enhver Enkelts

velforstaaede Interesse, at gjøre Overgangstilstanden af saa kort Varighed som mulig og i Ingens mere end i Handelsstandens, der, foruden at den har samme Interesser som andre Borgere i Staten, ogsaa har den særegne, at det er den, der besørger Ombytningen eller Handelen, og følgelig er enhver Hindring for denne Virksomhed ikke alene en stor national-oekonomisk Feil, der modarbejder Nationens Fremgang og Udvikling, men den ufrie Handel er tillige en Krænkelse af dette specielle Arbeide, imedens alt andet Arbeide ved Lov er erklæret for frit.

Denne Indskrænkning i Handelsstandens Virksomhed og Forhindring for dens lovlige Arbeide, bestaaer hos os i de Baand, som en forældet og paa Toldbeskyttelse bygget Toldlovgivning lægger derpaa, en Toldlovgivning, der har givet os en Tarif med høie og mange Toldsatser, som ikke bringe meget ind i Statens Kasse, men derimod ved den stedfindende Control er til den største Hinder for Handelen, som forhindrer Transit-Handelen ved at paalægge den en Told, som beskatter den mindre Fragtfart ved Lastepenge paa en uforholdsmæssig høi Maade, som i Credit-Oplaget har indrømmet en Frihed for Handels-Omsætningen med Udlandet, der er aldeles utilstrækkelig, til samme Tid som Systemet er forkasteligt af andre Grunde, som endelig er gennemtrængt af en Mistroens og Mistillidens Aand imod Handelen, der ikke bør findes i nogen Toldlov og som sætter Toldvæsenet hos os omtrent i samme Forhold til Varerne, der skulle beskattes, som Jægerne staae til Vildtet, de jage.

Det er imidlertid ikke alene heri, at Hindringerne

for Handelsstandens Virksomhed bestaaer, men ogsaa i den mangelfulde Indretning af Handelslovgivningen og af alle vore høiere Handelsforhold (see Betragtningerne), der ikke passe til en større Handels-Rørelse, og Handelsstanden er derfor ikke alene berettiget til at tage sig af denne Sag, men det kan endog ligefrem betragtes som en Pligt imod deres Medborgere, grundet paa Standens Stilling dertil.

Der existerer imidlertid endnu megen Uvished om den frie Handels Betydning og hele Væsen, vel nærmest om dens Betydning for Landet i materiel Henseende og om dens Virkning paa Industrien, baade den større og den mindre, paa Arbeidsstandens og paa Forbrugernes Forhold, og mange, som maa antages at være mindre vel oplyste herom, men som ønske at blive det, vise en Betænelighed ved at træde bestemt op, og holde foreløbig paa det Bestaaende og paa, at Forandringen bliver så lille og saa langsom som muligt. De arbeide derfor i Hænderne paa Mercantil-Systemets Forsvarere, som paastaae, at den frie Handel er til Ruin for Landet, og derfor maa Reformen kun skee gradviis eller umærkelig, ligesom det er skeet siden 1797, fordi man skal have Tid til at faae Øjnene op og see den Afgrund, som man er i Begreb med at styrte sig i.

Vi ville forsøge i det Efterfølgende at bortrydde noget af denne Tvivl og Betænelighed, og at give et Svar paa en Deel af de Spørgsmaal, som ere gjorte i den Anledning og som burde have været besvarede for længe siden.

Beskyttelsen har ikke fremkaldt Industri, Handel og Skibsfart,

og

Overgangen til den frie Handel i England var ikke en langsom
og forsigtig Forandring af det Bestaaende.

Beziehungen zur Natur und Gesellschaft

Vertragsgesetzgebung in der Schweiz
von Dr. J. J. Schaub

Beskyttelsen har ikke fremkaldt Industrien og er ikke Moder til Handel og Skibsfart; den blev i England ei heller behandlet med særdeles Agtelse og ikke indrømmet lang Tid til Forandringen, da først Magten til at foretage denne var forhaanden.

En Hovedindvending imod den frie Handel, som Modpartiet hyppig har ført i Munden, er den: at det gamle Beskyttelses-System har skabt Englands store Industri, Handel og Skibsfart, og at det først var efter at de under Beskyttelsen havde opnaaet tilstrækkelig Styrke, at man uden Fare kunde gaae over til den frie Handel; men det maatte skee saa langsomt og forsigtigt, at man maatte bruge 20 Aar dertil, for ikke at skade disse Interesser, som engang vare fremkaldte ved Beskyttelsen, og som derfor havde et gyldigt Krav paa at blive behandlet paa en forsigtig og skaansom Maade.

Det er meget let at fremkomme med Paastande af denne Natur, for hvilke man ikke leverer Skygge af Beviis; thi Fleertallet, som veed saa meget, at England har havt Beskyttelses-Systemet som et herskende System og har havt en forholdsviis stor Indu-

strie, Handel og Skibsfart, er tilbøielig til at troe derpaa; at bevise disse Paastandes Urigtighed, er noget vanskeligere og udfordrer en Deel Arbeide; thi de kunne ikke bevises, uden at man bruger mange Tal, og Tal kjede; derimod kan den ovenstaaende Paastand gøres i nogle Linier, det er saa deiligt kort, ligesaa kort som det er falskt. At et Land som England, der stod i en nøie Forbindelse med Colonier, der talte 150,000,000 Mennesker, maa have en Deel Handel og Skibsfart, grundet paa Omsætningen imellem disse Lande selv, at det maa have en naturlig og stor Industrie, naar det forsyner disse Colonier med alle Fornødenheder og naar det bærer Mineralier af saa stor Rigdom i sit Skjød, er indlysende, og at ingen Beskyttelse har været nødvendig for at fremkalde og bevare Landets Overherredømme i disse Retninger, turde maaskee ogsaa være indlysende for de fleste; men det er maaskee ikke saa bekjendt, at Beskyttelsen ikke alene ikke har bidraget til at opelske disse Interesser og til al styrke dem, men at den tvertimod har havt lige den modsatte Indflydelse og har svækket dem, at den bærer Skylden for, at Industrien istedetfor at sætte kraftige Skud, der indeholdt Spiren til en selvstændig og gavnlig Virksomhed, kun frembragte usle og hensygnende Drivhuusplanter, som hverken vare til Nytte eller Fornøielse for Nogen, hverken for Consument eller Producent, at den har fremkaldt Fattigdom og Forbrydelser og har fyldt Fattighuse og Fængsler, at den har været den fornemste Aarsag til Nationernes gjensidige Fjendskab og Landenes Afspærring, og de deraf følgende blodige Krige, som i saa lang Tid

have fyldt Valpladsene og tømt Skatkamrene, og at alle disse Forhold først have forandret sig til det Bedre, efterhaanden som den frie Handels Principer blive anerkjendte og forskaffede sig Gyldighed, dette turde ikke være saa bekjendt, som det burde være det.

Vi skulle levere en kort Skitse af Englands Tilstand under Beskyttelsen forsaavidt Englands Hovedindustri, Handel og Skibsfart angaaer, og enhver vil selv kunne dømme, om det var Beskyttelsen eller den fri, Handel, som har hidført den blomstrende Tilstand, hvori disse nu befinde sig.

Hvorledes var da Tilstanden i Fabrikbyerne under Beskyttelsen? der leve Folk nok endnu her i Landet, som have seet denne i Tyverne og Tredierne, og som mindes den endnu; den var saaledes, at saagodtsom slet Ingen var fornøiet dermed. Consumerterne klagede over altfor høie Priser, Fabrikanterne over at selv disse Priser ikke vare dem tilstrækkelig lønnende, og Arbeideren over, at den ringe Løn ikke var tilstrækkelig til at beskytte ham med Familie imod det bittreste Savn og den haardeste Nød. Halvdelen af Fabrikanterne vare insolvente og $\frac{2}{3}$ af Arbeiderne havde i Ugelønnen ikke Midler til den nødvendigeste Føde for Familien længere end til Midten af Ugen og fik derefter Understøttelse af Fattigvæsenet; det er denne Tilstand, hvorom Erindringen endnu hviler paa den ældre Mand som en tung Byrde, og som endnu farer ham igjennem Marv og Been, hvergang Hukommelsen bringer ham mange af de Scener tilbage for Øiet, hvilke han dengang oplevede; det er denne Tilstand fuld af Nød og Elendighed, Fattigdom,

Sult, Drukkenskab, Vold, Tyveri og af alle andre Forbrydelser, som opstaae af og staae i Forbindelse med Forhold, hvorunder Mennesket bliver til et Dyr, der røver og myrder for at stille sin Hunger, og da Straffen, der træffer ham derfor, næsten er en større Forbrydelse end den han har begaaet; det er en saadan Tilstand Beskyttelsens Venner ville fremstille for os, som ønskelig at opnaae, som Noget man skal holde paa; det er dette brødebetyngede System, der ogsaa hersker her i Landet, dog under en mildere Form, der har fundet Talsmænd hos os selv i Regjeringen og i Raadet; som søge at holde paa og at forsvare det som noget Godt, som Noget, der har virket til Gavn og Nytte for Landet, og som derfor bør bibeholdes og forandres saa lidet og saa langsomt som muligt. Det er derfor visseligen Pligt for enhver veltænkende Mand at bidrage sit til at faae disse Forhold opklarede saaledes, at Enhver kan see den Vei, han har at gaae, hvad det er han arbejder for, og hvad han hjælper til at føre igjennem, om ikke paa anden Maade, saa ved at forholde sig uvirksom og derved gjøre det lettere for det modsatte Parti at naae det Maal, som de færreste ville ønske at naae, naar de vidste, hvad der ligger bagved.

Det gjør ikke Noget til Sagen, om man er vant til at træde offentlig frem i Skrift og i Tale, om det Emne man vil behandle bliver i Virkeligheden behandlet paa den allerbedste og dygtigste Maade, det er kun om Sandheden at gjøre, og kan nogen Anden behandle Emnet bedre, saa gjøre han det, det er ham ikke formeent. Man kan med temmelig Sikkerhed

paastaae at den frie Handel reddede England fra den Revolution, som Beskyttelsen vilde have fremkaldt, saafremt den var vedbleven at bestaae, saa stor var Nøden og Fortvivlelsen iblandt den større Masse af Befolkningen, og man vil dog ikke gjøre den frie Handel ansvarlig for denne Tilstand? den frie Handel, der dengang kun existerede i Theorien, og som kun skaffede sig Gyldighed efter en heftig Kamp imod alle de Interesser, som troede sig forurettede ved den. Den frie Handel har derfor ikke alene frelst det engelske Samfund fra Nød og Elendighed ved paa en hurtig og kraftig Maade at forebygge den voldsomme Løsning af det brændende Spørgsmaal, som Fortvivlelsen saa let forleder den store Masse til at forsøge, naar intet andet Middel til Frelse kan øines, men den har tillige frelst den frie Statsforfatnings Princip fra en Tilbagegang af 50 Aar, thi der kan neppe være noget Spørgsmaal om, at naar det frie England, der i Aarhundreder har havt en parlamentarisk Regjeringsform, ikke efter saa lang Tids Forberedelse havde viist, at det besad Midlerne til at løse vigtige Spørgsmaal paa en rolig og besindig Maade, men at der derimod behøvedes en Revolution for at overvinde Vanskelighederne, saa vilde Folkenes Friheder i politisk Forstand og især vort eget Lands, neppe have gjort noget af de Fremskridt, som ere skete siden 1848, men Reactionen vilde have hentet et nyt Beviis deraf for en fri Forfatnings Umulighed.

Hovedindustrien i England bestaaer i Forædlingen af raa Produkter, som enten alle eller for største Delen bringes fra Udlandet, som Bomuld, Hør og Uld.

$\frac{2}{3}$ af Landets Udførsel bestaaer af Garn og deraf vævede Stoffer, og det er derfor nødvendigt at undersøge Beskyttelsens Indflydelse paa denne store Industrie, den Tilstand hvori den befandt sig, da den frie Handels Principer afløste det første System, og dens Fremgang og Udvikling derefter. Det er ikke uden Interesse for vort eget Land at gjøre sig noget næiere bekendt med disse Forhold, thi naar den frie Handel først er gennemført hos os i sin fulde Udstrækning, saa kan man vel tænke sig en Deel Spinderier og Væverier opstaae hos os navnlig til Forsyningen af de nordlige og Østersølandene, thi Raastoffet hører ikke England mere til end Danmark, Maskinerne og den praktiske Færdighed kan erholdes for Penge, og Stenkullene spille en mindre vigtig Rolle i denne Industri, da Forbruget er saa ringe, og Meerudgiften derfor hos os ikke vilde være af nogen stor Betydning, idetmindste ikke af nogen Betydning, der kan sammenlignes med det, en lignende Industrie vil kunne spare hertillands i Arbeidsløn, Skatter og Afgifter.

Silkeindustrien har fordret store Offere af England, og der er bleven gjort overordentlig meget for at hæve den. Den fornemste Grund hertil var uden Tvivl, at denne Industri pleiede at ansees som en Frankrig tilhørende; og da begge Lande dengang betragtede sig som fødte Fjender, saa maatte det have noget meget tillokkende for England at tilvende sig en Industri, der havde tilhørt Fjenden i saa mange Aar. England søgte derfor at bevæge de, ved Tilbagekaldelsen af det Nantiske Edict, fordrevne Silkevævere til at bosætte sig i dette Land, og ved at love

dem store Fordele, fik man ogsaa henved 70,000 med Silkeindustrien vel bevandrede Mennesker dertil. Man skulde nu troe, at der med saamegen Arbejdsdygtighed og Capital i Forening med at England havde Lethed ved at faae den raa Silke fra Indien og China, billigere end andre Lande kunde det, og at den nye Industri blev beskyttet ved et formeligt Forbud imod Indførsel af fremmede Silkevarer, hvilket bestod indtil 1824, var blevet udrettet noget stort af Silkeindustrien i England; dette var imidlertid ikke Tilfældet; den lønnede ikke Arbejdsherren og endnu mindre Arbejderne, vel fornemmelig af den Grund, at Industrien ikke skred frem med Tiden, den arbejdede i Søvn, dyrt og uden synderlig Smag. Stofferne vare for dyre for det almindelige Forbrug og for smagløse for den finere Verden; man smuglede det meste fra Frankrig, hvorfra man modtog billigere og smukkere Silkevarer. Den raa Silke betalte i denne Periode 5 sh. 6 d. og den tvundne Silke 14 sh. 6 d. pr. Pd. i Told, saa at der ikke heller var nogen Mangel paa Beskyttelse for Spinnerne. Ved Forandringen i 1824 blev Indførselsforbudet hævet, og der paalagdes en Indgangstold af 30%, den raa Silke blev sat ned til 1 Pen. pr. Pd. og den tvundne til 7 sh. 6 d. Dette hjalp imidlertid aldeles ikke noget til en Forbedring af Statens Indtægter, thi da det kun kostede 15% at smugle, saa vedblev man at smugle. Indtægter fik Statskassen ikke og Industrien lod heller ikke til at have haft meget at raade over, thi i Perioden kort før var det, at Elendigheden iblandt Silkevæverne blev til et Ordsprog i England — miserable as a spitalfield weaver

dermed betegnede man det høieste Punkt af Usselhed og Elendighed. I 1845 nedsattes atter Tolden til 15°/_o og for den tvundne Silke til 3 sh. 6 d. og efter den 3 Marts 1860 har al Told paa Silke og Silkevarer ophørt at existere.

Denne langsomme og forsigtige Nedsættelse af Tolden havde imidlertid ikke noget med den frie Handel at gjøre; selv da Nedsættelsen af Tolden til 15°/_o i 1845 fandt Sted, havde Frihandelsmændene endnu ingenlunde Magt til at dictere Parlamentet og Regjeringen deres Love; dette viser sig bedst, naar man sammenholder en Told af 15°/_o, der paa ordinaire og Mellemsorter af Silkevarer omtrent har kunnet være 6 á 8 sh. pr. Pd. med 1 Pen. for den raa Silke. Disse Nedsættelser af Tolden skete kun for Statskassens og Silkevævernes Skyld, navnlig forsømte de sidste ikke noget Middel for ogsaa at blive beskyttet mod Smugling fra Frankrig. I en Petition til Regjeringen i 1818 skildrede de engelske Silkevævere deres Tilstand som aldeles fortvivlet og deres Existents som i høieste Grad truet. Denne Erklæring er meget graverende for Beskyttelsesmændene og deres Theori; thi man skulde synes, at den Beskyttelse, som ligger i et Forbud, maa være aldeles tilstrækkelig for at fremkalde en blomstrende Industri. Det laae imidlertid ingenlunde i Silkevævernes Mening at ville have Forbudet ophævet; nei Gud bevares, saa indskrænkede vare de ingenlunde — nei de vilde have en bedre Opsigt med Smugleriet for at umuliggjøre dette, og saa kunde Staten gjerne give dem Præmier, der hører til den allernærmeste Familie af Beskyttelsen. Det

var Huskisson, som i 1824 fordristede sig til for første Gang at slaae ind paa den rigtige Vei, som alene fører til det Maal at skabe en selvstændig, kraftig, velhavende og velgjørende Industri; han begyndte med at nedsætte Tolden paa den raa Silke og ophævede Indførselsforbudet, han vilde gjerne have gaaet meget længere, hvis han havde turdet, men han vilde ingen Udsigt have havt til at sætte sin Mening igjennem, hvis han havde besluttet sig til at gaae videre end at tillade Indførsel imod 30%, hvilket i sig selv er en uhyre Beskyttelse for Industrien, thi efter de daværende Priser for Middelsorter af Silketøier var denne Beskyttelse omtrent 18 sh. pr. Pd. eller c. 8 Rd. dansk.

Den hele Hær af Deeltagere i Silkeindustrien reiste sig ogsaa som een Mand imod Huskisson og Petition paa Petition strømmede ind til Parlamentet for at faae dette til at afslaae Forslaget, saa at de kunde beholde deres kjære Forbud. Huskisson erklæredes for at være en Forræder imod Fædrelandet, hvilket i deres Øine var identisk med Silkevæveriet, og han burde som saadan offentlig anklages og dømmes.

Blev Tilstanden da saa forskrækkelig iblandt Silkevævere og Spindere efter Forandringen af 1824 og blev Huskisson behandlet som Forræder? nei, Tilstanden blev bedre end den var før; endskjøndt Forandringen i Tariffbeskatningen og dens Princip mere var af Navn, saa var dog Frygten for Concurrencen med Frankrig tilstrækkelig til at faae den syge Mand, der i mange Aar havde ligget paa Sophaen eller siddet i Lænestolen, op og til at faae ham til at udfolde en forøget Virksomhed, der dog havde til Følge at Productionen her-

efter steg 6°/_o aarlig, hvilket altid er et Tegn paa Liv. Huskisson blev, istedetfor at blive dømt som Forræder, ført i Procession igjennem Maclesfield af de taknemmelige Silkearbeidere, som spændte sig for hans Vogn og trak ham igjennem Byen, da han nogle Aar derefter, kort før sin Død, paa en Gjennemreise besøgte Byen. De forsikkrede ham, at han havde reddet Silkeindustrien ved denne Forholdsregel, der havde bragt baade Arbeidsherren og Arbeideren væsentlige Fordele, og at uden denne vilde de have maattet gaae til Grunde; ja det nye Liv, som derved var kommen ind i Industrien, og tillige ved Nødvendigheden af at gjøre større Anstrængelser endnu for at være beredt til at modstaae Virkningen af en større Concurrence, som vilde indtræde ved en ny Toldnedsættelse, hvilken man meget vel vidste at man gik imøde, havde foraarsaget, at i Begyndelsen af Fyrgetyverne steg Produktionen omtrent 12°/_o om Aaret, og Arbeiderne fandt en stadigere og mere lønnende Beskæftigelse end før, da de i Almindelighed bleve satte ud af Arbeidet 2 Gange om Aaret.

I de 10 sidste Aar før 1824 var Forbruget af raa Silke aarlig kun 1,882,311 Pd., i de 10 Aar før 1845 var det steget til 3,962,580 Pd. og efter Forandringen i 1845 og 1860 er Forbruget steget til imellem 12—13 Millioner Pd. om Aaret. Englands hele Indførsel af raa og forarbejdet Silke beløb sig efter Ophævelsen af al Told i 1860 til en Værdi af 13,625,581 £ og deraf udgjorde den raa Silke 10,241,748 £. Frankrigs Andeel i Englands Forbrug

beløber sig til c. 2,500,000 £ eller til $18\frac{1}{2}\%$, som meest bestaaer af fine Mode og Luxus Varer.

See vi nu hen til, hvilken Sort Silke der indførtes, saa bliver Forskjellen endnu mere iøinefaldende. I Beskyttelsestiden var Tolden paa tvunden Silke 3 Gange saa høi som paa den raa Silke, og denne blev anseet som den mindste Sikkerhed Spinderne kunde have; naar man rørte ved denne og formindskede den vilde det føre til Ruin. Resultatet faldt imidlertid anderledes ud. Omendskjøndt Tolden paa tvunden Silke reduceredes til omtrent $\frac{1}{4}$ Deel, saa aftog dog det aarlig indførte Quantum saa betydeligt, at det var let at see, hvor den Silke blev tvundet, som brugtes i Landet. Naar man i Decenniet fra 1835—44 havde indført tvunden Silke i samme Forhold som dengang denne blev beskyttet med en Told, 300% høiere end den paa raa Silke, saa havde man maattet indføre 2,727,011 Pd.; istedet derfor indførte man kun 264,854 Pd. om Aaret. Strax efter Toldreductionen steg Antallet af Spinderierne fra 175 til 266 og Tenenes Antal fra 780,000 til 1,180,000. Der mangler aldeles nøiagtige Opgaver over Silkevævernes Antal i Coventry og Macclesfield før 1824; der kan altsaa ikke opgives hvor stor Forøgelsen var i det Hele efter den Tid, men at den har været meget betydelig sees deraf, at i en By, som Manchester, hvor Silkeindustrien ikke var meget stor, da der kun var 5500 Væve i 1823, steg disses Antal i 1832 til 14000; fra 1851—55 anlagdes der 111 nye Fabrikker med 900 Hestes Kraft, som efter den ældre Beregning af 4 Mand pr. Hests Kraft gjør en Forøgelse af 3600 Mand. Forbruget i

Landet tiltog, thi Qualiteten af de engelske Silkevarer forbedrede sig til samme Tid, som Prisen blev billigere, saasnart Industrien blev overladt til sig selv og slap for Statens beskyttende og styrende Haand. Det var imidlertid ikke alene i Indlandet, at engelske Silkevarer saaledes opnaaede at kunne concurrere med fremmede, men ogsaa i Udlandet. De forenede Stater, Holland og Tydskland, som vare Frankrigs bedste Kunder, bleve tillige de største Forbrugere af engelske Silkevarer. Udførselen er steget til c. 7,000,000 £ imod 3,149,618 £ i en tilsvarende Tid under Beskyttelsen, og hvorhen gaaer en stor Deel af den forarbejdede Silke? — Til Frankrig! der tager nu c. 700,000 Pd. tvunden Silke og Silketvist fra England.

Prisen paa den raee Silke var i de 5 Aar før 1824 i Gjennemsnit for chinesisisk $18\frac{1}{4}$ à $23\frac{1}{4}$ sh., for italiensk $25\frac{1}{4}$ à $27\frac{3}{4}$ sh. Pd.; i de 5 Aar før 1856 for chin. 14 sh. 8 d. à 25 sh. for ital. 25 sh. 7 d. à 35 sh. 10 d. Pd. Silkefabrikanterne ere nu ei heller i Tvivl om Vigtigheden af den fuldstændigste frie Handel for Deres Industri og om, at de skyldte denne alene at Silkeindustrien i England nu staaer paa den sikre og solide Fod, som den gjør. Dette viser de Manchesterske Silkefabrikanters Forestilling til Skatkammerkantsleren D'Israeli i 1852, i hvilken de ansøgte om at blive frie for den sidste Rest af Beskyttelse.

De anføre som Grund til at Silkeindustrien i de sidste 10 Aar ikke havde gjort saa store Fremskridt, som den anden Industri i vævede Stoffer, at der endnu bestod nogen Beskyttelse, hvilken de fordrede taget bort og det ikke gradviis og efterhaanden, men

strax og paa engang, paa det at det kunde proklameres for al Verden, at de ingen Beskyttelse behøvede, men ansaae sig for at være i Besiddelse af tilstrækkelig Energie, Dygtighed og Capital til at kunne concurrere med hele Verden i Fabrikationen af Silkevarer. De ansaae enhver Beskyttelse af Regjeringen ikke alene som en Skam for dem, men ogsaa som geraadende deres Bedrift til Skade. Saaledes tale nu alle Fabrikanter i England, og de have Ret; utallige Exempler foreligge paa Rigtigheden af denne Paastand.

Det vil ikke være uden Værd, til Bedømmelsen af den engelske Silkeindustries Tilstand for Tiden, at slutte med et Uddrag af den Kjendelse, som Commissionen ved Pariser Udstillingen i 1855 afgav over de udstillede engelske Silkevarer.

»De Egenskaber,« siger Commissionen, »som bestemme Værdien af Silketøi som Beklædningsstof og som tilsammen udgjøre den Maalestok, hvorefter man bedømmer denne, ere Mode, Smag, Farve, Glands, Indhold eller Vægt og Billighed. Endskjøndt de britiske Silkemanufakturer ikke kunne kappes med de franske i de første Classer af Silkevarer (Mode og Smagssager), saa ere de dog med Hensyn til alle de andre Egenskaber ikke ringere end disse og med Hensyn til Vægt og Priisbillighed overgaaer de alle andre Landes. Man vil give de engelske Silkevarer det rigtige Navn, naar man beskriver dem som saadanne, der ere bestemte til Nytte og Brug for den store Masse og tillige maa de erklæres for at være tilstrækkelig rige, samt smagfulde og forskellige i Mønster til almindelig Brug og til Morgen Toilette

for Damer af de høiere og rigere Classer. Den internationale Jury sætter en høj Værdi paa de brittiske Silketøier og finder, at der har fundet en Fremgang Sted i denne Industri siden 1851 (Udstillingen i London.)«

Det er saaledes det solide og gode Silketøj, hvoraf man skal have Nytte, som England leverer ligesaa godt og billigere end Frankrig, imedens det endnu overlader dette Land Fabrikationen af Silke til Luxusbrug, og man seer, for at fatte Resultaterne af denne Undersøgelse ind under en ganske kort og tydelig Form, at ingen af de sørgelige Spaadomme, som Fabrikantene i 1824 vare paa saa rede Haand med, gik i Opfyldelse; tvertimod er det Modsatte skeet, og de kunde ikke paa nogen bedre og fatteligere Maade blive overbeviste om det ugrundene i deres Frygt at blive ødelagte af den franske Silkeindustri, saasnart Indførselen gaves fri. Den engelske Silkeindustri staaer nu langt bedre end før, den leverer uden Beskyttelse en bedre og billigere Vare end under Beskyttelsen; den konkurrerer lykkelig med de franske Silkevarer af samme Qvalitet, ja fortrænger disse endog fra Markedet paa mange Steder, og den lønner baade Arbejderen og Arbejdsherren langt bedre nu end før.

Vi have seet Silkeindustrien at staae stille i England, imedens al Indførsel var forbudt, og der førtes høie Klager over de ynkelige Forhold, hvorunder den arbeidede; aldrig saasnart begyndte imidlertid Reformen i 1824 og med den tillige den Overbeviisning at vinde Rum, at Regjeringen ikke vilde blive staaende derved, men at det kun var et første Skridt paa den betraadte Bane, førend Silkevæverne begyndte at ar-

beide med Lyst og Iver og Tilstanden forbedrede sig efterhaanden som Beskyttelsen blev fjernet indtil den under fuldkommen Toldfrihed naaede det høieste Trin af Udvikling den nogensinde havde havt.

Ville Beskyttelsesmændene sige, at det er dem, som have fremkaldt denne Udvikling, saa maa de tillige føre Beviis for at Tilstanden var ligesaa god i 1824 som i 1861, at Arbeidet var ligesaa rigeligt og lønnende i hiint som i dette Aar, og at Fabrikatet fra Beskyttelsestiden var ligesaa godt og saa billigt, som det nu er og indtil de gjøre dette, ville vi holde fast ved den Mening, som vi engang have udtalt, at det er den frie Handel, som har skabt den nuværende blomstrende Silkeindustri i England.

Bomuldsindustrien. Vi ville tage et andet Exempel paa et ligeledes fremmed Raamaterial, hvilket England ligesaaalidet kan kalde eller nogensinde kan komme til at kalde sit eget som Silken; det er Bomulden, og naar vi nævne den efter Silken, saa er det ikke fordi den i Vigtighed staaer under denne, tvertimod denne Industri overgaaer i Vigtighed langt baade Silke, Uld og Linnedindustrien tilsammen, den beskæftiger nærved 4,000,000 Mennesker eller c. $\frac{1}{8}$ af Englands Befolkning, og Beløbet af de udførte Varer udgjør omtrent Halvdelen af Udførselen af alle Englands Industriprodukter; men fordi det vilde blive altfor vidtløftigt at give en nogenlunde fuldstændig Beretning om Bomuldsindustriens Udvikling i vort Aarhundrede, thi synderlig ældre er denne store Industri ikke; man maatte dertil fylde flere Bind. Vi ville blot

give en Oversigt over Frihandelens Indflydelse paa Bomuldsindustrien.

Det var først i Slutningen af forrige Aarhundrede at Wyatt Arkwright og Hargraves gjorde de Opdagelser, som Bomuldsindustrien skylder sin Storhed, og at den er bleven en Stat i Staten, eller en Magt, til hvilken man allerede tidlig har maattet tage Hensyn. Det er ei heller nogen Tvivl underkastet, at de andre Industrigrene skylde Bomuldsindustrien en stor Deel af de Fordele, som ogsaa paa Grund heraf tilfaldt disse.

Man bøiede sig for den Industri, som viste sig under saa gigantiske Former, som kommanderede saa store Capitaler, ernærede saa mange Mennesker, og som gav saa gyldige Beviser paa den Dygtighed, hvormed den lededes. Man tænke sig en Traad spunden saa fiin at 1,720,000 Yards (c. 200 danske Miils Længde) eller 2000 Hanks à 860 Yards kun veier 1 Pd. og man faaer et Indtryk af den Fuldkommenhed, hvormed Maskinerne ere construerede og om hvad de kunne levere.

England indførte fra 1815—20 i Gjennemsnit aarlig 338,709 Baller Bomuld, i 1842 1,159,816 Ball., i 1844 1,533,710 Ball., i 1848 1,549,408 Baller, i 1852 2,059,006 Ball., i 1856 2,238,000 Ball, og i 1860 2,909,465 Ball. til Forbruget. Dette har saaledes tiltaget med 150% siden 1842.

Den hele Udførsel af Bomuldsvarer beløb sig i Trienniet 1840—42 til 23,282,481 £ omr Aaret, i Trienniet 1849—51 til 27,762,645 £, i Trienniet 1858—60 til 47,817,301 £ og i Aaret 1860 selv til

51,959,185 £ og Fabrikkernes Antal tiltog i en betydelig Grad.

Man seer af Districtsinspecteurernes Beretninger, at der i Aaret, som endte d. 31 Octbr. 1851 var tilkommet en forøget Kraft af 3717 Heste og i Aaret 1852 af 6113 Heste, hvilket tillige gav forøget Beskæftigelse til resp. 14000 og 24000 Mennesker eller til 38000 flere end i Aaret 1850. Den store Fremgang i Produktionen skyldes imidlertid ikke alene Forøgelsen i Antallet af Fabrikkerne, men ogsaa dette, at man lod Maskinerne udrette mere end før efter at den Bestemmelse var bleven ophævet, at ingen Maskine maatte arbeide med større Hurtighed end 220 Fods Slag i Minuten; der vandtes herved, som man mener, c. 50% Arbeidskraft.

At en saa betydelig Fremgang i denne Industri ikke foregik uden en væsentlig Forøgelse af Arbeidslønnen, kan vel tænkes. En Arbeider, der før tjente 21 sh. om Ugen af 74 Arbeidstimer, tjener nu 27 sh. 6 d. om Ugen af 60 Arbeidstimer; vi komme imidlertid senere tilbage herpaa.

Prisen paa den raa Bomuld var i Gjennemsnit for de 3 Aar, som endte med 1856, for best bowed Georgia 5 à $6\frac{1}{4}$ d. pr. Pd., for de 3 Aar, som endte med 1838 derimod 8 à $9\frac{1}{2}$ d. pr. Pd.

Tolden paa Bomuld var fra 1815—19, 8 sh. 7 d. pr. 100 Pd., i 1819 blev den fastsat til 6% af Værdien, men i Virkeligheden var den høiere, i 1831 blev den forhøiet til 5 sh. 10 d. pr. Centner, men i 1833 igjen nedsat til 2 sh. 11 d. pr. Centner. Denne sidste Skat faldt imidlertid ogsaa i 1845, endskjøndt Indtægten

deraf var omtrent 700,000 £, og nu gaaer Bomuld, ligesom andre raa Produkter, frit ind i Landet.

Denne Industri har først taget et saa stort Opsving, efterat den frie Handels Grundsætninger kom til at gjælde i den engelske Toldlovgivning og siden al indgaaende Told paa de væsentligste Bomuldsvareer ophørte i 1846. Hvo, der tvivler herpaa, kan komme til Erkjendelse om Sandheden heraf ved at see hen paa Forbruget af den raa Bomuld nu og før og paa den stigende Værdi af Udførselen af Bomuldsvareer. Der bruges nu omtrent to Gange saa meget Bomuld, og der udføres nu to Gange saa meget som i 1844. Den frie Handel har forøget Englands Omsætning med andre Lande og følgelig ogsaa Afsætningen af Bomuldsvareer, og den har ligeledes forøget Forbruget i Landet ved at skabe større Fortjeneste og Velstand navnlig i de arbeidende Klasser.

Forbruget af Bomuld steg fra 1815—20 i 6 Aar kun c. 35%, medens det fra 1842—60, i 19 Aar, steg omtrent 150% eller i 6 Aar $47\frac{1}{2}\%$; hvis dette ikke siger det samme som at Beskyttelsen har hemmet Industriens Udvikling og den frie Handel fremmet den, saa er det vist vanskeligt at faae nogen Forklaring, som siger noget Andet eller endog det Modsatte.

Uldindustrien er en tredie meget vigtig Industri, den adskiller sig imidlertid fra de tvende Andre derved, at det raa Material, som benyttes dertil, for en stor Deel leveres af Landet selv, endskjøndt Industrien fordrer et meget stort og stedse stigende Tilskud af Uld fra Udlandet.

Vi ville her strax i Begyndelsen fremhæve, at det

var først egentlig efter Afskaffelsen af al Told paa Uld i 1844, at Landmanden begyndte paa at lægge sig rigtig efter Faareavlen. Dette er en Paastand, som vil klinge ilde i Beskyttelsesmændenes Øren, men den er ikke desto mindre sand, og det kan bevises.

Efter Rapporten til Parlamentet af de Committeer, som have været nedsatte til at undersøge disse Forhold, var Produktionen af Uld i England 94,376,640 Pd. i 1810, men i 1844 var den 145,721,580 Pd., og det lader sig netop bevise, at denne Stigning især stammer fra Aaret 1825, da Tolden blev nedsat fra 6 d. til 1 d., og Udførselen blev frigivet.

Indførselen af fremmed Uld steg paa følgende Maade: fra 1815—20 indførtes der i Gjennemsnit 15,052,809 Pd. om Aaret, fra 1820—25 17,477,492 Pd., fra 1825—30 28,134,825 Pd., 1835—40 49,436,284 Pd., 1845 76,813,855 Pd., 1850 74,326,778 Pd., 1856 89,531,599 Pd., 1860 117,634,710 Pd. til Forbrug i Landet, hvoraf kun $\frac{1}{4}$ kom fra de europæiske Lande, Resten fra oversøiske Steder, især Australien, der i 1807 første Gang sendte et lille Parti Uld herover til Prøve og nu leverer c. 70,000,000 Pd. om Åaret til trods for den store Fragt og de store Omkostninger, som hvile derpaa.

Fra 1660 indtil 1825, altsaa i 165 Aar, ødslede Regjeringen al sin Kjærlighed paa Uldindustrien. Udførselen af engelsk Uld var forbudt, og derimod Indførselen af fremmed Uld fri ligetil 1802, da Regjeringen ogsaa begyndte at føle Noget, som den kaldte Kjærlighed til Landbostanden og derfor fandt sig foranlediget til at lægge en Told af 5 sh. 3 d. pr. Centner

paa fremmed Uld. Denne Følelse blev varmere og varmere, thi i 1813 steg Tolden til 6 sh. 8 d. pr. Centner og i 1819 maa den have været meget glødende, da Tolden i dette Aar steg til 56 sh. pr. Centner eller 6 Pen. pr. Pd. Det er derfor ikke saa forunderligt, at den agerdyrkende Classe følte sig besværet af denne overdrevne brændende Følelse og at den formelig bukkede under derfor; den raabte høit og lydeligt om Hjelp, Huskisson forbarmede sig over den og nedsatte Indførselstolden fra 6 d. til 1 d. samt frigav Udførselen og fra den Tid stammer Faareavlens Opkomst.

Nu er forlænge siden al Told paa Uld og Uldvarer forsvunden af den engelske Tarif.

Vi have seet, at Regjeringen igrundern elskede baade Industrien og Landbruget lige høit, og som sædvanligt trak de begge det korteste Straa derved. Regjeringen har altid ruineret den, som den har baaret Kjærlighed til, og det er derfor ikke noget Under, at man søger at gjøre sig fri for en saadan Elsker til samme Tid, som denne gjør de heftigste Anstrængelser, som en gammel Cavalleer kan gjøre for at vedligeholde Forbindelsen; det er det samme her som overalt; jo koldere den ene Part bliver jo hedere bliver den Anden.

Det var imidlertid ikke i Quantiteten alene, at der skete en Forandring til det Bedre, men ogsaa i Qualiteten. Da der existerede et Forbud imod Udførselen af engelsk Uld og siden saa godt som et Forbud imod Indførselen af fremmed Uld, klagede man meget over Qualiteten af den indenlandske Uld, der ikke kunde levere et tilstrækkeligt Quantum til

Fabrikationen af de bedre Uldtøier f. Ex. Merinos, og det var først efterhaanden, som Handelen fik fri Haand til at skaffe det Nødvendige, at denne Industri steg, men mærkelig nok steg Qualiteten af den indenlandske Uld med det samme.

Fra 1820—24, da Uldudførselen var forbudt, og Indførselen var beskattet med 6°/o pr. $\mathcal{H}$, udførtes kun 1,064,441 Stkr. Merinos; i de efterfølgende Aar, da Udførselen var frigiven og Indførselstolden nedsat, nemlig fra 1825—29, steg Udførselen til 1,228,239 Stkr., fra 1830—34 til 1,505,993 Stkr. og fra 1840—44 til 2,128,212 Stkr.; det har altsaa ikke været til Skade for Industrien at Udførselen blev tilladt og Landmanden har tilvisse ingen Skade havt deraf. Desuden har Industrien den frie Handel at takke for en betydelig Nedsættelse i Prisen paa Ulden; thi den spanske Uld kostede i 1804 6 sh. 6 d, 6 sh. 9 d, i 1815 7 sh. 6 d, 8 sh., i 1831 2 sh. 3 d, 3 sh., i 1850 1 sh. 6 d og i 1856 1 sh. 10 d, 2 sh. pr. Pd. Af Uldvarer udførtes der i 1852 for 10,161.074 £. og det er især siden Ophøret af Indførselstold paa Uld og Uldvarer i 1846, at Udførselen har gjort saa store Fremskridt.

Hvad Uldindustriens Produktions Kraft angaaer, saa vil ingen kunne nægte, at den har været hæmmet i høieste Grad under Beskyttelsesregimentet, og at den først har vundet nyt Liv, efterhaanden som den frie Handel har vundet Indgang og skaffet sig Indflydelse; i lige Maade maa det staa klart for enhver Uildet at Beskyttelsen har havt en uheldig Indflydelse paa Landvæsenet og Faareavlen i Særdeleshed. Vi ville senere komme til at see, hvorvidt den har øvet

et lignende Tryk paa dem, som levede af denne Industri.

Lærreds- og Linnedindustrien har en Deel tilfældes med den foregaaende derved, at en betydelig Deel af det raa Material kom fra Indlandet, og at Regjeringen i umindelige Tider havde understøttet og beskyttet den paa alle Maader. Man havde nemlig allerede tidlig truffet den Bestemmelse, at der kun skulde dyrkes Hør og gjøres Lærreder i Irland, ligesom man vilde have, at der kun i England skulde spindes og væves Uld, og for at vise hvor godt man mente det, og hvor klogt man indrettede det, saa lagde man en uhyre Told af 23 Pen. pr. Pd. af heglet Hør og betalte en Godtgjørelse ved Udførselen af linnede Varer, som løb op til omtrent 300,000 £ om Aaret eller til $\frac{1}{4}$ af Værdien af de udførte Varer, og man skulde troe, at det nu endelig maatte blive godt, og at denne Beskyttelse maatte fremkalde glimrende Kaar for Landmanden og for Industrien.

Mc. Kulloch har sagt, at hvis Regjeringen havde sat de Penge paa Rente, som den havde givet ud til dette Brug, saa vilde denne Rente have været større end den Fordeel, som hele Industrien kastede af sig. I 1825 blev Tolden nedsat fra 23 Pen. pr. Pd. for heglet Hør og 5 Pen. for uheglet Hør, hvilket udgjorde omtrent 40 og 180% af Værdien til 4 Pen. pr. Pd. og i Løbet af de tre efterfølgende Aar til 1 Pen. pr. Pd. og i 1845 hørte enhver Indførselstold paa Hør, Hørgarn og linnede Varer aldeles op. Virkningen heraf var strax en stor Forøgelse af Indførselen af Hør, men tillige en meget stor Forøgelse

af Produktionen i Landet selv og en Nedsættelse af Prisen.

Før Toldreductionen i 1825 var den gennemsnitlige Indførsel 533,708 Centn. om Aaret for de 5 Aar indtil Reductionen traadte i Kraft; i de 5 efterfølgende steg den til 881,042 Cent., i de 5 Aar indtil 1844 til 1,346,233 Cent. og i de 3 Aar indtil 1850 til 1,696,000 Cent. I Trienniet 1858—60 har Indførselen kun været 1,393,584 Cent. om Aaret og den har formindsket sig af den Grund, at Trangen til udenlandsk Hør har taget af. Høravlen har nemlig siden Ud- og Indførselen gjordes frie, tiltaget i den Grad, at det firdobbelte Areal Land nu anvendes dertil imod før eller strax i Begyndelsen af denne Periode. I 1849 anvendte man saaledes kun 53,863 Acres Land til Hørculturen, i 1852 allerede 136,000 Acres, og man antager nu at over 200,000 Acres benyttes til denne Plante.

Prisen paa Hørgarn faldt fra 29 sh. 6 d pr. Bundt, til 10 sh. 9 d og dog var der større Fordeel ved Fabrikationen end før; dette viser bedst den stigende Udførsel, der i 1834 kun beløb sig til $2\frac{1}{2}$ Mill. £, i 1844 til 4 Mill. £ og i 1859 til 6,300,000 £. Istedetfor at det egentlige England før indførte Hørgarn, udfører det nu store Masser, og der vil vist Ingen paastaae, at dette skeer med Tab.

Ligeoverfor saadanne Facta maa den Paastand forstumme, at Frihandelen skader Industrien. Dette har nu været Frihandelens Indflydelse paa disse fire store Grene af Industrien, og ligesaa foryngende, oplivende og styrkende virkede den paa alle de Andre. Det vilde være for vidtløftig at gennemgaae dem alle, og det er ei heller nødvendigt, man behøver blot at

kaste et Blik paa Englands Udførsel og man vil see, at den er steget til over det Tredobbelte, siden man forlod det ulykkelige og uheldbringende Beskyttelsessystem.

Englands hele Export af Landets Frembringelser udgjorde i 1812 41,716,964 £, 1822 36,968,964 £, 1832 36,450,594, 1842 47,381,023 £, 1852 78,076,854 £, 1860 135,891,227, og man vil bemærke, at under Beskyttelsen var der ikke alene ingen Fremgang, men endog en Tilbagegang af 5,300,000 £ i de 20 Aar fra 1812—32. Ikke saasnart havde Sir Rob. Peel imidlertid slaaet det første afgjørende Slag imod Beskyttelsessystemet ved Forelæggelsen af Tariffen af 1842, før man begyndte at faae Tillid til, at et nyt Princip vilde bane sig Vei og Udførselen steg allerede med 11 Mill. £ i samme Aar. I 1852, nogle Aar efter at det andet betydelige Fremskridt var skeet, nemlig ved Kornlovenes Forandring, var Udførselen atter steget 31 Mill. £ og 8 Aar derefter i 1860 atter igjen 57 Mill.

Det er ikke at betvivle, at denne Fremgang skyldes den frie Handel ganske og alene, og at denne tillige har havt stor Indflydelse paa den arbejdende Classe, hvilket vi senere skulle vise, kan ikke betvivles, da Arbeiderens Løn stiger, naar Arbeidet forøges.

Der er imidlertid endnu en Industri af meget stor Vigtighed, som vi maa offere nogle enkelte Øieblikke, dels fordi det er en beslægtet Industri, der er af stor Vigtighed for Landet, og dels fordi den har spillet en overmaade stor Rolle i Beskyttelsessystemets Historie og det er

Agerdyrkningen.

Det er let at forstaae, at det engelske Aristokratie, der altid har havt saa stor en Andeel i Landets lovgivende Magt, benyttede sig af sin Indflydelse for at tilvende sig, som Hovedeiere af Landeiendommene, saa store Fordele som muligt paa andres Bekostning. Det er dette, der stikker bagved ethvert Forsvar for Beskyttelsen; man taler nok om Landets Vel, men ved Landet mener man sin egen Lomme.

Den Beskyttelse, som Loven gav Landeiendomsbesidderen, stammer fra meget gammel Tid og var en dobbelt: først en Told paa Indførselen, der lignede et Forbud, og dernæst en Præmie ved Udførselen, saa at man skulde troe, at den agerdyrkende Mand ikke havde nogen Nød, og det er vist, at Eierne af Grunden i Reglen ingen Nød leed, med Brugerne stod det sig noget anderledes. 21

I 1670 under Carl den 2den blev der paalagt en Indførselstold af 16 sh. pr. Quarter Hvede, naar Prisen ikke oversteg 53 sh. 4 d., 8 sh. naar Prisen var imellem 53 sh. 4 d og indtil 80 sh., og 5 sh. 4 d, naar den oversteg 80 sh. og i Forhold dertil for andre Kornsorter. I 1688 under William og Mary fik Aristokratiet til Belønning for Revolutionen en Præmie eller Bounty af 5 sh. pr. Quart. Hvede ved Udførselen, naar Markedsprisen ikke oversteg 48/. Denne Bounty blev forandret i 1773 under Georg den 3die til 5/ pr. Quart, naar Prisen var under 44/ og blev derefter ved at bestaae indtil Forandringen af Kornlovene i 1815, men var kun en Foranstaltning af Navn og ikke til Gavn for Eiene af Land, navnlig siden sidste Halvdeel af forrige Aarhundrede; thi

siden denne Tid har man under Vægten af den store Beskyttelse aldrig kunnet hæve Agerdyrkningen saa meget, at Landet kunde brødføde sig selv, meget mindre kunde det forsyne andre Lande med Korn, og det uagtet der laae uhyre Strækninger udyrket. Det er ogsaa ganske let at forstaae, at dette maatte være saaledes, thi det var ikke Landbrugerens Sag, under den høie Beskyttelse, som Tolden skjænkede ham, at avle saa megen Sæd som muligt, dette vilde sætte Prisen for meget ned; nei, det var snarere hans Opgave at dyrke saa lidt som muligt for at holde Prisen høi, thi med Priser som 44 og 48 sh. kunde de ikke bestaae. Bedre Nytte skulde de have af Indførselstolden, der fra 1701—73 var lig et Indførselsforbud. Der opstod imidlertid rundt om i Landet saa megen Utilfredshed med denne Tilstand, at Regjeringen under Georg den 3die reducerede Tolden til 6 sh. pr. Qvart. Hvede, naar Prisen var 48 sh. eller derover. Fra denne Tid var Korntolden underkastet hyppige Forandringer ligetil 1846, da den blev sat til en blot Registreringstold af 1 sh. pr. Qv. I 1797 blev al Udførsel af Korn forbudt, naar Hvedepriisen oversteg 44 sh. pr. Qv. Indførsel af Korn i Bond blev tilladt og Regjeringen fik Ret til med Statsraadets Samtykke at suspendere Korntolden for et Tidsrum af 3 Maaneder, naar Nøden krævede det. Tolden blev derefter fastsat til 24 sh. 3 d pr. Qvart. Hvede, naar Prisen var under 50 sh., 2 sh. 6 d pr. Qvart., naar Prisen var imellem 50 og 54 sh. og 6 d, naar den var over 54 sh.. Der fandt mange senere Forandringer af Korntolden Sted f. Ex. i 1796 og 97, 1803, 4, 5, 6, 9 og 13, hvilke vi blot skulle betegne som saadanne,

der havde til Hensigt at forhøie Beskyttelsen, der efterhaanden ogsaa steg til 40 sh. 9d pr. Quart., naar Prisen kun stod i 50 sh. I 1815 blev al Indførsel forbudt, naar Prisen ikke noteredes over 80 sh. pr. Ouart. (omtrent 18 Rdl. pr. Tønde). I 1828 under Georg den 4de blev Tolden sat til 36 sh. 8d pr. Quart., naar Prisen noteredes 50 sh. og faldt saa i fire Satser indtil 1 sh. pr. Quart., naar Prisen naaede 73 sh. I 1842 under Victoria forandredes Tolden til 20 sh., naar Prisen var 20 sh. pr. Quart. og til 7 sh., naar den naaede 65 sh. og endelig i 1846 den 26de Juni vandt den gode Sag sin Ret, thi det bestemtes dengang, at indtil 1ste Febr. 1849 skulde Tolden være 10 sh., naar Hveden betaltes med 48 sh. og derunder og 4 sh., naar Prisen steg til 53 sh. og høiere og efter den Tid, altsaa med en Overgangstid af ikke 3 Aar, skulde den bestemte Told være 1 sh. pr. Quart.

Hvorledes var da Tilstanden i Landet, medens dette System herskede, der beskyttede den agerdyrkende Classe og især de større Grundeiere paa hele Samfundets Bekostning? Den var saaledes, at Brødet ofte blev anseet for en Luxusartikel for den Ubemidlede og til samme Tid laae store Strækninger øde og uopdyrkede, som det overgik Landmandens Evne at opdyrke, da denne arbejdede under svære Byrder, havde ondt ved at bestaae og hverken havde Raad eller Lyst til at foretage Forbedringer som et fremadskridende Agerbrug forudsætter. En stor Deel af den Jord, som var under Ploven, var slet dyrket og ikke i den bedste Produktions Tilstand. De forfaldne Ladebygninger saae ud, som om de kun vare opførte til

et foreløbigt Brug, Hækker og Gjerder voxede vildt, ligesom de ikke havde anden Bestemmelse end den at skyde de allerfrodigste Skud, de brede Grøfter fulde af stillestaaende Vand, de forældede Avlsredskaber, som vare arvede fra Fædrene, Alt dette gjorde et Intryk paa En, som om Agerdyrkningen ikkun dreves for Tidsfordriv, for at have lidt Beskjæftigelse, hvorved det ikke kom saa nøie an paa Udbyttet og ikke som om det var Landets vigtigste Industri.

Midt i en saadan Tilstand faldt Toldloven af 26de Juni 1846 som en Bombe, thi endskjøndt det allerede i længere Tid havde kunnet forudsees, at der maatte indtræde Forandringer i Tolden paa Korn, saa smigrede Torierne, som holdt paa Kornlovene, sig dog endnu med, at de kunde trække det ud og maaskee komme til en Accord med deres Modstandere. Der var derfor ikke gjort nogen Forandring i Fæste- og Forpagtningsforholdene, og derfor traf Forandringen denne talrige Classe af Borgere meget haardt med en Frist af kun $2\frac{1}{2}$ Aar til at foretage Forandringer i næsten alle de Forhold, hvorunder de arbeidede, en Frist, der for Agerbruget, som først saa seent viser Resultatet af enhver Forbedring, mindst af alle turde være tilstrækkelig.

John Bull er imidlertid ikke en Mand, der lader sig afskrække hverken af store eller smaa Hindringer, han er ligesom den Danske noget magelig, naar der ikke staaer nogen Fare for Døren, som fordrer særdeles Anstrængelser; der ere imidlertid to Ting, som man ikke maa komme ham med, og disse ere: Du kan ikke og du skal ikke; man kan være vis paa

at der kommer Ild i Øiet, naar han hører dette, og efter en kort Tid, som han bruger til at overlægge, hvorledes han skal gribe fat paa Sagen, kan man være sikker paa, at han sætter den i Gang paa den rigtige Maade, og at han ikke hviler, før han har viist, at han kan hvad han vil i denne Retning.

Saaledes ogsaa denne Gang; han saa snart, at det kun var ved forøget Arbeidskraft, og ved en bedre Behandling af Jorden, at han kunde beseire Vanskelighederne, og ikke saa snart stod dette klart for ham, før man saa ham at udfolde en Virksomhed, som overgik alt hvad man havde seet i noget Lands Agerbrug forhen. Der opdyrkedes nyt Land, der blev drainet, gjødet, pløjet, saaet, men ogsaa høstet langt mere end før. Man bragte Dampkraften i Anvendelse og der blev nu pløjet, saaet, høstet og tærsket ved Damp. Landmanden indsaae snart Nødvendigheden af at anskaffe sig den store Arbeidskraft han nu behøvede, saa billigt som muligt, dertil kommer at han ogsaa har indseet Nødvendigheden af at lade sig lede af Videnskaben. Liebig og Faraday bleve mere og mere bekjendte selv hos den mindre Agerbruger, og denne sender nu sin Søn til en bedre Skole end før, for at faae ham bibragt Kundskaber som han selv savner, og kun med stort Besvær kan tilegne sig, men som nu ere blevne ham nødvendige, det føler han godt; Agerbruget gjennemgik og gjennemgaaer endnu, endskjønt det værste er overstaaet, den samme Crisis som alle de andre store Grene af Industrien have maattet gjennemgaae, og Seier vil ogsaa blive vundet, det er ligesaa vist som at der er hver Dag Sol paa

Himlen; den er allerede afgjort, derpaa tyder de mange Udtalelser af de competente Dommere i denne Sag; Lord Grey i Parlamentet og Lord Panmure sagde i en Tale han holdt i Arbroath, allerede saa tidlig som i 1852, at det bedste Beviis for, at det gik den agerdyrkende Classe godt, var, at der slet ikke var noget Land at faae, om man ogsaa gjorde sig nok saa megen Umage. Allerede i 1852, altsaa kun 4 Aar efterat den frie Handel i Korn var indført, siger Times af 4. October: »at der ikke havde været noget Land frit i Skotland, som ikke var gaaet i høiere Priis end der havde hersket i de sidste 4 à 5 Aar og alle Efterretninger fra Irland og England bekræfte dette.

Der er ikke noget bedre Beviis for, at det gik Landmanden godt under de nye Forhold, end det, at der nu fandt hyppige Strikes Sted blandt Arbeiderne paa Landet. Disse forlange nemlig aldrig høiere Løn eller gjøre Strikes, for at tiltvinge sig denne saafremt deres Forlangende afslaaes, uden at vide at Forretningen kan kaste saa meget mere af sig, hvilket ogsaa viser sig i det større Begjær efter Arbeidskraft. Det vilde være ufornuftigt at forlange høiere Løn, naar Arbeidet tog af, thi der vil saa findes Arbeidere nok for den gamle Løn.

Den Ugeløn af 7 à 8 Shilling, som Arbeideren før var tilfreds med da Fødevarene vare 30 à 40% dyrere, var ham nu ikke nok og man kan ikke for tænke ham i, at han gjorde sig sin Eiendom, nemlig Arbeidskraften, saa indbringende som mulig. Arbeidslønnen gik op til 9 à 10 Shilling eller 25% og i nogle Distrikter betaltes endog 12 à 13 Shilling om

Ugen, og denne Forhøielse betales gjerne, naar man blot kunde faae Arbeidere.

Den frie Handel har ogsaa i denne Retning bragt England ind paa den rette Vei til Lykke og Velvære, en Vei som antydes af den bekjendte Mechi (Mønsteragerbrugeren) i en Tale som han holdt i Chelmsford i Begyndelsen af Halvtredsindtyverne.

»Vor store og lykkelige Fremgang,« sagde han, »og den tilfredsstillende Tilstand nu for Tiden i vore Manufactur- og Fabrikforhold, er opstaaet ved en Formidskelse i Prisen paa de leverede Artikler, og af et paa Grund heraf ganske overordentlig tiltaget Forbrug. Jeg har Ret til at dadle vore Agerbrugere fordi de endnu ikke have gjort Brug af samme Midler for at opnaae samme Resultater. Jeg spørger: leverer vort Land det høieste Quantum Sæd pr. Acre det kan? nei det gjør ikke. Har Videnskaben og Mekaniken gjort hvad de kunne for os? nei tilvisse ikke. Har Agerbruget været drevet som en alvorlig Forretning? Endnu ikke; vore Landmænd have at lære dette endnu, og saasnart de lære at forstaae det, vil det foranledige en total Omvæltning i vort hele Agerbrug. — Gjødningen vil blive bedre anvendt, Jorden vil ikke faae Lov til at ligge saalænge Brak som den gjør nu, men et hurtigt Sædeskifte vil blive indført; man vil blive mere oeconomisk med Hensyn til Gjødningstoffer og omhyggeligere ved Kreaturholdet paa Gaarden; unyttige Hækker og store Vandpytter ville forsvinde, og man vil ikke længere finde store Hjørner og Kroge af Marken hvor Ploven aldrig kommer. Det er muligt at selv en Deel af den store Park, som den Rige

og den Fornemme pleier at holde blot til Lyst og for Jagtens Skyld, maa afgive en Deel Land til Dyrkingen af Roer og Kartoffler, hvilket vil bringe Eieren Fordeel istedetfor Udgifter. Det er endog sandsynligt at dette vil skee, men vist er det, at vort Agerbrug vil komme til at hvile paa et naturligt og solid Fundament istedetfor paa et kunstigt og at vi Alle, baade Producenter og Consumenter ville være bedst tjente dermed.

Ville Beskyttelsessystemets Tilhængere paastaae, at det er dem, som have skabt Agerdyrkning og Industri, saa føre man dem adskillige Tusinde Aar tilbage til en Tid, da der ikke var Tale om dette eller hiint System, og de ville faae at see at man pløiede, saaede og høstede, smedede, spandt og vævede dengang ogsaa, om end ikke paa samme Maade; og den hele Indflydelse man kan tillægge Beskyttelsen der stammer fra en senere Periode der var riig paa umodne Projecter, som strede imod Naturens Orden, er den, at den har næsten dræbt Aanden, der er saa nødvendig for ethvert Arbeide, der skal lykkes, at den har ledet Industrien paa Afveie, som aldrig førte til et heldigt Maal ikke engang for den selv, og at den har sat os 100 Aar tilbage i vor indre Udvikling.

Dette er imidlertid det mindste af alt det Onde, den har gjort. Naturens vise Love lade sig ikke overtræde paa en voldsom og skamløs Maade, uden at det fører mange andre Onder og Ulykker med sig, som det imidlertid ikke er vor Opgave at imødegaae paa dette Sted.

Saameget er vist, at Beskyttelsen ikke var i Stand

til at skabe end ikke taalelige Forhold for den agerdyrkende Classe i England og langt mindre for de andre Samfundsclasser i Landet, og at hiin staaer sig langt bedre nu end dengang, samt at herfra er den rige Godseierclassse selv ikke undtaget.

Vi ville endnu undersøge Frihandelens Indflydelse paa Rederiet, Skibs-Byggeriet og Handelen, tre af de vigtigste Factorer i Statshuusholdningen, som staae i den nøieste Forbindelse med ethvert Lands Industri, hele oeconomiske Udvikling og Velvære, og vi ville uden Tvivl være i Stand til at anvende Resultaterne af disse Undersøgelser paa vore egne dermed beslægtede Forhold, som endnu ligge under Trykket af en forældet og ufornuftig Toldlovgivning, der er baseret paa det samme Beskyttelses-system, endskjøndt under mindre Former, som England har været heldig og fornuftig nok til at give Afsked.

I forrige Tider, da den større Varebevægelse fandt Sted paa Canaler, fandt Indførelsen af Jernbaner den største Modstand hos Folk, som vare interesserede i disse Canaler, og da Dampskibene opstode, optraadte Eierne af Seilskibe som de heftigste Opponenten derimod. Der er skrevet tykke Bøger og holdte uendelig mange lange Taler for at bevise, at Jernbaner og Dampskibe ikke kunde bestaae, og at det derfor maatte ansees som et dødfødt Project at bygge dem. Der er imidlertid bygget ikke saa faa Jernbaner og Dampskibe, som betale sig godt, siden den Tid, men det mærkværdige er, at der til samme Tid ogsaa er bygget endnu flere Canaler og Seilskibe i Forhold end dengang.

Ophævelsen af Navigationsacten i 1849 var Tilintetgjørelsen af en gammel Uretfærdighed under Navn af et Monopol for Skibsrederen, og den var en ligefrem Følge af, at den frie Handels Grundsætninger dengang allerede i det Væsentlige vare gennemførte i den engelske Toldlovgivning. Havde man ladet den bestaae under den frie Handel, vilde det have været en stor Uret imod Industrien, Handelen og Forbrugerne i Landet, da man maatte have besørget en langt større Varebevægelse med et forholdsviis ringe og begrændset Antal Skibe, og Fragterne vilde have stillet sig saa høie, at det vilde have været til Skade for disse Interesser. Havde man derimod ladet Navigationsacten falde under Beskyttelsessystemet, vilde man have begaaet en Uret imod Skibsrederiet, som derved blev udsat for Concurrence fra andre Lande, hvor man byggede og seilede under billigere Forhold end i England. Den maatte derfor falde samtidig med Beskyttelsen, og den offentlige Mening havde længe udtalt sig derfor.

Det er desuden en Selvfølge, at et enkelt Exempel paa Beskyttelse ikke kan vedblive at bestaae; naar den bliver ophævet for alle Andre end for mig, saa skal man snart faae den vristet fra mig ogsaa; thi saa kaldes den skadelig af de Andre. Naar derimod alle Industri-Producter af samme Grund betales for dyrt, saa hedder det, at det er til Gavn for Landet. Naar man spørger om Ophævelsen af Navigations-Acten har været til Skade for det engelske Rederi og Skibsbyggeri, saa besvares dette Spørgsmaal bedst ved at see hen til den Tonnage, som England eier nu, og

sammenligne den med den, som det eiede før Frihandelens Begyndelse. Er den meget større end før, saa er det Tegn til, at Rederen og Skibsbyggeren har staaet sig godt ved Forandringen; thi det er en frivillig Sag at bygge Skibe, og ingen fornuftig Mand bliver ved at bygge, naar han taber Penge derved.

Tage vi de sidste 40 Aar for os, saa ville vi finde, at den engelske Reder og Skibsbygger ikke var fri for store Fluctuationer i disse Forhold under Beskyttelsessystemets Herredømme, og det er rimeligt, at der maatte være store Omvæltninger i Fragtforholdene; thi under jevne rolige Handelsforhold var Handelsflaaden stor nok til at tilfredsstille ethvert Forlangende. Udlandet udelukkede engelske Skibe paa samme Maade som England udelukkede fremmede Skibe, og der var ingen Anledning til at forøge Skibenes Antal, da der ikke var Beskjæftigelse nok for dem, man havde. Baade Reder og Skibsbygger klagede, og der var ogsaa Grund til at klage; thi man seer af de officielle Lister, at der i 20 Aar ikke blev bygget mere end til at dække Afgangen i Handelsmarinen, men en betydeligere Tilgang var der ikke. I 1814 var nemlig Antallet af de i England hjemmehørende Skibe 24,418 med en Drægtighed af 2,616,965 Tons eller i Gjennemsnit af 107 Tons pr. Skib. I 1833 fandtes der 24,385 Skibe med en Drægtighed af 2,634,577 Tons eller 108 Tons i Gjennemsnit; den hele Tilgang i disse 20 Fredsaar, der efter den langvarige Krig, der var ført i den foregaaende Periode, netop egnede sig til et Opsving i Handel og Skibsfart, var altsaa 17,612 Tons eller 900 Tons om Aaret;

et ordentlig stort Skib om Aaret var Alt, hvad Rederiet kunde opvise som Tilgang under Beskyttelsessystemet, og man kan derfor selv skjønne, hvad Nytte Monopolet har stiftet eller til hvilken Fordeel dette har været, naar det ikke engang har været i Stand til at skaffe dets Indhavere en større Fordeel, end en uendelig lille Brøk-Andeel i et Skib paa 900 Tons om Aaret. Ved det mindste Liv i Handelen stege Fragterne uforholdsmæssig høit og der blev strax bygget et stort Antal Skibe, f. Ex. i 1841 363,352 Tons; som, saasnart dette Begjær var tilfredsstillet, maatte ligge stille i Dokkerne til Tab for Rederen, saafremt han ikke var saa heldig, at hans Skib forliiste og blev betalt af Assurancen; hvilket dog i den Tid meget hyppigt indtraf.

I 1814 bestod Mandskabet paa de i Farten værende Skibe af 172,780 Mand, i 1833 af 164,000. Altsaa var Antallet i 20 Aar taget af med 8,780 Mand; dette taler just ikke for, at det lønnede sig godt at fare til Søes. At Skibsbyggeriet ikke heller kunde prosperere under en saadan Tilstand er let at forstaae; Rederiet kunde neppe bære sig selv og man var derfor ikke rundhaandet med Priserne, som man betalte for Skibene. 15 à 16 £ pr. Tons betaltes i Almindelighed, og med en saadan Priis skulde Skibsbyggeren just ikke have stor Grund til at være tilfreds, naar han vilde sætte nogenlunde ordentligt Træ i Skibet.

Saaledes var Tilstanden under den Protection, som Navigations-Acten gav det engelske Flag. Ingen havde Fordel derved og Alle vare utilfredse dermed;

hvorledes var den da under den frie Handel og efter Navigations-Actens Ophævelse.

I 1833 eiede England 24,385 Skibe med en Drægtighed af 2,634,577 Tons eller 108 Tons pr. Skib og en Besætning af 164,000 Mand. I 1856, 23 Aar derefter og 7 Aar efter denne Acts Ophævelse, eiede England 36,012 Skibe med 5,312,436 Tons Drægtighed eller $147\frac{1}{2}$ Tons pr. Skib og med en Besætning af 267,573 Mand og i 1860, 38,501 Skibe drægtige 5,710,968 Tons eller $148\frac{1}{3}$ Tons pr. Skib og med en Besætning af 294,460 Mand. Vi see heraf, at medens Skibenes Drægtighed i den barbariske Beskyttelses Tid fra 1814—1833 kun formaaede at avancere med 17,612 Tons eller ikke 900 Tons om Aaret, saa var Fremgangen ganske anderledes betydelig under det nye System, og Tilstanden forbedrede sig for Skibsrederen alt som den frie Handel fik Fodfæste i Lovgivningen; thi i de 31 Aar indtil 1845, af hvilke de sidste havde udmærket sig ved frihandleriske Reformer af stor Betydenhed, var Tonnagen stegen i Gjennemsnit med 35,390 Tons om Aaret og Gjennemsnits-Drægtigheden var steget fra 107 til 117 Tons. I de 15 følgende Aar derimod, hvoraf de 11 sidste vare aldeles uden Beskyttelse for det engelske Flag, eller efter Navigations-Actens Ophævelse, steg Drægtigheden af den engelske Handelsmarine med 113,127 Tons om Aaret og Gjennemsnits-Drægtigheden blev $148\frac{1}{3}$ Tons. Vi troe ikke, der kan føres et bedre Beviis for Frihandelens gode Indflydelse for Rederiets Vedkommende, end disse Talstørrelser give os, og man vil uden Tvivl uden Betænkning indrømme, at en Fordobbling

af Tonnagen i mindre end 30 Aar maa ogsaa have havt væsentlige Fordele baade for Skibsbyggeren og for Sømanden. Vi skulle for de Førstes Vedkommende anføre, at der i 1845 byggedes i England, Skotland og Wales i Alt 689 Skibe med 94,995 Tons Drægtighed, altsaa i Gjennemsnit 138 Tons for hvert Skib, i 1849 730 Skibe med 118,000 Tons eller 160 Tons i Gjennemsnit, i 1853 800 Skibe, 203,000 Tons drægtige eller 254 Tons i Gjennemsnit, i 1855 1098 Skibe til 323,000 Tons eller c. 300 Tons Gjennemsnittsdrægtighed. Prisen steg i Faveur af Bygmesteren; thi medens man i 18 og Trediverne kunde have gode 1 Classe Skibe for 15 à 16 £ pr. Tons, maatte man i Halvtredserne betale 22 à 26 £; til samme Tid havde Bygmesteren vel 25% høiere Arbeidsløn at udrede, men Materialerne vare blevne langt billigere end før. Yellow Pine var i 1852 20% billigere end i 1848, Hamp 16 à 20%, engl. Stangjern 25%, Kobber 10% og dette fornemmelig paa Grund af Forandring i Toldtariffen. De havde derfor 50% Forhøielse i Prisen paa Skibene, som de byggede, til samme Tid, som de havde 20% Afslag i Prisen paa Materialet.

Imidlertid skyldes en Deel af denne voldsomme Stigning af Tonnagen ikke den frie Handel, men Opdagelsen af Guldminerne og Krigen med Rusland, der fordrede meget store Transportmidler. Regjeringen betalte i Almindelighed 33 à 35 sh. pr. Tons reg. om Maaneden for Seilskibe, og 55 à 60 sh. for Dampskibe, hvilke man siden kunde have for 20 sh. og for 35 sh. Rederen havde store Fordele i denne gyldne Periode, da Fragterne paa mange af de over-

søiske Steder stege 100°/. Dette voldsomme Spring fremad i disse Forhold er, som sagt, Frihandelen uvedkommende, og maa den endog fralægge sig; thi den vedkjender sig kun den gradvise og jevnt tiltagende Fremgang og Forbedring af alle Forhold, og ikke den voldsomme og unaturlige. Der var ogsaa Fremgang nok alligevel, som var en Følge af den tiltagende naturlige Handelsomsætning og af det større Liv i alle Forretninger.

I den udenlandske Handel klareredes der allerede 10 Aar efter 1843 ved de engelske Toldsteder et saa meget større bestuvet Laderum, at man kan sige, at det havde fordoblet sig, endskjøndt den frie Handel i Begyndelsen af denne Periode ingeniunde var almindelig gennemført; i ethvert Tilfælde var Stigningen 80°/o indtil 1852, 140°/o indtil 1859 og 170°/o indtil 1860, og i denne Periode havde fremmede Skibe saa lidt været i Stand til at fortrænge det engelske Flag, at de ikke havde deeltaget med mere end $\frac{1}{3}$ eller 33°/o i Farten.

Der klareredes af bestuvet Laderum

	under engelsk Flag		fremmed Flag		tilsammen		eller	7,678,791 Tons ialt.
	ind.	ud.	T.	ind.	T.	ud.		
i 1843	ind. 2,919,528 T.	ud. 2,727,306 -	1,005,894	ind. 3,925,422 T.	3,753,369 -	-	-	-
i 1846	ind. 3,622,808 -	ud. 3,091,348 -	1,407,963	-	5,030,771 -	-	-	-
i 1849	ind. 4,390,375 -	ud. 3,762,182 -	1,680,894	-	6,071,269 -	-	-	-
i 1852	ind. 4,267,815 -	ud. 4,459,321 -	2,462,354	-	5,429,908 -	-	-	-
i 1859	ind. 5,391,925 -	ud. 6,222,746 -	2,413,260	-	6,730,169 -	-	-	-
i 1860	ind. 5,760,537 -	ud. 6,358,917 -	3,698,718	-	6,872,141 -	-	-	-
			4,021,217	-	9,090,643 -	-	-	-
			4,294,444	-	10,243,963 -	-	-	-
			4,424,020	-	10,054,981 -	-	-	-
				-	10,782,937 -	-	-	-

Seer man nu hen til den engelske Kystfart, som er langt betydeligere end Farten paa Udlandet, saa klareredes

i 1832 ind. 9,588,004 T.	i 1849 ind. 11,967,473 T.
ud. 10,026,297 -	ud. 12,915,584 -

tils. 19,614,301 T.	tils. 24,883,057 T.
---------------------	---------------------

i 1835 ind. 10,188,916 T.	i 1852 ind. 12,475,401 T.
ud. 10,666,330 -	ud. 13,441,815 -

tils. 20,855,246 T.	tils. 25,917,216 T.
---------------------	---------------------

i 1840 ind. 10,766,056 T.	i 1860 ind. 17,003,411 T.
ud. 11,417,991 -	ud. 17,014,399 -

tils. 22,184,047 T.	tils. 34,017,810 T.
---------------------	---------------------

i 1844 ind. 10,964,707 T.
ud. 11,694,861 -

tils. 22,659,568 T.

De indenrigske Klareringer tiltog saaledes fra 1832—40, i 9 Aar under Beskyttelsen med 2,500,000 Tons eller med 278,000 Tons om Aaret, fra 1844—52 tildeels under Beskyttelsen og Frihandelen med 3,300,000 Tons eller med 367,000 Tons om Aaret, og fra 1853—1860 8 Aar under Frihandelen og efter Afskaffelse af Navigations-Acten med 8,000,000 Tons eller med 1,000,000 Tons om Aaret.

Vi skulle slutte disse Betragtninger om Frihandelens Indflydelse paa Englands Hoved-Industri, Handel og Skibsfart med at henvise til Hovedresultatet af Englands Udførsel og Indførsel. Vi have seet, at Udførselen af Englands Industriprodukter under Beskyt-

telsen tog af og saaledes gik det med den hele Varebevægelse.

Hvorledes vare da disse Forhold efter at der var indført Frihed i Handel og Vandel, stod Alting da endnu stille eller gik det endog tilbage?

England førte

i 1854 ind. for	152,389,053 £	}	268,210,145 £
ud. —	115,821,092 -		
i 1857 ind. for	187,844,441 £	}	334,018,742 £
ud. —	146,174,301 -		
i 1860 ind. for	210,530,873 £	}	375,052,224 £
ud. —	164,521,351 -		

altsaa i 7 Aar steg Englands Omsætning med Udlandet under Frihandelen over 100,000,000 £ eller 40⁰/_o; dette turde være tilstrækkeligt for den mest vantro Beskyttelsesmand.

Det vil forhaabentlig være fremgaaet for Enhver af det Foregaaende, at Beskyttelsen har arbeidet mere imod Industrien, imod Handel og Rederi, end for dem; at den har forhindret deres Udvikling og Fremgang til samme Tid, som vi paastaae, at den kun har skabt Armod og Elendighed, Laster og Forbrydelser af enhver Art. Vi skulle senere bevise denne vor Paastand, naar vi komme til at undersøge Frihandelens Indflydelse paa den mindre Industri og Arbeidernes Kaar. Vi ville her indskrænke os til at afvise den Paastand, at Beskyttelsen skulde have fremkaldt en stor og nyttig Industri i England eller i hvilket som helst Land i Verden. Vi paastaae derimod, at den vilde være opstaaet ogsaa uden Beskyttelsen, eller allerede var opstaaet mange Hundrede Aar før man tænkte

paa Beskyttelsen, og troe, at vi i det Foregaaende have leveret tilstrækkelige Beviser for, at der kun har været Stilstand og Tilbagegang under Beskyttelsen, men Liv og Fremgang under Frihandelen. Man har, som tidligere sagt, baade pløiet og saaet, spundet og vævet, drevet Handel, bygget Skibe og faret med dem paa alle Have, længe før Nogen tænkte paa Beskyttelsen; og vi have endnu ikke seet den Paastand fremført, at Beskyttelsen var Aarsagen til, at Dampmaskiner og andre Maskiner ere blevne opfundne, som nu bruges i Spinderier og Væverier, til at dyrke Jorden og til at tærse og male Sæden, til at bringe mig fra den ene Ende af Landet til den anden i Timer, som før vare Uger, og til at føre mit Skib over Havet igjennem Storm og Uveir, imod Vinden til en bestemt Dag, som man omtrent kan beregne iforveien.

Vi have aldrig hørt, at Beskyttelsen har gjort Paastand paa at være Opfinder og Skaber af den beundringsværdige Maskine, som jeg, blot ved at udstrække min Haand, kan befale til at arbeide for mig med en Kraft, som er liig den af 1000 Mennesker, medens jeg staaer ved Siden deraf med Hænderne i Lommen og seer derpaa, men hvorved der finder den Forskjel Sted, at Maskinen gjør dette Arbeide med større Orden, langt bedre og langt billigere, end de 1000 Mennesker vilde have gjort det. Naar Beskyttelsen altsaa hverken har skabt denne Industri eller Handel og heller ikke har hjulpet den frem, hvad har den da gjort? Den har hvilet som en tung Byrde paa Englands Handel og Industri, som har udviklet sig, vel ikke til Kraft og Sundhed, men til at føre et vege-

terende Liv, til at kunne slæbe af, tiltrods for denne Beskyttelse*), men som derfor ogsaa har hidført Forhold, der vare utilfredsstillende for alle Parter, for Producenten som for Consumenten, og først efterhaanden som Beskyttelsen formindskedes og Byrden lettedes, reiste Industri og Handel sig og tog til i Kraft og Frødighed, og de have først nu under den fuldstændige Frihandel opnaaet en uforgjængelig Livskraft, der kun for kort Tid kan forstyrres ved Begivenheder, hvorover Regjering og Folk ikke have nogen Control, men aldrig kan brydes eller tilintetgjøres.

Denne Kraft og Frødighed vilde Industri og Handel have opnaaet for mange Aar siden, naar ikke Beskyttelsen havde modsat sig og modarbejdet dette. Det skal selv af de mest fanatiske Beskyttelsesmænd vanskeligen kunne bevises, at det stemmer med de Love, fulde af Viisdom og Kjærlighed, hvorefter Alt i Naturen skal rette sig; at Samfund af Mennesker, hvad enten det er hele Stater eller Byer, eller Laug og Corporationer, afspærre sig fra deres Medmennesker, give sig egne Love og Bestemmelser, sigtende til at befordre deres egne Interesser paa de andres Bekostning, og væbne sig indtil Tænderne for at forsvare dem. Der er flydt mere Blod og bragt større Ulykker over Folkene ved dette uchristelige og snæver-

*) some suppose that we have risen in consequence of that system (Protection), others of whom I am one, believe that we have risen in spite of that system.

Lord Liverpool in the House of Lords. 1820.

hjertede System, end ved noget Andet, som Mennesket har fundet paa, til Plage og til Tugtelse for sig selv. Den frie Handel, som man med en almindelig Benævnelse kalder den, er begrundet i Naturens evige Orden, og Deeltagelsen i de Goder, den fører med sig, hører ligesaa godt til det menneskelige Samfunds Grundrettigheder, som Nydelsen af den frie Luft, af Solens og Maanens Skin, som Brugen af Dampens og Electricitetens Kræfter eller af den bevægende Kraft, der ligger i Vinden og i Vandet; den er igrunden en Naturkraft eller staaer i Forbindelse med en Naturkraft, ligesaa vigtig og mægtig som nogen af de andre, og det kan ligesaa lidt være til Fordeel for det menneskelige Samfund, at nægte sig Nytten af Anvendelsen af denne Naturkraft, som at udelukke sig fra Solens Skin, at nægte at benytte Dampkraften, Vinden eller Vandet; ja det er ligesom alt naturstridigt, ikke engang til Fordeel for den, der gjør det. —

Hvad den anden Deel af Beskyttelsesmændenes Paastand angaaer, at man ved Reformen gik tilværks med en saa overordentlig Langsomhed og Forsigtighed af Hensyn til de Interesser, som vare opstaaede under Beskyttelsen, og som derfor fordrede en saa overordentlig skaansom Behandling, saa er denne Paastand neppe bedre begrundet end den første.

Det er sandt, at disse Reformere strakte sig over en Periode af 20 Aar; men det var ingenlunde af den Grund, at vedkommende Interesser kom til at lide under en hurtigere Fremgang af Reformen; thi dette indrømmes ikke at ville skee, men af Hensyn til Finantsernes Tarv og af den Grund, at Frihandelen

endnu var saa ny og dens Tilhængere saa magtløse, at de ikke kunde sætte mere igjennem end de gjorde, og dette kostede Arbeide og Kamp nok.

Det er aldrig bleven indrømmet af Kjendere og upartiske Folk, at det var nødvendigt at give Industrien en længere Henstand, som en Forberedelsesperiode før den nye Tilstand traadte ind, end der udfordredes for at forandre eller afvikle Forretningen. Andre Hensyn ere ikke indrømmede som berettigede, og hvad skete, da Kornlovene forandredes i 1846 og da Navigations-Acten ophævedes i 1849? den længste Tid, der forundtes Vedkommende til Forberedelse til at kunne modstaae de nye Forhold, var $2\frac{1}{2}$ Aar, efter hvilken Tid den nuværende lave og egale Told indtraadte paa Korn, og Agerdyrkningen og Rederiet hørte dog til Englands [allervigtigste Interesser og vare tillige de, som mindst kunde taale en hurtig Forandring, og hvor Resultater af de gjorte Forbedringer behøvede længst Tid til at bære Frugt.

Det er ei heller Tilfældet, at der i denne lange Tid af 20 Aar skete smaa Nedsættelser efterhaanden for at vænne vedkommende Industri til de nye Forhold; der var en lang Tid, næsten 10 Aar af denne Tid, da Kampen førtes alene om Korntolden, hvilket man snart begreb var Beskyttelsens Fæstnings-Trekant, der maatte tages, før man kunde begive sig til Ro som Seierherre. De Forandringer, der foregik i Toldtariffen i disse 20 Aar høre ei heller til de smaa men til de store, ligesaa store og mange endnu meget større end de, som forudsættes hos os, saaledes den pludselige Ophævelse af al Told paa c. 1050 Artikler,

(i 1842 strøges saaledes alene 350), hvoraf mangfoldige vare Gjenstand for den mindre Industri, Ophævelse af Tolden paa fremmed Uld og Hør og paa Fabrikata heraf, Nedsættelsen af Tolden paa fremmed Sukker og Træ og af Beskyttelsestolden for Silke-, Bomuld-, Uld- og Linned-Fabrikerne, der vel skete efterhaanden men dog med saa store Spring, at de langt overgaae i Betydning de Reformer, der forlanges her i Landet.

England har saaledes afskaffet Told til et Beløb af 20,000,000 £ eller omtrent saa meget, som Aarets Indtægt af al Told beløb sig til, og alene i Aarene fra 1841—45 for 5,586,000 £, fra 1846—50 for 2,389,000 £ og fra 1851—55 for 3,380,000 £ eller i disse 15 Aar for c. 6 à 7,000,000 Rdl. om Aaret. Ved saa store Summer fordrer Hensynet til Finantserne, at man ikke gaaer altfor overilet til Værks; men at offere saadanne Summer eller Noget, der staaer i Forhold dertil, er der ikke Tale om hos os. Det er derfor en grundfalsk Paastand, at man først ophævede Beskyttelsen i England efter at Industrien under denne havde vundet tilstrækkelig Styrke til at kunne staae alene; thi Industrien var langt fra at være stærk under Beskyttelsen, og er først bleven stærk under den frie Handel; det er ligesaa falsk, at man har foretaget disse Forandringer i Toldlovene paa en meget langsom og forsigtig Maade af Hensyn til Industrien; thi man har netop gjort det Modsatte og har f. Ex. ikke indrømmet Agerbruget, der trængte mest til en lang Henstand med Reformen, mere end $2\frac{1}{2}$ Aar til at forberede sig til den nye og uvante Til-

stand, og af alle Paastande er den den mest falske, at man har indrømmet, at Industrien kunde gjøre noget berettiget Krav paa en større Skaansomhed end der er viist; men det er mange Gange anført, at denne var større end den fortjente eller behøvede.

Det vil være nødvendigt, førend vi slutte dette Afsnit, at give en kort Skildring af Tilstanden i Fabrikbyerne under Beskyttelsen, for derefter at kunne dømme om den Lykke og Velvære, som den skal have bragt dem, der nærmest vare beskjeftigede ved Industrien, nemlig Fabrikanterne og Arbejderne selv, og vi ville faae at see, om det alene vare Forbrugerne, som havde Grund til at klage. Vi tage denne Skildring ud af en Rapport til Parlamentet, fra Begyndelsen af Fyrgetyverne, af en af de Comiteer, som bleve nedsatte for at undersøge disse Forhold.

Vi ville begynde med det vigtige Lancashire og finde i Rapporten, at i Bolton var kun $\frac{1}{3}$ af Befolkningen beskjeftiget; derimod var Fattigskatten steget til det tredobbelte i de sidste 5 Aar; 1500 Huse stode tomme i denne lille By og Arbeidslønnen var faldet meget stærkt.

1003 Familier (c. 4,700 Personer) tjente kun saa meget, at ethvert Individ havde 1 sh. 2 d. (3 Mk. 3 Sk.) om Ugen at leve af. Flere end Halvdelen af Sengene, som hørte disse Familier til, vare uden Sengklæder og kun fyldte med Halm; Alle tilsammen eiede kun 466 Lagener eller et til 10 Personer, og de halve af dem havde ikke Linned til at skifte med. I Stockport, Oldham, Ashton, Wigan var Tilstanden ligesaadan; men værst fandtes den i Manchester, hvor ikke mindre

end 12,000 Familier fandtes i den frygteligste Elendighed, der næsten overgik enhver Beskrivelse. Tusinder af Mennesker havde skilt sig ved ethvert Stykke Bohave, for at skaffe Brød, og af Klæder havde de ikke mere end høist nødvendigt til at skjule deres Nøgenhed. Der anføres endeel Exempler paa Arbeidere, som fortjente baade Agtelse og Tillid for deres Duelighed, Ædruelighed og exemplariske Levnet, som ikke vare i Stand til at tjene mere til Føde for Familien end der strækkede til Onsdagen i hver Uge; efter denne Dag faldt man Fattigvæsenet til Byrde, naar man ikke vilde nøie sig med at leve af Levningerne af Fødevarer og Grønt, som Børnene bragte med hjem fra Gaden. Hovedmaaltidet eengang om Dagen, thi hyppigere var der ikke Raad dertil, bestod af for 2 d. Meel, rørt ud i koldt Vand, da der hverken var Pande til at bage det i eller Ild til at bage det ved.

Gaae vi derfra til det vigtige Distrikt, som omgiver Leeds og Bradford, saa indtraf i Løbet af et Par Aar i den første By ikke mindre end 98 Falliter, som i Gjennemsnit gave 6 sh. 8 d. Dividende i £. I Bradford stode $\frac{1}{4}$ af Møllerne stille og Eiendommene vare faldne 30% i Værdien. I Egnen omkring Thornton-Road ophørte 45 Huse med deres Forretninger, og man anslog deres Tilgodehavende, der ikke var en Cent. værd, til $1\frac{1}{2}$ Million £. I Nottingham fandtes 10,580 Personer eller næsten $\frac{1}{5}$ af Befolkningen under Fattigvæsenet og Arbeidslønnen var faldet 25% i de sidste 6 Aar. Gaae vi til Birmingham og Sheffield, finde vi den samme Trang og Elendighed der, som i de Fabrikbyer, der leverede vævede Stoffer; Forret-

ningen stod næsten aldeles stille, Arbeideren maatte hjælpe sig med halv Arbeidsløn, og mangan Gang kunde Arbeidsherren ikke opdrive den uden at pantsætte de færdige Varer. I Birmingham taltes i 15 Gader 400 tomme Huse og der forløb ikke en eneste Uge, uden at der indtraf Dødsfald, som the Coroner erklærede kom af Sult. Sheffield havde mistet næsten det halve af denne Byes sædvanlige Forretninger, Arbeidslønnen havde taget af henvend 40% og Pauperismen taget til med det dobbelte. I Frome var Folkemængden fra 1831—41 taget af. Huusleien var 50% lavere, $\frac{1}{6}$ af Husene stode tomme og kun Fattigskatten var taget til.

I hele Gloucestershire stode de halve Væve stille, i Coventry var $\frac{1}{3}$ af Befolkningen uden Beskjeftigelse og i Spitalfield vare 24,000 Mennesker komne under Fattigvæsenet. I London vare 9000 Skrædere uden Beskjeftigelse. Gaaer man til Skotland, viser det samme Billede sig der; Jernværkerne og Kulminerne arbeidede med halv Kraft, Handskefabrikkerne i Yeovil, Tæppefabrikkerne i Kendal, Glaspusterierne i Warrington, Hørspinderierne i Dundee og Shawlsfabrikkerne i Paisley viste alle den samme Forretningsløshed. I denne sidste By alene, hvor der nu hersker saa stor en Virksomhed, fandt der 30 Falliter Sted i 6 Uger, og i mindre end 1 Aar vare $\frac{2}{3}$ af alle Fabrikanterne blevne insolvente og $\frac{1}{3}$ af Befolkningen levede af offentlig Understøttelse. Dette er, hvad Beskyttelsen har gjort for Fabrikanten selv og for hans Arbeidere, og det vil ikke være nødvendigt at føre Skildringen videre for at blive istand til at fælde en Dom, om

Beskyttelsen har skabt en stærk og stor Industri, der har bragt sine Nærmeste Lykke og Velvære eller ei.

En stor og blomstrende Industri, med en saa frygtelig Elendighed iblandt Arbejderbefolkningen, lader sig ikke tænke; denne vilde snart have tiltvunget sig en høiere Løn, naar Arbeidsherren havde kunnet give den, men han kunde det ikke; han sad om muligt endnu daarligere i det end Arbeideren.

Det er en Umulighed for den, som har kjendt Tilstanden iblandt de engelske Fabrikarbeidere i Trediverne, og som har havt Leilighed til at gjøre sig bekjendt med den igjen i Slutningen af Halvtredsindstyverne eller i 1860, at lade være at blive en varm Ven af den frie Handel, om ikke af anden Grund saa for Arbeiderens Skyld. Den Forandring, der var foregaaet i hans Forhold i denne Periode, hvorpaa vi skulle komme tilbage noget længere hen, var saa stor og iøinefaldende, at man maatte føle sig stærkt opfordret til at gjøre sig bekjendt med Aarsagen til denne velgjørende Forandring, og man vilde snart finde, at paa Bunden af det Hele laae den frie Handel og den overordentlige Forbedring i alle Forhold, som den havde indført siden den fik Tilladelse til at virke og gavne. Kun de kunne nu være Venner af Beskyttelsen, som have levet fjernt fra alle saadanne Begivenheder og som tro, at den frie Handel endnu er blot en Theori, der først skal drøftes paa Papiret, medens den i det praktiske Liv allerede længe har været anerkjendt som en Sandhed, der nu er bleven til Kjød og Blod igjen, men for Resten altid har været en Sandhed fra den Tid, Gud skabte Verden.

Den mindre Industri, Haandværksbedriften og
Arbeideren under den frie Handel.

Den meisten Industriehandelsverhältnissen

Abzulesen unter den für Handel

Det er en Beskyldning, der meget hyppig føres mod den frie Handel, at om det ogsaa maa indrømmes, at den kan være til Gavn for den store Industri og har hævet denne, saa har den dog virket ødelæggende for den mindre, for Haandværkeren og for Arbeideren, og dette kan ikke være skeet paa nogen anden Maade end derved, at den frie Handel har taget Arbejdet fra dem eller har lønnet dem slettere.

Vi ville nu undersøge disse Forhold noget nærmere og begynde med

Meubelsnedkerne, fordi man af Forholdene i dette Fag sædvanligviis kan slutte sig til Tilstanden i de andre. Det kan betragtes som en Regel, der sjelden fraviges, at den Fattige strax, saasnart der indtræder bedre Kaar, søger at gjøre sig Hjemmet hyggeligere ved Anskaffelsen af Meubler baade til Nytte og til Luxus, som han tidligere har maattet undvære eller kun eiet af det allertarveligste Slags. Man faaar derfor ganske gode Oplysninger om Tilstanden i Almindelighed ved at forskafe sig Oplysninger om Tilstanden i dette Fag, og den kan man bedst faae hos de store Forretninger, som findes i Nærheden af Finsbury og Tottenham court road i London, da disse arbeide for den mindre formuende Classe i hele Landet.

Disse Forretningsmænd angave i 1854, og senere Efterretninger have vi ikke, at de maatte antage, at de i de sidste 2 à 3 Aar havde havt en Afsætning, som var $\frac{1}{3}$ større end før, og at Betalingen herfor havde været langt punktligere end tidligere. Dette er et godt Tegn, især da Arbeidet var dyrere end før. Tidligere kunde man have en god Svend for 20 sh. om Ugen, nu maatte man give 26 sh., og det var endda vanskeligt at faae en ordentlig Arbeider, da de alle vare saa beskæftigede. En saadan Forøgelse af Arbeidslønnen af 30% eller fra 9 Rd. til 12 Rd. for 6 Dages Arbeide om Ugen er en Forbedring for Arbeideren af 2 Mk. 12 Sk. om Dagen.

Tømrere og Murere og alt til Byggevæsenet hørende viste ogsaa en god Fremgang. Naar der stadig bygges mange Huse, er det et godt Tegn paa en stigende Velstand, og disse Fag pleie derfor, ligesaaavel som Meubelsnedkernes, at tjene som et Barometer, hvorpaa man kan see Landets Frem- eller Tilbagegang. Man hjælper sig som man kan, naar man ikke har Raad til at boe godt; men forbedre Omstændighederne sig, saa søger man sig en hyggeligere og bedre Bolig, og faaer jeg Formue dertil, saa bygger jeg mig selv et Sted udenfor Byen, hvor jeg har frisk Luft og grønne Trær.

Virksomheden i disse Fag og iblandt Teglværkerne og Glasværkerne var meget stor, og Forbruget af disse Produkter samt af Træ og Tømmer steg betydeligt, efter at den trykkende Accise paa Glas og Muursteen, og den uhyre Differentstold paa fremmed Tømmer vare faldne. Arbeidslønnen steg især for

Haandlangere, og der fandt et stadigt og uafbrudt Begjær efter Arbeidskraft Sted, det bedste Beviis for, at der var nok af lønnende Arbeide.

Uhrmagerne. Ogsaa i dette Fag berettes om en god Fremgang i alle Grene af denne Industri; man var fuldt beskjæftiget, staaer der i Beretningen, og det var meget vanskeligt at faae mindre Ordres udførte strax, saa stort var Begjæret efter Uhre i de forenede Stater og Colonierne. Den største Deel af dette Arbeide udføres ikke i Dagløn, men i Accord, og man antog, at Arbeideren fortjente $\frac{1}{3}$ Deel mere end før.

Skomagerne i Northampton og Daventry, som ere Stapelstæderne for dette Haandværk, berette, at der i den senere Tid var strømmet saa meget Arbeide til, at det var en Umulighed at skaffe det færdigt; ikke Halvdelen af de Bestillinger, som vare gjorte til Export, kunde udføres i et længere Tidsrum. Arbeiderne havde forlangt og erholdt en Forhøielse af Lønnen, og det gik dem langt bedre nu end før, thi før havde de en lav Arbeidsløn og høie Priser paa Livets Fornødenheder; nu er det lige det modsatte, de have en høi Løn og lave Priser.

Vi kunne ikke forlade dette Gebeet uden at omtale Maskinfabrikationen, der ingenlunde hører til den mindre Industri, men tvertimod til den meget store, der var imidlertid ikke Leilighed til at omtale denne Industri under Industrien af vævede Stoffer.

Det maa være Enhver indlysende, at denne Industri, som i Grunden er Basis for al den anden i England, maa være af stor Vigtighed. Det er ved

dennes Hjælp, at der med forholdsviis ringe Bekostning holdes Tusinder af Tene og Væve i Bevægelse, at man iler fra den ene Kant af Landet til den anden med en Hurtighed af 50 engl. Miil i Timen, at man har forøget de 28 Mill. Arbeidskraft til Kraften af 600 Mill. eller $\frac{2}{3}$ af hele Jordens Befolkning. Det er denne Industri, som England skylder sin Overlegenhed i alle andre Grene af Industrien, og naar man spørger om Grunden til, at den har opnaaet en saadan Vigtighed i England, saa hører man gjerne, at det er fordi Landet har Jern og Kul i sit Skjød. Vi have her i de nordiske Riger ligesaa godt og billigere Jern end man har i England, og paa mange Steder, hvor Maskinfabrikationen drives i det store, ere Kullene ligesaa dyre som hertilands.

Der er heller ikke det ringeste til Hinder for at man kan forskaffe sig alle mulige Maskiner og dygtige Folk til at behandle dem fra England, naar man ikke er saa ufornuftig at udelukke dem ved en høi Told for at faae dem forfærdigede i Landet selv.

I Maskinfaget var man ifølge Beretningen meget stærkt beskæftiget, man arbeidede rigelig 70 Timer om Ugen, uden at man kunde arbeide ret fra Haanden, fordi man manglede Arbeidskraft. Arbejdslønnen var vel ikke stegen i den senere Tid, dels fordi den allerede var noget høiere end andre Arbeideres Løn, dels fordi Arbeiderne ved en Strike havde villet tilvinge sig en høiere Løn, hvorpaa man endnu ikke havde villet gaae ind; men der var ingen Tvivl om, at man vilde blive nødt til at give efter for denne

Fordring, da Arbeidet tog til; imidlertid var Arbeids-tiden bleven indskrænket til 60 Timer om Ugen.

Saaledes har den frie Handel ogsaa havt en styrkende Indflydelse paa den mindre Industri og Haandværket, der bliver endnu tilbage at undersøge den Indflydelse, den har havt paa Arbeidernes Kaar, og Svaret er ikke saa vanskeligt at finde. Hvor der som i England har fundet en saa uhyre Fremgang Sted i alle Grene af Industrien, af Handel og Skibsfart, der bliver Arbeidsdygtighed og Arbeidskraft stedse mere og mere søgt og stiger i Prisen, paa Grund af det større Begjær. Det er en Vare, saa godt som alle andre Varer, der findes i Markedet og som faaer sin Værdie bestemt paa samme Maade som disse. Lønnen er derfor ogsaa steget paa Grund af det større Begjær efter Arbeidskraft og denne Stigning kan antages at have været 25 à 30 pCt., siden Frihandelen tillod sig at give Regjeringen over Fingrene, fordi den blandede sig i Ting, som ikke kom den ved og tvang den til at slippe sit Bytte.

Denne Forhøielse af Lønnen, i Forbindelse med at næsten alle de vigtigste Forbrugsartikler ere blevne billigere, har bevirket en saa total Forandring i Arbeidernes Forhold, at man slet ikke kjender den engelske Arbeider igjen. Istedetfor de af Nærings Sorgerplagede, utilfredse, halvforsultne, fortvivlede Mænd, som man havde lært at kjende under Beskyttelsen og som ikke vidste andre Maader at hjælpe sig paa for at skaffe Brød til sig og Børnene, end at rotte sig sammen med Ligesindede, plyndre Bagere og Kornhandlere, nedbrænde Fabrikker og ødelægge Ma-

skinnerne, som de paastode toge Brødet fra dem; finder man nu en med sin Stilling veltilfreds Mand der har rigeligt Arbeide og bliver vel lønnet derfor. Istedetfor at man før saae dem bringe deres usle Bohave hen som Pant for en endnu uslere Sum, der neppe slog til til Føde for en Dag, fandt Børnene rode i Rendestenen og Forældrene i Grogshoppen, finder man nu hos Arbeideren et venligt og ret hyggeligt Hjem; de yngre Børn, som nu ere frie for Fabrikarbeidet, ere rene og velnærede og det er tydeligt at Manden har faaet Lyst til anden Beskæftigelse, end til at stifte Complotter og til at slaaes paa Brændeviinskneiperne. Han har faaet Fred i Sindet og bliver ikke længere jaget fra Hjemmet ved at høre Børnene skrigte af Sult og bede om Brød som han ikke har Midler til at skaffe. Den hos ethvert Menneske nedlagte Sands for et hyggeligt Hjem, har fundet sin Tilfredsstillelse i Forhold til de stigende Midler og den aandelige Udvikling stræber at holde Skridt dermed. Man hører ikke længere, hvad tidligere saa ofte, selv for Retten, blev sagt, at naar man kun havde Valget imellem at døe af Sult og blive hængt, saa valgte man Galgen. Forbrydelserne have taget af og Ro og Orden have sine bedste Forsvarere i Arbeiderstanden. Istedetfor at Arbeideren for Aar tilbage søgte en Trøst for sin Elendighed i berusende Drikke og var kjed af den Tid som han havde tilovers fra Arbeidet, holder han sig nu i sit Hjem, og beskæftiger sig med Læsning af gode Bøger, de offentlige Bibliotheker og Læsestuer blive stærkt benyttede, og han har faaet Lyst til at tænke paa Frem-

tiden, han sparer og har Penge i Sparekassen. Han og Konen mangle aldrig i Kirken om Søndagen og det er ham en inderlig Tilfredsstillelse at hans Kone kan vise sig i en god Silkekjole om Søndagen. Han er nu eller tracter efter at blive en respectabel Mand, der vel arbejder haardt, men dog ogsaa til samme Tid har Lyst og Leilighed til at bekymre sig om andre Sager og han har altid en Skiærv tilovers for den Nødlidende. Fra en Svirebroder og en Tugthuuscandidat er han bleven til en god Familiefader og til en god Borger i Staten og hos Ingen finder man et mere aabent Hjerte for hvad der er godt og rigtigt og et mere aabent Sind for hvad der er nyttigt, end hos den skikkelige engelske Arbeiderstand. Saaledes har Forfatteren lært at kjende Arbeiderne i 1836 og i 1859, og han har i Mellemtiden havt tilstrækkelig Leilighed til at lære at kjende Grunden til den successive Forbedring af deres Kaar, efterhaanden som den frie Handel bragte et større Liv i Arbeidet, høiere Arbeidsløn og billigere Priser. Man kan beregne den første til 25 à 30 pCt. og desforuden er det til Fordeel for Arbeideren at Arbeidstiden er bleven nedsat fra 70 til 60 Timer og at der er rigeligt Arbeide, som beskjeftiger ham en lang Tid ud over den ordinaire Arbeidstid, i Modsætning til de stille Tider under Beskyttelsen, da han ofte blev sat paa halv Arbeidstid. Priserne paa de fleste af hans Fornødenheder ere faldne fra 20—40 pCt. og ere ikke underkastede saa voldsomme Fluctuationer som for 20 Aar tiibage, men ere fastere og stadigere og Forraadene af alle

Slags ere rigeligere. Forhøielsen i Arbeidslønnen kan antages at være 20 à 25 pCt. for gode Svende i Bygningsfaget, 45 à 50 pCt. for simple Arbeidere og Haandlangere; for Arbeidere i Spinderierne 25 à 30 pCt., i Væverierne 15 à 20 pCt., for Arbeidere i Stenbrudene 30 pCt., for Fyrbødere ved Iernværkerne 60 pCt., for Smede og andre Arbeidere i Jern 25 pCt.

Dagleieren paa Landet, der før tjente 9 sh. om Ugen eller c. 4 Mk. om Dagen fik i 1859 11 à 12 sh. eller 5 Mk. 8 Sk. og i nogle Dele af det østlige England endog 13 sh. udenfor Høstens Tid. Dagleien i Byerne, der før maa antages at have været 12 sh. om Ugen, er nu 17 à 18. sh. En god Svend fandt hos en Snedker med Lethed Arbeide for 26 à 28 sh. om Ugen i Stedet for tidligere med Vanskelighed for 20 sh. og i andre Grene af Haandværksindustrien var det omtrent det samme. I Fabrikbyerne steg den egentlige Ugeløn ikke altid i samme Forhold som iblandt Haandværkerne, men naar man regner den forkortede Arbeidstid med, vil Forbedringen af Forholdene i Fabrikbyerne nok kunne staa ved Siden af den iblandt Haandværkerne.

En dygtig Arbeider kan man antage fortjener:

I Spinderierne og Væverierne	20 à 35 sh. om Ugen
Børn over en vis Alder	2 à 6 „ „
Fruentimre	6 à 10 „ „
nogle Vævere i England, men især	
i Skotland, fortjene	45 à 50 „ „
I Jernvaredistrikterne Birmingham	
Sheffield etc. er Daglønnen	20 à 35 „ „

og i nogle Grene af denne Industri, der udfordrer særegen

Dygtighed	60 à 80 sh. om Ugen		
Dagløn for Møllebyggere	30 à 35	"	"
" " Jordarbeidere	21 à 24	"	"
" " Jernstøbere og			
Formere	30 à 35	"	"
" " Metalarbeidere			
Gjortlere	27 à 30	"	"
" " Smede	20 à 35	"	"
" " Dreiere	24 à 35	"	"
" " Maskinarbeidere	24 à 36	"	"
" " Murere	30 à 36	"	"
" " Stenhuggere	27 à 33	"	"
" " Tømrere	27 à 32	"	"
" " Snedkere	26 à 30	"	"
" " Malere	26 à 30	"	"

for 10 Timers Arbeide om Dagen eller 60 Timer om Ugen, og Arbeide ud over denne Tid betales extra.

Saaledes var omtrent Arbeidernes Løn i England for nogle faa Aar tilbage og den er ikke bleven ringere siden, da Arbeidet er taget til endnu mere siden den Tid, med Undtagelse af Arbeidet i Bomulds-Industrien, der har lidt saa betydeligt ved den amerikanske Borgerkrig.

Af vigtige Forbrugs-Artikler, som ere blevne billigere, ville vi nævne næsten alle Raaprodukter, som benyttes af Industrien og saadanne, som høre til Livets Fornødenheder f. Ex. Thee, der for god Congo betales med 2 sh. 6 d. pr. Pd. i 1856 istedetfor med 4 sh. 6 d. i Aarene før 1840, Muscov. Sukker som faldt fra 58 sh. pr. Centn. til 46 sh. Kaffe Brit.

Plant. fra 152 sh. 6 d. pr Centn. til 104 sh. 6 d. pr. Centn. og saaledes fremdeles med mangfoldige andre Artikler. Gjennemsnitsprisen paa Hvede og bedste Oxekjød viser vel ikke nogen stor Forandring i de 10 Aar fra 1847—56 sammenlignet med de 10 Aar fra 1831—40; da der i det sidste Aarstid som bekjendt har været betalt usædvanlig høie Priser for Landmandens Prudukter, lode disse sig ikke levere saa billigt som før, men man har været fritaget for de enorme Fluctuationer i disse Priser, som ofte bragtes op til over 100 sh. pr. Quart Hvede, (omtrent 22 Rdl. pr. Tønde) og det er ingen ringe Fortjeneste, som den frie Handel har indlagt sig, at den har holdt Priserne saa lave ved det saa betydeligt tiltagende Forbrug.

Gjennemsnitsprisen for Hvede har været fra 1831 til 1840 56 sh. 10 d. og fra 1841—56 54 sh. 8 d. og Kjødpriserne have holdt sig paa 6 à 6½ à 7 d. pr. Pd.

Den frie Handel har saaledes ikke alene ikke ødelagt Haandværks Industrien og Arbeideren, men har endog bragt Velstand og Velvære ind i disse Forhold, i en Grad, som man aldrig har kjendt i England før og der hører en høi Grad af Ubekjendtskab til de virkelige Forhold til at nægte dette, der kun kan sammenlignes med den Dristighed, hvormed den Paastand fremføres, at Beskyttelsen har været til Gavn for den mindre Industri og den arbejdende Classe selv.

Det var at ønske, at Beskyttelsen hos os nogensinde havde viist sig ligesaa fordelagtig for vore Haandværkere og Arbeidere, som Frihandelen har viist sig i England og som vi haabe den vil vise sig engang her i Landet ogsaa.

Den nye Toldtarif.

Den nye Toldstav

Der er Intet, som havde trængt mere til at drøftes igjennem Pressen, end de Udkast til en ny Frihandelsoldtarif, som allerede foreligge; disse ere Gros-serer-Societets-Comiteens Udkast og det endnu tidligere, som findes i Betragtningerne over vore Handels-, Told- og Skibsfartsforhold, som udkom i Januar 1862, strax efter Rigsraadets Sammentrædelse.

Pressen havde kunnet bidrage til at vejlede og modne det større Publikums Dom om denne Sag, før den engang kommer til Afgjørelse, men det har den ikke gjort; tvertimod har den udtalt sig med stort Forbehold, naar den ikke har udtalt sig ligefrem derimod, og det er ikke fra den Kant, vi tør vente os noget Bidrag til Løsningen af al den Tvivl og Uvished, som ganske vist endnu findes iblandt den større Masse af Befolkningen.

Kunsten at concipere en Toldtarif, har Finantsministeren sagt, bestaaer deri, at anbringe Toldforhøielserne og Toldnedsættelserne paa rette Sted saaledes, at Importen hverken formindskes ved Forhøielsen eller Indtægten ved Nedsættelsen. Fra et meget indskrænket Standpunkt kan han have Ret, men kun naar man vil slaae i Blinde uden Hensyn til, hvor

man rammer, og naar man blot vil sørge for at faae Indtægten, uden at tage Hensyn til den Skade, man gjør, ved at paaligne Skatten uden at bekymre sig om Landets sande Tarv. Vil man saa foruden Indtægten ogsaa sørge for utallige andre Interesser, som forlange en Beskyttelse af Regjeringen for at kunne vedblive at bestaae, saa bliver Systemet i Sandhed kunstigt, og det er netop vor Ulykke, at vort Toldsystem er saa kunstigt, at det at concipere en Tarif derefter, kan kaldes en Kunst.

Det bør være ligesaa let at beskatte Landet ved Told, som at lægge Skat paa Hartkornet, og naar et simpelt og fornuftigt Frihandelssystem bliver indført, ere Reglerne derfor ogsaa meget simple. Man faaer imidlertid et Indblik i det hele kunstige Maskineri, som styres af vort Toldvæsen, naar man aabner en lille Laage og seer derind. I den gamle Toldtariffen existerer en Position, der hører til de ringeste og ubetydeligste i hele Tariffen, det er Blanksværte; den indbringer et Par hundrede Daler om Aaret, men naar man seer, hvormegen Speculation og Hovedbrud den har foraarsaget, saa kan man forstaae, at der hører en sand Kunst til at tage Bestemmelse om de større og vigtigere.

I gamle Dage kom Blanksværte hertil i Flasker og Krukker, og Verden var tilfreds med Blanksværte i Flasker og Krukker; men pludselig blev Toldvæsenet overrasket ved at faae at gjøre med Blanksværte i Spaanæsker, og dette var nærvædet at bringe det ud af Ligevægten; thi hvorledes skulde man gjøre reen Thara med Blanksværte i Spaanæsker. — Efter

en grundig Undersøgelse og Overveielse af denne Sag, efter indhentede Betænkninger fra alle Kanter, kom man til det Resultat, som fremhæves i Motiverne til Toldtariffen af 1858, at sætte Tolden til 2 Sk. pr. Pd. Brutto, altsaa at fortolde Krukken og Spaanæsken som Blanksværte. I Realiteten, siges der, er ingen videre Forandring gjort end at Sportlerne falde bort, hvorved Indtægten bliver c. 42 Rdl. mindre; men der er skeet et for denne Position vigtigt Forslag fra Kjøbenhavns Toldinspektorat, nemlig at tilføie »anden Lædersværte« dertil, saa at den for Fremtiden vil komme til at hedde »Blank- og anden Lædersværte.« Det er imidlertid ikke dermed gjort, at alle Landets Toldinspektorater have undersøgt, betænkt og rapporteret om Blanksværte, og sikkert er dette skeet med al Samvittighedsfuldhed og Grundighed (see Kjøbenhavns Toldinspektorats Indstilling om anden Lædersværte); men det kom senere til Overveielse hos Regjeringen om, hvorvidt 2 Sk. Told pr. Pd. Blanksværte med Krukke kunde indeholde tilstrækkelig Beskyttelse for Blanksværtefabrikanterne (og anden Sværte dito) i Landet, uden dog at formindske Statens Indtægter og opmuntre til at smugle. Det er her først, at Finantsministerens Kunst og Statskløgt begynder, thi Importen af Blanksværte maatte ikke formindskes paa nogen Maade og Indtægten ikke heller, og dog skulde Blanksværtefabrikanterne ogsaa leve. Den Combination af Egen-skaber, der tilsammen udfordres for at gjøre en god Finantsminister, er en meget stor, thi han maa foruden Finantsmand være en god Statsoeconom og til-lige Fabrikant; i dette Tilfælde Fabrikant af Blank-

og anden Sværte. Han maa vide, hvoraf Blanksværte bestaaer for at kunne bedømme, om Tolden paa alle de Ingredientser, hvoraf Sværten laves, tilsammen ikke udgjør mere end c. 2 Sk., som er lagt paa fremmed Sværte, hvorved de indenlandske Fabrikanter vilde lide Uret og, som Loven om Beskyttelsen siger os, Landet vilde gaae sin Ødelæggelse imøde. I Ministeriet maa der nøie afveies, hvor megen Vox, Sæbe, Gummi, Olie, Beensort eller Kjønrøg, Sukker og Svovlsyre der gaaer paa 1 Pd. Blanksværte og derefter bestemme Tolden paa disse Artikler i Forbindelse med Tolden paa Sværte saaledes, at baade Statskassens og Sværtefabrikanternes Tarv iagttages, og det er en stor Kunst; thi Tolden paa hine Artikler, hvoraf Blanksværte bestaaer, skal ikke alene passe i dette Tilfælde men ogsaa i alle andre. Denne Opgave har Finantsministeren imidlertid i dette Tilfælde ikke været voxen, thi Følgen af Ministerens Reformer er et Deficit for Statskassen af 42 Rd., endskjøndt Krukken nu skal regnes med til Sværten, og Statskassens Tarv maa antages opoffret af statsoekonomiske Grunde; thi man skulde synes, at Toldens Forhøielse med 0,12 Sk. pr. Pd, hvorved Deficitet indvandt, ikke burde forstyrre og formindske Forbruget altfor meget; dog dette er vistnok paa det grundigste undersøgt og da Ministeren har foretrukket at tage Tabet, saa maa der være Statsgrunde derfor, som ikke ere synlige for simple Øine, men kun for Statsmænds. Man bliver formelig svimmel ved at tænke paa den Masse af Vanskeligheder, som den menneskelige Aand har havt at beseire før den kom til dette Resultat om

»Blank- og anden Lædersvæarte«, og man maa tilstaae, at det er en Kunst at concipere en saadan Tarif.

Vi Frihandelsmænd tage os denne Sag lettere, vi stryge Blanksvæarte aldeles ud af Tariffen og anden Svæarte med, ubekymret om Statskassens og Fabrikanternes eller, som disse kalde det, Landets Tarv og dække Tabet for den første paa anden Maade. Vi spare derved for en heel Deel Mennesker en Mængde Bryderier og nære ikke Frygt for Fabrikanterne, da vi see, at den Blanksvæarte, der kommer hertil Landet, gjerne kommer fra Lande, hvor der slet ingen Beskyttelse findes for denne Artikel, og nære ingen Frygt for, at vore Støvler skulle blive mindre blanke end før, som Følge af vor Forandring. Hele den store Undersøgelse fra Statens Side om Blanksvæarte, finde vi, er til ingen Nytte, og vi holde nu engang ikke af store, kunstige og kostbare Maskinerier, som levere saa smaa Resultater. Den eneste, som vilde lide derunder, er den spekulative Theoretiker, som føler en Lyst ved at gynges sig paa et Hav af Blanksvæarte-Betæneligheder. Denne Lyst kan han hos os ikke faae tilfredsstillet. Vi sige, at den eneste rigtige Basis for Toldbeskatning, er den størst mulige Frihed for Handelen og dens Omsætninger, og derfor maa der kun beskattes saa faae af de større Forbrugsartikler, som muligt, og helst saadanne, som komme fra Lande, med hvilke vi ikke staae i synderlig Handelsomsætning. Grændsen for Høiden af de forskjellige Toldpositioner ligger der, hvor de ophøre at give den tilsigtede Indtægt, enten ved at formindske Forbruget eller ved at opmuntre til Smugleri. I dette

Tilfælde, hvor der er givet en vis Indtægt, der skal dækkes, maa man søge at komme denne saa nær som muligt, og siden dække Deficitet ved en Indtægtskat, der her i Landet vil blive indrettet paa en saa liberal Maade, at den mindre formuende Mand maa have Fordeel af Forandringen.

Naar 400 Rd. Indtægt fritages for Beskatning, saa kan den mindre Mand umulig komme til at lide ved at han fritages for at betale Told paa de fleste af hans Forbrugsgjenstande, selv om der lægges en noget større Afgift paa enkelte af dem.

De tvende Udkast til Frihandels-Tariffer, det ene i Betragtningerne, som kom i Trykken ved Nytaarstid, og det andet Grosserer Soc. Comiteens Udkast, der er dateret 25. Febr. 1862, ere saa lydende:

Betragtningernes:		Grosserer Soc. Com.:	
1. Kaffeb. (Cacao) pr. Pd. 5 Sk.		pr. Pd. 6 Sk.	
Surrogater, Chocolate		Chocolate —	9 -
2. Drikkevarer.			
Viin*)	pr. Pot 8 -	—	5 -

*) I en Anmærkning gjør Forfatteren opmærksom paa den engelske Maade at fortolde Viin paa, nemlig ved at gradere den, ligesom her Brændevinen. Indtil 26°/_o betales 1 sh. pr. gall. over 26 indtil 42°/_o betales 2 sh. 6 d. og efter de Undersøgelser, som nu ere skete i alle Viinlande, maa denne Methode foretrækkes fremfor alle andre.

Selv en Værdi-Told maatte foretrækkes for den nuværende Told, enten denne skeer efter Maal eller Vægt. Der er ligesaa megen Rimelighed for at fortolde 1 Pd. 4-Tom. Søm lige som 1 Pd. Mocca-Caffe, blot fordi 1 Pd. er 1 Pd., som der er i at fortolde 1 Pot ordinair Rhinskviin ligesom

Spirituosa	8° pr. Pot	4 Sk.	pr. Viert.	72 Sk.
Mjød og Øl	—	1 -	i Flasker pr. Pot	5 -
			ellers pr. Pd.	0,5 -
3. Sukker.				
Candis, Melis, Raffinade eller Sukker i Plader.				
Toppe og Stykker	5 Sk.	raffineret	5½ -	
Andet	4 -	raat, dækket	4 -	
Mallas og Sirup	2 -	— udækket	4 -	
		Melado	3½ -	
		Mallas	2½ -	
		Fabrikata af		
		Sukker	5½ -	
4. Tobak-Blade pr. Pd.				
	8 -		8 -	
— fabrikeret —	12 -		12 -	
		Cigarer	48 -	
5. Frugter, tørrede,				
Skalfrugter, saltede,		a) tørrede, saltede,		
syltede Moos-Safter	2 -	syltede i Eddike,		
		Mandler, Skal-		
		frugter pr. Pd.	3 -	
		b) Ingefær, samt		
		syltet i Suk-		
		ker, Spiritus	8 -	
		c) friske	1 -	
6. Salt, Stensalt				
	$\frac{3}{4}$ -	} alle Slags		
— andet	1 -		1 -	
		Saltet Sild pr. Td.	1 Rd.	

1 Pot ædel-gammel Pingo-Madeira, eller Sherry eller Port., blot fordi 1 Pot er 1 Pot. Ligheden er heller ikke større, og det er ligesaa let at kjende Forskjel paa gammel Madeira og suur Rhinskviin, som paa 4" Søm og Mocca-Caffe.

Saltet Kjød, Flæsk
og Smør efter til
samme forbrugte
Salt.

7. Riis i Skaller pr. Pd. $1\frac{1}{2}$ Sk.

— afskallet	}	—	2 -	frit
— Meel				

8. Thee — 16 - pr. Pd. 16 Sk.

9. Tømmer og Træ,	Cichorie Rødder
finck ifølge Tractat,	pr. Pd. 1 -
andet Fyr og Gran	Humle — 16 -
pr. Com. Læst à 90 Cbf. 4 Rd.	Kryderi (Kom- men fri) 6 -

Huus- og Skibstømmer,
Tømmerarbeide Cbf. $4\frac{1}{4}$ Sk.

10. Metaller.

a) Jern, som ikke er yderligere

bearbejdet 1 Sk.

bearbejdet 2 -

b) andre Metaller

ikke bearbejdet 2 -

bearbejdet 4 -

Af alle andre indførte Varer

$\frac{10}{2}\%$, af udførte $\frac{1}{4}\%$

Registrerings-Told.

Brændeviinsafgift pr. Pot 4 - pr. Pot 8 -

Recognition af Han-
delsreisende, Kort-
stemplings - Afgift,
Fyrpenge pr. Com.
Læst 12 Sk.

Fyrpenge pr. Com. Læst 12 Sk.

Pakhuusleie efter Udkastet.

Deficitet efter Toldtariffen i Betragtningerne circa 600,000 Rd., foreslaaes dækket ved en moderat Forhøielse af Toldsatserne og ved Indtægtskat, og efterhaanden som denne giver større Indtægter, foreslaaes det at ophæve Tolden paa Metaller og Træ, til hvilket Øjemed subsidiairt ogsaa foreslaaes en Skat paa Maltkøllen af 2 Sk. pr. Cubfd., der vilde komme omtrent paa $\frac{1}{2}$ Sk. pr. Pot Øl.

Deficitet, foraarsaget ved Grosserer Soc. Com.s Udkast, dækkes ved den høiere Told paa de enkelte Artikler og ved en Forhøielse af Brændeviinsafgift af 100^oo.

Begge Forslag ere enige om at indskrænke Toldbeskatningen til saa faa Artikler som muligt, hvorom der hersker nogen Meningsforskjel, og om at afskaffe Lastepenge og Transittolden samt indrømme en Frist, før den nye Orden indtræder: Grosserer Com.'s Udkast 3 Aar, det andet 5 Aar.

Vi nægte ikke, at vi foretrække det i Betragtningerne givne Udkast fremfor Grosserer-Comiteens og vi skulle gjøre Rede for Grundene, der tale herfor.

For det første ere Toldsatserne i dette i det Hele høiere, og det ikke ubetydeligt, f. Ex. paa Caffé 20^oo, paa Viin 20^oo (1 Viert. = 8 Pot., veier $15\frac{1}{4}$ Pd.). Spirituosa 125^oo, paa Grund af Brændevinsskattens Forhøielse med 100^oo, Øl pr. Flaske 500^oo, Sukkere 10^oo, og det bør her fremhæves, at Grosserer Com. Udkast bibeholder den gamle Benævnelse raffineret og raat Sukker i de forskjellige Toldsatser, noget, som vist er almindelig anerkjendt for at være upraktiskt; Cigarer 400^oo, Frugter, tørrede, 50^oo, Stensalt $33\frac{1}{3}$ ^oo.

Vi ville ikke sige, at disse Toldsatser i det Hele ere for høie og at Forbruget vil formindskes derved; tvertimod ere vi af den Mening, at et saa velhavende Land som Danmark meget godt kan udrede dem og troe ogsaa, at vi engang ville komme til at gaae endnu høiere end disse ere; men vi ere dog for at gaae gradviis tilværks dermed og ikke at tage for stor en Bid paa engang. Det er ikke hele Sagen, at man vil have det saaledes, man maa ogsaa kunne sætte det igjennem og deri skuffes man ofte af den Grund, at man vil have formøget paa engang; det glider bedre, naar det deles og man kan altid lægge til, hvis det gjøres fornødent, hvilket maaskee ikke bliver Tilfældet. Vi ere ligeledes imod den Beskyttelse, som Grosserer Societetets Udkast indeholder for Chocolate-, Chicorie- og Cigarfabrikanterne, for Sukker-Raffinadeurerne, som derefter ville have en Fordeel af 75 Sk. pr. 100 Pd. Raasukker, hvorimod Betragtningernes Udkast kun giver dem en Fordeel af 30 Sk. fremfor Indfortoldning af fremmede Varer af samme Sort, hvilket maa ansees som tilstrækkeligt til at modstaae extraordinaire Tilfælde; vi have imod at beskatte Stensalt, ligesom alt andet Salt, og troe, at det er umuligt at beskatte Kjød, Flæsk og Smør, som indføres fra Udlandet, i Forhold til det Quantum Salt, der er forbrugt dertil. Vi indsee ikke, hvorfor Riis skal fritages for Told mere end Caffé og Sukker, da vi have ganske fortræffelige Gryn af indenlandsk Sæd, som gjøre os aldeles uafhængige af Risen fra Amerika og Indien, tvende Lande, som tage saa godt som Intet fra os, og desuden giver Riis-Tolden os en Indtægt

af c. 120,000 Rdl. der er let at kontrollere. Humle-Tolden ere vi af Princip imod, da en saa høi Humle-Told (16 Sk.) vilde lede til en Beskatning af den indenlandske Humle-Produktion ogsaa, og vi mene, at det er rigtigt at søge at undgaae denne; tillige vilde der opstaae Vanskeligheder ved Benyttelsen af Credit Oplagsretten, fra hvilken Humle var udelukket ifølge Regjeringens Udkast, endskjøndt dette kun sætter Tolden til 7 Sk. Kryderier (med Undtagelse af Kommen) vilde der ikke fra vort Standpunkt være noget til Hinder for at paalægge Told, men det vilde efter vor Formening ikke lade sig gjøre at beskatte alle Kryderier lige, f. Ex. Muscat og Cardemomme der koster 6 à 8 Mk. Pd. med samme Told som Piment eller Peber der koster 20 Sk.; i første Tilfælde vilde 6 Sk. kun være c. 5 pCt. i sidste 30 pCt. af Værdien. Man maatte følgelig gjøre flere Positioner deraf og det er neppe Umagen værd for 46,000 Rdl., som er den calculerede Indtægt. Dette Deficit vil jo ogsaa noget forringes ved en Registrerings Told af $\frac{1}{2}$ pCt.

Jo flere Artikler man bringer ind i Tariffen, jo flere Bryderier gjør man sig i de daglige Forretninger og vi synes, at man, for at gjøre dette, dog idetmindste maa have den endskyldning at Statskassens Tarv fordrer det. Recognition af Handelsreisende, der i Grosserer Comit. Udkast er ansat til at give en Indtægt af 39,500 Rdl., ville vi ikke anbefale. Det er smaaligt at beskatte Handelsreisende som ville gjøre Forretninger, det var en anden Sag om man kunde træffe denne personlige Virksomhed efter at

Forretningen var gjort. Det ligger imidlertid fjernt fra alle fornuftige Beskatnings Theorier at straffe en saadan Bestræbelse, ligesom det var en Forbrydelse; det maa her ei heller lades ude af Betragtning, at denne Reisevirksomhed er til meget stor Gavn for den mindre Handlende, der ellers et Par Gange om Aaret maatte løsrive sig fra sine Forretninger og gaae til Hamborg eller Kjøbenhavn og maaskee længere bort endnu for at gjøre sine Indkøb, dette vilde strande paa mange Vanskeligheder og vilde derfor være en Begunstigelse af de Enkelte heldigere stillede paa den store Mængdes Bekostning. Kortstemplings Afgiften, der angives at indbringe 20,000 Rdl., kan paa Grund af den ubetydelige Indtægt ei heller anbefales, og vi maa paa Finantsernes Vegne fraraade at forhøje Brændeviins Skatten til 8 Sk. pr. Pot, uden tillige at lægge en Skat paa Maltkøllen, da det vilde være at befrygte, at den betydelige Indtægt heraf vilde svinde betydeligt ind ved en saa høi Skat, der vilde udgjøre 30 pCt. af Værdien. Idetmindste maatte det fraraades at gjøre dette paa engang. Vi maa derfor foretrække det andet Udkast til en Tarif, som findes i Betragtningerne, som mere moderat, kortere og mere brugeligt ved en saadan Hovedreform, og stemme ogsaa for at indrømme en længere Overgangstilstand end 3 Aar, for ikke at give de Industri-drivende nogensomhelst gyldig Grund til Klage. Det er vel sandt, at denne Tarif indeholder to vigtige Forbrugsartikler, som den selv foreslaaer efterhaanden at skaffe bort igjen, især ved Hjælp af Indtægtsskatten, nemlig Metaller og Træ, men de betydelige Summer,

som disse tvende Artikler indbringe, c. 1,500,000 Rdl. om Aaret, gjør det nødvendigt foreløbigen at bibeholde dem, saa meget mere som det er vanskeligt at besvige Statskassen med disse Artikler og Tolden ikke er meget høi. Det vil neppe kunne lade sig gjøre at opgive Indtægten af Metaller og Træ strax, med mindre man kan forhøie Brændeviins Skatten lidt og lægge en Skat paa Maltkøllen. Det maa vist biliges, at der er foreslaaet lagt en Registrerings Told af $\frac{1}{2}$ pCt. for indgaaende og $\frac{1}{4}$ pCt. for udgaaende paa alle ikke ellers beskattede Varer, deels fordi det er nødvendigt at have en Control med enhver Varebevægelse, selv om det kun er til statistisk Brug, og dette er ikke paa nogen anden Maade muligt, deels fordi denne Afgift dog altid, selv efter den Omsætning der nu antages at finde Sted, vil bringe over 400,000 Rdl. og der er ikke nogen Tvivl om, at Forbruget vil tage til og Indtægten stige. Da denne Afgift ogsaa kan hæves uden Gene for Handelen, ved nemlig at indføre stemplede Toldsedler, hvorpaa Tolden er forud betalt, til forskellige Værdier, baade for Indførsel og Udførsel, saa vil man ikke have det nodig at gaae til Toldboden for at betale en Told paa nogle Skilling, men kan udfærdige Toldseddelen hjemme og aflevere den hvor Varerne indføres eller udføres. Slutteligen forlanger dette Udkast Fuldmagt for Finantsministeren til at foretage disse Forandringer i Løbet af 5 Aar, med Rettighed til at paaligne en Indtægtskat fra Begyndelsen af det følgende Regnskabs Aar. Sætter man denne til 1 pCt., med de første 400 Rdl. fri, indtil 1200 Rdl. Indtægt, saa vil der sikkert ind-

gaae mindst 1,000,000 Rdl. i Statens Kasse, og denne Skat vil hverken være uretfærdig eller trykkende, thi den er kun en Deel af det større Afgiftsbeløb, som Indtægter indtil 1200 Rdl. nu svare til Staten, og, som vi senere skulle vise, er Fordelen meget betydelig for disse mindre Indtægter og størst for de ganske smaa som f. Ex. komme af Dagleie og andet Haandarbeide, vi tillade os at henvise til det Afsnit i Betragtningerne kaldet Toldbeskatningen og Tariffen for 1858 fra Pag. 21—75, som vi anbefale at gjennelese.

Vi skulle forinden søge at besvare nogle af de Indvendinger, som ere opkomne imod Indførelsen af denne eller en lignende Frihandels Tarif, saavel hos Frihandelens virkelige Modstandere, som hos de Betænkelige; blandt disse sidste regne vi Arbejderforeningens Organ, som har reist disse Betænkeligheder for at faae Oplysninger, der kunne tjene til at berolige den talrige Arbejderklasse i Landet. Vi maa tilstaae at dette Forlangende er fuldkommen berettiget og undre os høiligen over at det ikke er blevet opfyldt forlænge siden.

Vi troe at det er Arbejderforeningens Organ, eller i ethvert Tilfælde er det et andet Blad, som har paa-staaet at det vilde være en Umulighed for vor her-værende Industri at concurrere med England af den Grund, at vor Arbeidsløn var saa overmaade høi. Vi henvise som Svar herpaa til vor Undersøgelse i et tidligere Afsnit om Arbejderforholdene i England og troe ikke at Nogen vil paa-staae, at vi hos os have en Arbeidsløn, der endog kommer den engelske nær;

i Gjennemsnit kan man antage at en god Arbeider der i Landet fortjener 6 d., (22 Sk. dansk) i Timen, det var ikke saa vel, at vore Arbeidere tjente det samme, men det er langtfra, vi ville imidlertid haabe, at den Tid vil komme da de ville tjene ligesaa meget her i Landet som der, men det skeer ikke før Industrien begynder at arbeide for Handelen i det Store, saalænge den kun arbeider for Forbruget heri Landet under en Beskyttelse garanteret den af Toldtariffen, saa vil enhver større Concurrence der opstaaer imod den i Landet selv, kun tjene til at nedsætte Arbeidslønnen og dette er ogsaa skeet. Det vil være indlysende for Enhver, at naar jeg kun kan afsætte 1,00,000 Pd. af et vist Fabrikat heri Landet, saa maa jeg have mere derfor end naar jeg kan afsætte 1000,000 Pd. eller 10,000,000 Pd. til Udlandet, mine Omkostninger falde i Forhold som Fabrikationen bliver større, og jeg kan hjælpe mig med en langt mindre Fortjeneste, medens jeg til samme Tid har større Indtægter end før. Den forøgede Virksomhed fremkalder et forøget Begjær efter Arbeidskraft og dette har en Stigning af Lønnen tilfølgende, ligesom det er vist, at det skete i England.

Ved et bestemt indskrænket Forbrug derimod, som gjerne kan være et mere eller mindre betydeligt, har Fabrikanten ikke noget andet Middel til at modstaae en stigende Concurrence at paavise, end det, at nedsætte Arbeidslønnen. Der er kun eet Middel til at sikre Fabrikanten en varig Fordeel paa denne Maade og det er ved at give ham et Monopol og det vil dog neppe Nogen anbefale, selv af de ivrigste Beskyttelsesmænd,

og selv dette hjælper ikke altid, thi der kan føres tilstrækkeligt Beviis paa at i de fleste Tilfælde har baade Fabrikanten og Arbeiderne staaet sig slettest under Monopolet, og det er rimeligt at dette er saa, det ligger i den menneskelige Natur, at Mennesket skal arbejde for at bringe det til Noget i Verden, og dette gjør han ikke eller i ethvert Tilfælde ikke i tilstrækkelig Grad, under Beskyttelsen, thi han behøver det ikke; det gaaer nok alligevel, derfor har Regjeringen sørget, ved at tvinge Forbrugerne til at tage hvad de behøve, fra ham og hans Colleger. En duelig Fabrikarbejder hos os maa være glad ved at tjene 8 à 12 Sk. i Timen.

Arbeidet vil imidlertid tage af her i Landet, sige vore Modstandere og de Betænelige gjentage det; den frie Handel vil ødelægge vor Industri og følgelig er der ikke alene ingen Spørgsmaal om at Arbeidslønnen skal stige, men den vil endog falde som Følge af at vi blive oversvømmede af andre Landes, navnlig Englands billigere Varer.

Vi have seet, at den frie Handel ikke har ødelagt Industrien i England, tvertimod, denne har først under den frie Handel vundet Livskraft og er bleven selvstændig. Ligesaa lidt har den ødelagt Industrien i Hamborg, Altona og Sveitz, paa disse Steder findes der en blomstrende Industri, der ikke alene ikke er bange for den ovennævnte Oversvømmelse, men endog tillader sig at concurrere med England paa Verdensmarkedet og selv at trodse det i Landet selv. Sveitzerfabrikkerne levere udmærkede Sager, som gaae over hele Verden, og de Hamborgske Raffinaderier, Tobaks-

fabrikker, Jernstøberier, Sæbesyderier etc., have opnaaet en Betydenhed under den frie Handel, som langt overgaaer vor Industri af samme Navn. Hvad Forædlingen af vore egne raa Produkter angaaer, saa vil det vel ikke kunne nægtes os at grunde en egen Industri derpaa, som kan concurrere med den Industri i fremmede Lande, som modtager og forædler vore egne raa Produkter. Denne Industri er stor nok for vort Land og en Virksomhed der gik ud paa at formale og forbage vor egen Sæd, brygge Øl, brænde Brændeviin af vort eget Korn. Udvide og forbedre Agerbruget og lægge mere Vind paa nyttige Huusdyr og Handelsplanter, paa at indrette Salterier i det store, til Nedsaltning af Kjød og Flæsk, paa at garve vore egne Huder og sye Fodtøi af Læderet og som var indrettet paa igjennem Handelen at skaffe sig en Afsætning til Udlandet, kan skaffe os fuldkommen nok at bestille og beskæftige alle ledige Hænder i Landet. Der er imidlertid heller ikke noget i Veien for at vi kunne levere Handelen raffineret Sukker og forarbejdet Tobak til Export til Udlandet, vi kunne gjøre dette ligesaa godt som Hamborg og meget mere end dette, vi kunne spinde og væve Bomuld, Uld, Silke og Hør ligesaa billigt og maaskee noget billigere end Englænderne kunne det, naar vi blot anvende deres Maskiner og deres Erfaring og Kjendskab til Industrien, og alt dette kan man have for Penge. Tag blot Beskyttelsen fra vor Industri saasnart som muligt og lad den skytte sig selv, og den vil snart lære at staae paa sine egne Been og vil være Landet baade til Nytte og Glæde. De store Industriudstillinger have

viist, at vi have Industridrivende her i Landet, som kunne bringe det til Noget naar Leiligheden bydes dem, denne fattes dem i vor eget indskrænkede og tarvelige Forbrug. Udlandets Industri forekommer os blot saa stor fordi vi ligge paa Knæ for den; lader os reise os op og vi ville see, at Overlegenheden svinder, naar vi bedre kunne overse Vanskelighederne.

Men, høre vi sige, om vi ogsaa kunne levere et ligesaa godt og billigt Arbeide som andre, hvor finde vi da vor Afsætning eller som Arbeiderbladet siger: dersom vi indførte en Frihandel efter engelsk Mønster, vilde den da skaffe vor Industri det større Marked? Bladet besvarer vel dette selv med et Ingenlunde! tvertimod mener det, at vi ville blive oversvømmede af Nabostaternes Industri og derfor vil Markedet blive mindre. Vi tillade os at være af en anden Mening og ville sige hvorfor. Naar man seer sig lidt om i Verden og gjør sig noget bekjendt med den Strøm, som Varebevægelserne følge, saa lærer man snart at see, at det er fra de Lande, hvor der hersker en fri Handelspolitik og ingen Beskyttelse, at Manufaktur og Fabrikvarer forsendes til saadanne Lande, som beskytte deres egen Industri, og hvor Regjeringen i en Række af Aar har bestræbt sig for at skabe en stor Industri og har bragt Offere derfor af enhver Art. Jo større Beskyttelsen var, jo sikkrere var Afsætningen til det beskyttede Land og imod et bestemt Indførselsforbud organiserede der sig saakaldte Gods Expeditioner og Forsikkringsselskaber, som imod en bestemt, ikke overdreven høi Præmie, paatog sig at levere alt Gods, hvad og hvormeget

det end var, til hvilken som helst Plads i det tillukkede Land. Denne Strøm var ingenlunde nogen ubetydelig, omendskjøndt den undertiden var underjordisk og ikke til at see. Vi have seet, at det i sin Tid kostede 15 pCt. at smugle Silkevarer til England, det var endnu meget billigere at smugle til Sverrig, Rusland og Preussen, og det syntes blot nødvendigt at forbyde en Vare for at kunne finde et rigeligt Udvalg af den næsten i enhver Boutik i Landet. Udelukke lader en Vare sig ikke, og jo høiere Beskyttelsen er, jo større er Fordelen, jo sikkrere er Smugleriet, og man kan sige jo betydeligere er altid Omsætningen i den forbudte Vare.

Vi have aldrig hørt eller seet at England, siden det blev fri for Beskyttelsen, er bleven oversvømmet af Manufaktur og Fabrikvarer fra Toldforeningen, Rusland og Sverrig, men omvendt er Forholdet, og imedens der derimod fandtes en rigtig kraftig Beskyttelse i England, saae man ofte tyske linnede, uldne og Bomuldsvarer, om ogsaa med engelske Fabrikmærker paa, i den engelske Detailhandel; vi ville ikke tale om den Smughandel, der dreves fra Tydskland, Holland, Belgien, Frankrig, Spanien og Portugal med Vine, Spiritus, Tobak og andre altfor høit beskattede Artikler, men blot nævne den for at omtale hvor vanskeligt det er at forbyde Indsmuglingen af en kostbar Vare, selv om den er af temmelig stort Omfang, naar Tolden derpaa er meget høi. Saasnart vi see at Rusland, Preussen og Sverrig føre Garn af Hør og Uld, Manufakturvarer af Silke, Bomuld, Hør, Uld, Maskiner og allehaande Jernvarer directe eller over Ham-

borg til England og Amerika, føre Silkevarer til England og Sveitz, saa ville vi tro paa, at de frie Lande oversvømmes af de beskyttede Landes Industri-produkter, men før ikke. Rusland og Preussen have baade Hør og Uld, meget mere end England, der derimod maa tage den største Deel af den Uld det bruger, fra den anden Ende af Verden; disse Lande kunne forskaffe sig Bomuld og Silke for det Samme omtrent som England, de have begge billige Kul og en Arbeidskraft, der koster ikke mere end fra $\frac{1}{3}$ til $\frac{1}{2}$ af den engelske. Dertil kommer, at Fabrikanter i disse Lande nyde mange Begunstigelser af en og anden Slags, som deres Concurrenter i England maa undvære, ere mindre bebyrdede med Skatter og Afgifter og leve billigere end disse, medens England sætter alle Opfindelser og Forbedringer i Maskinfaget og sin dygtigste Arbeidskraft til Disposition for Alle og Enhver, som vil betale dem. Hvorfor, sige vi, forsyner ikke Rusland og Preussen England og hele Verden med disse Artikler; hvorfor føre de deres Hør og Uld til England og faae det tilbage som spundet Garn og Manufakturvarer. Hamborg fører alene for 80,000,000 Mk. Bco. af disse Varer over Berliner Jernbanen til Preussen og Polen, hvorfor forarbejde de det ikke selv og sende det færdigt til Verdensmarkedet? Der er af den russiske Regjering bleven anvendt uhyre Summer, foruden andre Begunstigelser af enhver Art, paa at skabe Spinderier og Væverier i det Indre af Rusland, hvor Arbeidslønnen var meget billig og Raamaterialet ligesaa. De bedste Maskiner og den bedste Kyndighed, England og Bel-

gien besade, stode til Industriens Raadighed i Rusland. Forfatteren heraf har selv fra 1837—39 været med at modtage en stor Mængde Maskiner for den russiske Regjerings Regning fra Cockeril i Seraing og Societé de Phönix i Gent, og om at sende dem i Overeensstemmelse med Regjeringens Ordres til St. Petersborg, han veed bedst paa hvilken liberal Fod den russiske Regjering drev Alt hvad der stod i Forbindelse med Industriens Udvikling der i Landet, og dog have vi aldrig hørt, at Rusland har taget nogen Andeel i Verdenshandelen, selv med saadanne Artikler, som ere forarbeidede af deres egne raa Produkter. Viis os, at Amerika, istedetfor at føre 7,000,000 Cent. Bomuld til England om Aaret og tage 200,000,000 Yards Bomuldstøier tilbage derfor, endskjøndt det søger at befordre Bomuldsindustrien ved en Beskyttelses-Told, forarbejder sit eget Bomuld og sender England Fabrikatet. Beviis os kort sagt at 2 og 2 ere fem og vi ville tro, at en kongelig velbeskyttet Statsindustri kan fortrænge den private, der arbejder for at leve og derfor arbejder med Lyst og med Anstrengelse af enhver Kraft og af enhver Evne, som den besidder, og vi ville tro at vort Marked bliver mindre ved at indføre den frie Handel.

Dette Beviis maa vore Modstandere imidlertid blive os skyldige, thi de kunne ikke finde et eneste Exempel paa at et Lands Marked er blevet indskrænket ved den frie Handel, men netop lige det modsatte, og naar dette er Tilfældet saa forlange vi Rettigheden til at ansee det som givet, at det vil skee hos os ogsaa, og at dette vil skee skal staa fast, indtil

der leveres Beviis for det Modsatte. Vi have her i Landet meget, som taler for at en temmelig stor Industri kan trives, selv om man vil gaae udenfor Forædlingen af vore egne Raaprodukter. Vi have en billigere Arbeidskraft, billigere Afgifter, en billigere Levemaade og en bedre Beliggenhed for Afsætningen til Østersøbasinet end England; vi ligge nærmere derved, kunne staae i en hyppigere og hurtigere Forbindelse med Naboerne end Englænderne og kunne gjøre os bedre forstaaelige for dem end disse. Vi kunne have Raamaterialet omtrent for det Samme, noget af det endog billigere end England kan have det, kunne have dette Lands bedste Maskiner og Arbeidsdygtighed til vor Disposition, og Kullene til at drive Maskinerne kunne vi have ligesaa billige som man har dem paa mange Steder i England, hvor der er en blomstrende Industri, f. Ex. London. Vi ville desforuden senere vise, at Kulforbruget, hvad angaaer Englands Hoved-Industri, er af saa ringe Betydning, at det ikke kommer meget i Betragtning og ikke forårsager Udgifter for os, som naae op til det vi spare, ved selv at spinde og væve.

Naar vi altsaa kunne arbeide imod England og med Held, hvad skal der da være til Hinder for at vi kunne afsætte vore Produkter til de Lande idetmindste, som vi ligge nærmere og bekvemmere for end England. At vi hurtigere og billigere kunne levere vore Artikler til Norge, Sverrig og Rusland, vil vel Ingen benægte, men at vi ogsaa have et stort Opland i Tydskland og Polen, er maaskee mindre bekjendt.

Vi see i Betragtningerne Pag. 60—61, at Hamborgs Udførsel over Berliner-Jernbanen til Lande paa den anden Side af denne, beløber sig til c. 150,000,000 Mk. Bco. om Aaret, og der findes angivet hvilke Varer der udgjøre de 82 pCt. af dette Beløb, det er saadanne, som der ikke er det ringeste til Hinder for, at vi kunne sende billigere til disse Steder end Hamborg, saafremt vort Creditoplags-System tillod os det; og vi forudsætte nu, at dette er bleven grundig forandret af den frie Handel.

Efterhospølgende Tabel (Pag. 112—13), som er beregnet efter de nuværende Fragter, vil man finde, at det Op-land, som vil tilhøre Kjøbenhavn, naar det engang bliver i Stand til at indtræde i Concurrence med Hamborg, ligger østlig for en Linie, som drages fra Berlin over Dresden, Prag, Linz til Triest, og selv paa denne Linie kunne vi møde Hamborg og Bremen, naar der skeer nogen Nedsættelse af Dampskibs- og Jernbane-Fragterne paa adskillige Artikler, og dette vil visselig skee, saasnart Varebevægelsen bliver større og disse Artikler vise sig paa Routen, hvilket nu ikke er Tilfældet.

Er der nogen rimelig Grund til at paastaae, at Forbrugerne i Wien ville betale deres Fragt indtil 50 pCt., i Breslau indtil 25 pCt., i Warschau indtil 50 pCt., 58 pCt., 70 pCt. 90 pCt. høiere, naar vi betjene dem ligesaa godt fra Kjøbenhavn, give dem ligesaa gode og billige Varer som Hamborg giver dem. Vi tro nei, thi ingen rigtig Kjøbmand giver 2 Sk. mere ud i Omkostninger end han behøver. Der er tillige en anden Handelsvirksomhed, der mangler ganske endnu,

men som vil udvikle sig efterhaanden, naar Frihandelen bringer os nyt Liv og Kraft, det er Handelen med transatlantiske Steder, hvorhen vi ville udføre egne og fremmede Manufaktur- og Fabrikvarer og egne Haandværks og Huusflidsgjenstande og tage Colonialvarer, Bomuld, Thee, Riis, etc. med tilbage igjen, hvorved Transport-Omkostningerne frem og tilbage, som nu for en stor Deel maa hvile paa Retourladning alene, ville stille sig billigere for Forbrugerne. Hvorfor skulde vi ikke kunne deeltage med Hamborg, Bremen og England i Forsyningen af oversøiske Steder, naar vi kunne arbeide ligesaa godt og billigt og ere lige saa godt forsynede med alle Artikler som disse? Man siger nok, at vore Kjøbmænd ere ikke kjendte med denne Handel og ville savne den nødvendige Sagskundskab til at føre en saadan Forretning; dette kan være sandt eller ikke sandt, ligesom man vil, men det er i ethvert Tilfælde ikke deres Skyld, men Forholdenes; vore Handlende ere som Forholdene have dannet dem og ville hurtig forandre sig eftersom Forholdene forandre sig. Kjøbmanden maa anlægge en praktisk Maalestok for sin Virksomhed og det nytter ikke at bryde sit Hoved med Forretninger, som i Praxis ere udførlige. Saasnart der indtræder en saadan Forandring i Forholdene at Forretningerne blive mulige og der er Fordeel derved, vil der ogsaa hos os findes Kjøbmænd, som baade kunne og ville, og som med Tiden ville føre denne Forretning ligesaa godt som den føres paa andre Steder. Først maa imidlertid Industrien gaae foran med Forandringer og Haandværket udvide sig til Industri og de skulle ikke

frygte for at Kjøbmændene ikke ville skaffe Afsætning for deres Producter.

Vi henvise baade vore Modstandere og de Betænkelige til vor Naboby Hamborg, og det kan sandelig ikke skade at betragte denne Fristat, ogsaa for Handels Vedkommende, som et Barometer, hvilket det kunde være os til Gavn oftere at spørge til Raads. Der hersker den fuldstændigste Frihandel i Hamborg, som det er muligt at tænke sig som udførlig, og Handels-Omsætningen udgjør da ogsaa 8 Gange saa meget som hele det danske Monarchies, endskjøndt dens Beliggenhed i mange Henseender er ugunstigere end Kjøbenhavns; men har da Frihandelen i Hamborg indskrænket Markedet for den locale Industri, har den undertrykt Industrien og forarmet den? Naar vore Modstandere kunde bevise dette, vilde de have vundet Spillet; thi skal der være Sandhed i deres Paastand, maa dette vise sig i en Stat som Hamborg, en Plet Land med en By, omtrent saa stor som Kjøbenhavn, der ligger omgivet af lutter toldbeskyttede Lande, hvilke styres efter Principer, som ere de hamborgske Principer lige modsatte, en lille Stat, der ingen Vægt og Betydenhed har uden den, som dens immense Handel giver den. Hamborgs Export af egne Industri-Producter beløb sig i 1854 til en Værdi af 24,758,480 Mk. Bco., men var i 1856 stegen til 33,431,000 Mk. Bco. eller c. 36°%, og vi ville oprigtig ønske, at vor beskyttede Industri kunde finde et Marked, der udvidede sig i samme Forhold. Disse Artikler fandt deres Afsætning til transatlantiske Steder til Beløb 7,097,650 Mk. Bco., til europæiske Steder søværts 8,700,000 Mk. Bco.

(deriblandt til England alene for 6,100,000 Mk.), paa anden Maade for 18,400,000 Mk. Bco. og deraf med Berliner-Jernbane for 6,500,000 Mk. Bco. Undersøge vi nu hvoraf disse Industri-Produkter bestaae, saa finde vi, at de bestaae af saadanne, som tildeels ogsaa blive leverede her i Landet, om ogsaa ikke saa billige som der.

Iblandt de fornemste ere:

af hele Exporten af samme Slags			
Raffinerede Sukkere og Sirup	3,600,000 Mk.	82 ^o / _o	
fabrik. Tobakker	128,500	—	56 ^o / _o
Hvedemeel	500,000	—	39 ^o / _o
Rugmeel			35 ^o / _o
Riismeel			50 ^o / _o
Byg- og Havremeel			58 ^o / _o
Malt	35,000	—	84 ^o / _o
Skibsbrød	335,000	—	54 ^o / _o
Kjød, saltet og røget	3,000,000	—	76 ^o / _o
Uldgarn	800,000	—	5 ^o / _o
Manufacturvarer	1,000,000	—	2 ^o / _o
Barder og Fiskebeen	427,000	—	100 ^o / _o
Læder	428,000	—	23 ^o / _o
Roolie	616,000	—	38 ^o / _o
Kobber	1,100,000	—	28 ^o / _o
Meubler	1,200,000	—	90 ^o / _o
Pianoforter	762,000	—	84 ^o / _o
Vogne	1,100,000	—	82 ^o / _o
Eau de Cologne, Sæber	500,000	—	64 ^o / _o
Stearinlys	500,000	—	32 ^o / _o
Kortevarer	185,000	—	3 ^o / _o
og fremdeles af saadanne, som Gryn, Brændeviin,			

Liqueurer og hjemmegjort Genever og Cognac, Øl, Gjør, Eddike, Mineralvand, Fedt, Chocolate, Caviar, Hornspidser og Hornaffald, Sukkerskum, saltede Tarme, Huder og Skind, saltede og tørrede, Peltsværk, Hestehaar, Børster, Penneposer, Træ, Mahogni, skaaret, Stolerør, malet Bark, rensset Palmolie, Vognsmørelse, Oliekager, Tran, Talg, Campher, raff. Salpeter og Svovl, raff. Salmiak, med. Salte, Svovlsyre, Æther, Olier, Chemicalier, Farvetræ, malet, rensset, Terra Catechu, blaa Victriol, Blyhvidt og Farver, Cement, Kalk, Asphalt, Kultjære og Cinders, Haardug, færdige Klæder (528,000 Mk. Bco. eller 68°/_o), Hatte, færdige og halvfærdige, Parapluier, Fodtøi og Arbeider af Læder, Tougværk, Snedkerarbeide, Bødkerarbeide, Stokke, Straa- og Spaandarbeide, Kurvemagerarbeide, optiske og mathem. Instrumenter, Maskiner og Maskindele, Guld- og Sølvarbeider, fine Jern- og Staalvarer, grove Jernvarer, Søm, Rør af Jern og Bly, Metalvarer, Lys, Speile, Pottemagerarbeider, Paparbeider, Bogbinderarbeider, Papir, Tapeter, Spillekort, o. s. v. — Vi have givet Fortegnelsen paa disse i Hamborg forarbeidede Sager med største Nøiagtighed og Vidtløftighed, for at gjøre vore Industridrivende, som vel sjældent faae et hamborgsk statistisk Værk i deres Hænder, bekjendte med Beskaffenheden af den hamborgske Industri, og for at vise dem, at der ikke er Noget derimellem, som vi ikke kunne levere selv ligesaa godt og ligesaa billigt, naar Industrien indretter sig derpaa. Det er Beskyttelsesmændene, som sige, at Industrien ikke kan modstaae Concurrencen fra Udlandet, og derfor maa fordre Beskyttelse ved

Told, og ikke Frihandelsmændene, disse have for megen Agtelse for Industrien heri Landet til at fremkomme med saa graverende Beskyldninger imod den, og det vil forekomme os, at de i samme Aandedræt udtale deres egen Fordømmelse; thi kan Beskyttelsen hos os ikke gjøre det for Industrien, som Frihandelen gjør for den i Hamborg, hvad Gavn gjør den da og hvad skulle vi saa med den? Den skaber hverken en stor Industri, billige Priser eller gode Kaar for Arbeideren, saaledes som Frihandelen gjør det i Hamborg. Den kan ikke arbeide for Handelen, saalænge Beskyttelsen bestaaer, derfor bort med Beskyttelsen — dette bør være Industriens Feltraab ligesaa godt som Handelens.

I Hamborg er Markedet ikke blevet mindre, endskjøndt den mest udstrakte Frihed hersker for alle beskyttede Industrier til at concurrere med den hamborgske, tvertimod, det udvidede sig i 2 Aar 36% eller blev over en tredie Deel større.

Der er et Spørgsmaal, som uvilkaarlig paatrænger sig os ved Undersøgelsen af disse gjensidige Handelsforhold, og det er dette: hvorledes kan det være muligt, at en lille By som Hamborg, der i territorial Henseende hører til vort Land, og som ligger omgiven af større Lande, der i nationaloeconomisk Henseende ere fjendtlig stemte mod den, fordi de følge Beskyttelsessystemet og Hamborg følger Frihandelen, at Hamborg kan erhverve sig en saa uhyre Handelsomsætning og en saa stor Industri, at det indfører og udfører for en Capital, der er 8 Gange saa stor som hele Kongerigets og 30 Gange saa stor som Kjøbenhavns, og at

dens Udførsel af egne Industriproducter beløb sig for nogle Aar siden til 33,400,000 Mk. Bco., medens Udførselen af forædlede Producter beløb sig hos os til 29,000,000 Mk. Bco., endskjøndt det i Kongeriget ind- og udklarerede Laderum var dobbelt saa stort som det i Hamborg eller 1,008,500 d. Læster imod 454,000 do. i Hamborg, eller med andre Ord, paa Commercelæsten af den virkelige Handelsrørelse kommer der i Hamborg 73 Mk. Bco. udførte Industrigjenstande og i Danmark c. 29 Mk. Bco.

Svaret derpaa er ikke saa vanskeligt at finde for den, som vil lade sig overbevise. Grunden er nemlig den, at vort Toldsystem er baade Handel og Industri lige skadeligt, derfor maa det fuldstændig forandres, og dette har Frihandels Toldtarifferne ogsaa til Hensigt.

Den Dag en saadan Tarif indføres her i Landet, lægges Grunden til dets Lykke i materiel Henseende, og det vil udvikle sig med Kæmpeskridt i Forhold til den Grad af Undertrykkelse og Stilstand, som hidindtil har fundet Sted. Handel og Industri vil hæve sig til det Trin, som de maae indtage for at gjøre Landet Ære og udbrede Overflødighed eller i det Mindste Velstand imellem alle Classer af Samfundet, og den Uafhængighed i Tanken og Følelsen og Beroligelse for Aanden, der ligger i blidere og sikkrere Kaar, vil da sætte Folket i Stand til bedre at drage Nytte af de store Goder, som ligge i vor Grundlov, men som endnu ikke ere komne Landet til Nytte. Det er vel over hele Landet, at disse Velgjerninger ville udbrede sig, men det er dog især Byerne, der altid ville blive Sædet for Handelen og Industrien, som ville have den

første og største Nytte af en Reform i vort Toldvæsen, og hvorfor man ogsaa tør vente, at de ville træde i Spidsen for Bevægelsen og føre den med Kraft og Besindighed indtil Enden.

Ved enhver stor Forandring i det Bestaaende findes der Tvivlende og Betænkelige, det er gjerne Saadanne, som endnu ikke have dannet sig nogen fast Mening om Sagen, men som søge Oplysninger for at danne sig en Mening og slutte sig til Reformen, saafremt de finde at den vil være til Gavn for Landet; det er nærmest for Dem, at disse Oplysninger her gives. Der er imidlertid endnu en anden temmelig stor Classe af Modstandere, som alt have en afgjort Mening om Sagen, og som derfor ikke søge Oplysninger eller Belæring, fordi de ikke ville have nogen anden Mening derom; for dem ere disse Bemærkninger ikke skrevne, det vilde være unyttigt at belære Folk, som alt have en afgjort Mening om Ting, endskjøndt disse aldrig have været indenfor Grændsen af deres Erfaring. De maae vedblive at være vore Modstandere, men vi tro ikke, at de ville være i Stand til at opholde Sagens Fremme i mange Dage. Vi komme til at tænke paa en lille Piece, vi engang have læst af John Cresset, vel anseet Hestehandler og Hesteudleier, der i 1672 udtalte som sin fulde Overbeviisning, at England stod paa Randen af Ødelæggelsen, og styrtede sig med aabne Øine deri, fordi man i dette Aar indrettede den første Dagvogn (Flying Coach) i Landet, og paatog sig at føre Reisende imellem Oxford og London i 11 Timer. 55 engelske Miil i 11 Timer, det er uhørt, det er skjæn-

digt, en Ruin for Landet, men det er tillige umuligt og aldeles overflødigt. Hesteavlens og Hestehandelen er det vigtigste af Alt for Landet, siger John Cresset, og gaaer den tilbage, er Landet ødelagt; den gode gamle Maade at reise paa er til Hest og med et saa stort Følge som muligt og som Veienes Usikkerhed gjør nødvendigt. En Herre eller Dame med Følge af 8 à 10 Tjenere tilbringer nu 3 à 4 Dage paa Reisen fra Oxford til London, bruger 8 à 10 Heste dertil, hvoraf man kan være sikker paa, at 2 à 3 gaae til Grunde, fordi Veiene ere saa slette; de besøge dog altid 10 Værtshuse af de 160, som findes imellem London og Oxford, derved komme Penge i Omløb og Hans Majestæts Accise har stor Fordeel ved at der drikkes meget Øl underveis, hvorimod man hjemme kun drikker Smallbeer, der ingen Skat betaler. Man maa være forsynet med meget Reisetøj til en saadan Reise frem og tilbage, og saaledes have Sadelmagere, Skomagere, Skrædere, Bundtmagere, Hattemagere, Værtshuusholdere og Hans Majestæts Accise Fordeel derved; men hvad have disse nu ved en saadan Flying Coach, der vil tilbagelægge Veien i 11 Timer og høist holder 1 Qvarteer engang imellem?

Det er ikke John Cressets Mening, at han vil forlange, at der skal tages det ringeste Hensyn til Hestehandelen, endskjøndt den er af saa stor Vigtighed for Landet, at man kan sige, at Englands nuværende og tilkommende Storhed beroer derpaa, men han vil forlange, at de andre Interesser, som groveligen fornærmes af den nye Flying Coach, skulle tages i Betragtning og lede til, at man forbyder den alde-

les. Det er galt nok med de store Funge-Fragtvogne, som allerede i mange Aar befare vore Landeveie og ogsaa tage mange Passagerer med, men disse Vogne udfordre dog en stor Mængde Heste, de ligge 8 à 10 Dage [underveis, besøge i det Mindste 30 à 40 af Værtshusene langs med Veien, der knækker altid en Vognstang, et Hjul løber af og gaaer i Stykker, en Axel knækker, takket være de store Huller, som findes overalt paa Veien, og Smede, Hjulmænd, Sadelmagere, Rebslagere, Snedkere faae en Mængde Arbeide derved, men disse Flying Coaches træde alle disse Hensyn under Fødderne, de kjøre kun med 4 Heste, og knækker engang en Vognstang, saa have de en anden liggende i næste Værtshuus. Tager man nu med i Betragtning, at det umulig kan være uden Fare for de Reisendes Sundhed, Liv og Lemmer, at fare saaledes henover Veien med den uhorste Hurtighed af 5 Miil i Timen, og at, da kun meget faa Reisende ville være taabelige nok til at udsætte sig for denne Fare, saa vil Foretagendet udenfor al Tvivl blive et i høieste Grad ødelæggende for Deeltagerne deri, og saa bør det af Regjeringen forbydes i det Mindste indenfor en Strækning af 60 Miil fra London. Cresset vilde kun vaage over sit Distrikts sande Interesser, overladende det til Andre, som boede længere borte, at vaage over deres, og som god Patriot og en klog og forudseende Mand nød John Cresset en stor Anseelse lige til sin Død, endskjøndt det ikke traf aldeles indsaaledes som han forudsagde det, men det gjorde ikke noget, i Grunden havde han Ret, sagde hans Medborgere, som holdt paa alt Bestaaende. De levede

ikke for at see the Flying Coach kjøre Veien imellem Oxford og London i 6 Timer eller for at see at de almindelige Interesser bleve paa samme Maade, men i endnu større Grad, traadte under Fødder, da denne Coach gik for langsomt og man indrettede Jernbaner, paa hvilke man nu kjører paa $1\frac{1}{2}$ Time. De levede ei heller for at see, at England mærkværdig nok synes at befinde sig vel derved, og at Velbefindendet synes at have taget til, i Forhold til Hastigheden, hvormed Veien nu tilbagelægges.

John Cresseterne ere ikke uddøde endnu, thi vor Tids Forkjæmpere for alt Bestaaende bruge de selvsamme Argumenter, som John Cresset brugte for 200 Aar siden. Navnlig findes iblandt Frihandelens Modstandere mange John Cresseter, som frygte for den alt for store Hurtighed, og som af Hensyn til de bestaaende Interesser, hvoriblandt deres egne naturligviis ikke ere, og til hele Landets Vel forlange at denne Flying Coach skal forbydes. De ville ikke udrette stort Mere end han og ligesom han kun blive bekendte for Samtiden og Eftertiden som Tilhængere af John Cressetske Anskuelser.

pr. 100 Pd.

pr. 100 Pd.	1. Berlin					2. Dresden			
	fra Kjøbenhavn.					fra Kjøbenhavn.			
	nuværende Damp- skibstaxt til Stettin, Spedition 3sbgr, pr. Ct.	Jernbane- fragt fra Stettin.	Hele Fragt pr. 100 $\mathcal{K}$ til Berlin efter nuvæ- rende Taxter incl. Spdt.	Hele Fragt pr. 100 $\mathcal{K}$ til Berlin pr. Kahn til 3 sgr. Fragt, incl. Spdt.	Fra Hamborg pr. Jern- bane incl. Transittold.	Jernbane- fragt fra Stettin i Parier.	Den hele Fragt pr. 100 $\mathcal{K}$ incl. Spedition og Dampskibsfragt.	Hele Fragt incl. Kahn Fragt 9 sgr. Spedition og Dampskibsfragt.	
Twist sbgr.	7 $\frac{1}{2}$	4 $\frac{1}{2}$	15	13 $\frac{1}{2}$	14 $\frac{1}{2}$	11 $\frac{3}{4}$	22 $\frac{1}{4}$	19 $\frac{1}{2}$	
*Uldgarn	12 $\frac{1}{2}$	4 $\frac{1}{2}$	20	18 $\frac{1}{2}$	14 $\frac{1}{2}$	11 $\frac{3}{4}$	27 $\frac{1}{4}$	24 $\frac{1}{2}$	
*Hørgarn	12 $\frac{1}{2}$	4 $\frac{1}{2}$	20	18 $\frac{1}{2}$	14 $\frac{1}{2}$	11 $\frac{3}{4}$	27 $\frac{1}{4}$	24 $\frac{1}{2}$	
Tobak 100 Ctn.	7 $\frac{1}{2}$	9	19 $\frac{1}{2}$	13 $\frac{1}{2}$	15 $\frac{1}{2}$	22	32 $\frac{1}{2}$	19 $\frac{1}{2}$	
*Bomulds Man. Varer	12 $\frac{1}{2}$	9	24 $\frac{1}{2}$	18 $\frac{1}{2}$	18	22	37 $\frac{1}{2}$	24 $\frac{1}{2}$	
*Uldne — —	12 $\frac{1}{2}$	9	24 $\frac{1}{2}$	18 $\frac{1}{2}$	18	22	37 $\frac{1}{2}$	24 $\frac{1}{2}$	
*Linnede — —	12 $\frac{1}{2}$	9	24 $\frac{1}{2}$	18 $\frac{1}{2}$	18	22	37 $\frac{1}{2}$	24 $\frac{1}{2}$	
*Silke — —	12 $\frac{1}{2}$	9	24 $\frac{1}{2}$	18 $\frac{1}{2}$	18	22	37 $\frac{1}{2}$	24 $\frac{1}{2}$	
*Raa Silke	12 $\frac{1}{2}$	9	24 $\frac{1}{2}$	18 $\frac{1}{2}$	18	22	37 $\frac{1}{2}$	24 $\frac{1}{2}$	
Indigo	15	4 $\frac{1}{2}$	22 $\frac{1}{2}$	21	17	11 $\frac{3}{4}$	29 $\frac{3}{4}$	27	
Viin	7	4 $\frac{1}{2}$	14 $\frac{1}{2}$	13	15	11 $\frac{3}{4}$	21 $\frac{3}{4}$	19	
Thee	12 $\frac{1}{2}$	9	24 $\frac{1}{2}$	18 $\frac{1}{2}$	17	22	37 $\frac{1}{2}$	24 $\frac{1}{2}$	
Cacao	6	4 $\frac{1}{2}$	13 $\frac{1}{2}$	12	16	11 $\frac{3}{4}$	20 $\frac{3}{4}$	18	
*Korte Varer	12 $\frac{1}{2}$	4 $\frac{1}{2}$	20	18 $\frac{1}{2}$	17	11 $\frac{3}{4}$	27 $\frac{1}{4}$	24 $\frac{1}{2}$	
Kaffe	6	4 $\frac{1}{2}$	13 $\frac{1}{2}$	12	14 $\frac{1}{2}$	11 $\frac{3}{4}$	20 $\frac{3}{4}$	18	
Sukker 100 Ctn.	5	4 $\frac{1}{2}$	12 $\frac{1}{2}$	11	14 $\frac{1}{2}$	14 $\frac{3}{4}$	22 $\frac{3}{4}$	17	
Bomuld . . . —	7 $\frac{1}{2}$	4 $\frac{1}{2}$	15	13 $\frac{1}{2}$	13 $\frac{1}{2}$	22	32 $\frac{1}{2}$	19 $\frac{1}{2}$	
Huder og Skind . . .	7 $\frac{1}{2}$	4 $\frac{1}{2}$	15	13 $\frac{1}{2}$	14	11 $\frac{3}{4}$	22 $\frac{1}{4}$	19 $\frac{1}{2}$	
*Ro- og Linolie . . .	5	4 $\frac{1}{2}$	12 $\frac{1}{2}$	11	14 $\frac{1}{2}$	11 $\frac{3}{4}$	19 $\frac{3}{4}$	17	
*Palme- og Cocusolie	5	4 $\frac{1}{2}$	12 $\frac{1}{2}$	11	14 $\frac{1}{2}$	11 $\frac{3}{4}$	19 $\frac{3}{4}$	17	
*Bomolie	5	4 $\frac{1}{2}$	12 $\frac{1}{2}$	11	14 $\frac{1}{2}$	11 $\frac{3}{4}$	19 $\frac{3}{4}$	17	
*Uld	12 $\frac{1}{2}$	4 $\frac{1}{2}$	20	18 $\frac{1}{2}$	14	22	37 $\frac{1}{2}$	24 $\frac{1}{2}$	
Mandler	7 $\frac{1}{2}$	4 $\frac{1}{2}$	15	13 $\frac{1}{2}$	14 $\frac{1}{2}$	11 $\frac{3}{4}$	22 $\frac{1}{4}$	19 $\frac{1}{2}$	
Rosiner	7 $\frac{1}{2}$	4 $\frac{1}{2}$	15	13 $\frac{1}{2}$	14 $\frac{1}{2}$	11 $\frac{3}{4}$	22 $\frac{1}{4}$	19 $\frac{1}{2}$	
*Maskiner	7 $\frac{1}{2}$	4 $\frac{1}{2}$	15	13 $\frac{1}{2}$	15 $\frac{1}{2}$	11 $\frac{3}{4}$	22 $\frac{1}{4}$	19 $\frac{1}{2}$	

Med * betegnede kunne ikke tages paa Creditoplag.

3. Wien				4. Breslau				5. Warschau			
fra Kbhvn. over Stettin—Breslau.				Kahnfragt 3 1/2 à 7 sgr.				fra Kbhvn via Danz. Dampf-skibsfr. som til Stettin.			
Jernbanefragt fra Hamborg incl. Transitold.	Jernbanefragt fra Stettin.	Den hele Fragt incl. Spedition og Damp-skibsfragt.	Jernbanefragt fra Hamborg via Oderberg.	Jernbanefragt fra Stettin.	Den hele Fragt incl. Spedition og Damp-skibsfragt til Stettin.	Jernbanefragt fra Hamborg.	Høieste Sommerfragt 10 Thlr. pr. 40 Ctn.	Nieczawa Speser 19 sgr. pr. 100 $\mathcal{E}$	Høieste Vinterfragt 20 Thlr. pr. 40 Ctn. 20 Dage.	Jernbanefragt fra Hamborg.	
							Incl. 18 Cop. Chaussee- penge.				
21	27	37 $\frac{1}{2}$	50	13 $\frac{1}{6}$	23 $\frac{2}{3}$	29 $\frac{1}{2}$	36 $\frac{1}{2}$	44	68		
23	27	42 $\frac{1}{2}$	55 $\frac{1}{2}$	13 $\frac{1}{6}$	28 $\frac{2}{3}$	32 $\frac{1}{2}$	41 $\frac{1}{2}$	49	71		
23	27	42 $\frac{1}{2}$	55 $\frac{1}{2}$	13 $\frac{1}{6}$	28 $\frac{2}{3}$	32 $\frac{1}{2}$	41 $\frac{1}{2}$	49	71		
21	27	37 $\frac{1}{2}$	50 $\frac{1}{6}$	9 $\frac{5}{12}$	19 $\frac{1}{2}$	33 $\frac{3}{4}$	36 $\frac{1}{2}$	44	59		
26	32	47 $\frac{1}{2}$	58	19 $\frac{5}{6}$	35 $\frac{1}{3}$	36	41 $\frac{1}{2}$	49	86		
26	32	47 $\frac{1}{2}$	58	19 $\frac{5}{6}$	35 $\frac{1}{3}$	36	41 $\frac{1}{2}$	49	86		
26	32	47 $\frac{1}{2}$	58	19 $\frac{5}{6}$	35 $\frac{1}{3}$	36	41 $\frac{1}{2}$	49	86		
26	32	47 $\frac{1}{2}$	58	19 $\frac{5}{6}$	35 $\frac{1}{3}$	36	41 $\frac{1}{2}$	49	86		
26	32	47 $\frac{1}{2}$	58	19 $\frac{5}{6}$	35 $\frac{1}{3}$	36	41 $\frac{1}{2}$	49	86		
26	32	47 $\frac{1}{2}$	58	19 $\frac{5}{6}$	35 $\frac{1}{3}$	36	41 $\frac{1}{2}$	49	86		
25	32	50	58	19 $\frac{5}{6}$	37 $\frac{5}{6}$	35	44	51 $\frac{1}{2}$	83		
24	32	42	58	19 $\frac{5}{6}$	29 $\frac{5}{6}$	33 $\frac{1}{2}$	36	43 $\frac{1}{2}$	80		
25	32	47 $\frac{1}{2}$	58	19 $\frac{5}{6}$	35 $\frac{1}{3}$	35	41 $\frac{1}{2}$	49	86		
24	32	41	58	19 $\frac{5}{6}$	28 $\frac{5}{6}$	34 $\frac{1}{2}$	35	42 $\frac{1}{2}$	80		
25	32	47 $\frac{1}{2}$	58	19 $\frac{5}{6}$	35 $\frac{1}{3}$	35	41 $\frac{1}{2}$	49	83		
23	27	36	55 $\frac{7}{12}$	19 $\frac{5}{6}$	28 $\frac{5}{6}$	32 $\frac{1}{2}$	35	42 $\frac{1}{2}$	78		
23	32	40	55 $\frac{7}{12}$	13 $\frac{1}{6}$	21 $\frac{1}{6}$	26 $\frac{1}{2}$	34	41 $\frac{1}{2}$	62		
20	27	37 $\frac{1}{2}$	49 $\frac{1}{6}$	13 $\frac{1}{6}$	23 $\frac{2}{3}$	25 $\frac{1}{4}$	36 $\frac{1}{2}$	44	49		
23	32	42 $\frac{1}{2}$	59 $\frac{1}{2}$	19 $\frac{5}{6}$	30 $\frac{1}{3}$	32 $\frac{1}{2}$	36 $\frac{1}{2}$	44	79		
23	27	35	50 $\frac{1}{6}$	13 $\frac{1}{6}$	21 $\frac{1}{6}$	32 $\frac{1}{2}$	34	41 $\frac{1}{2}$	77		
23	27	35	50 $\frac{1}{6}$	13 $\frac{1}{6}$	21 $\frac{1}{6}$	32 $\frac{1}{2}$	34	41 $\frac{1}{2}$	77		
23	27	35	50 $\frac{1}{6}$	13 $\frac{1}{6}$	21 $\frac{1}{6}$	32 $\frac{1}{2}$	34	41 $\frac{1}{2}$	77		
22 $\frac{3}{4}$	32	47 $\frac{1}{2}$	54 $\frac{7}{12}$	19 $\frac{5}{6}$	35 $\frac{1}{3}$	32 $\frac{1}{4}$	41 $\frac{1}{2}$	49	79		
23	32	42 $\frac{1}{2}$	58	19 $\frac{5}{6}$	30 $\frac{1}{3}$	32 $\frac{1}{2}$	36 $\frac{1}{2}$	44	80		
23	32	42 $\frac{1}{2}$	58	19 $\frac{5}{6}$	30 $\frac{1}{3}$	32 $\frac{1}{2}$	36 $\frac{1}{2}$	44	80		
24	27	37 $\frac{1}{2}$	50 $\frac{1}{6}$	13 $\frac{1}{6}$	23 $\frac{2}{3}$	34	36 $\frac{1}{2}$	44	80		

1. Bemærkninger til Routen Kjøbenhavn og Hamborg—Berlin.

Med Dampskib til Stettin og Jernbanen til Berlin findes kun 11 af de 25 Artikler, som kunne concurrere med lignende, sendte over Jernbanen fra Hamborg; men Hindringen, som findes paa Kjøbenhavn—Berliner-Routen, ligger i Speditionsomkostningerne i Stettin og de overdrevne høie Dampskibs- og Jernbanefragter, som imidlertid let kunne nedsættes og ogsaa ventelig ville blive det, saasnart der kommer en større Varebevægelse tilstede denne Vei. Dampskibsforbindelsen maa organiseres saaledes, at Dampskibet selv spederer mod en passende moderat Godtgjørelse, eller med andre Ord, at det medtager Gods fra Kjøbenhavn til en bestemt Fragt, til Berlin, Dresden, Glogau, Chemnitz, Wien, Breslau og andre Jernbanestationer, og det vil saa ikke kunne tilstedes, at der opføres saadanne Taxter som $12\frac{1}{2}$ sgr. og 9 sgr. for Uld, Uldgarn, Manufaktur- og Kortevarer, hvilket ogsaa er ufornødent, thi ved en større Varebevægelse, som f. Ex. kan beskjæftige et Dampskib

fuldkomment, der lader 16,000 Fod Maalegods, dækkes Udgifterne fuldstændig ved en Taxt af circa 5 Sk. dansk pr. Cubikfod af Normalgodset, Tvist i Baller. Den nuværende Taxt, $7\frac{1}{2}$ sgr. pr. 100 Pd., er omtrent 8 Sk. pr. Fod. Saafremt denne Taxt bliver staaende inclusive Speditionsomkostningerne, eller ogsaa med en ringe Forhøielse, saa maa derefter omdannes Taxten for Uld- og Hørgarn, samt for Manufakturvarer, som nu ere overdrevent høie, men vel mest af den Grund, at disse Varer ikke gaae med Dampskibet til Stettin, for nærværende Tid. $12\frac{1}{2}$ sgr. pr. 100 Pd. Manufakturvarer er omtrent $13\frac{1}{2}$ Sk. dansk pr. Fod, og dette staaer ikke i Forhold til 8 Sk. for Tvist.

Sendes derimod Varerne pr. Kahn fra Stettin til Berlin, hvilket ikke er nogen lang Afstand, saa kunne allerede nu disse Artikler, med Undtagelse af 3 eller 4, leveres billigere eller ligesaa billige fra Kjøbenhavn til Berlin som fra Hamborg, og det tiltrods for 3 sgr. Spedition i Stettin. Blev Dampskibsfragten nedsat for nogle faa Artikler, saa kunde alle Varer uden Undtagelse leveres billigere fra Kjøbenhavn end fra Hamborg.

Beregningen ved Routen Hamborg — Berlin er ikke udvidet til Transporten paa Elben, der nu næsten aldeles ikke benyttes til ovenstaaende Varesorter, men kun til svære Varer, som fordre megen Plads, f. Ex. Kul, Salt, Kornvarer etc. etc. Af den hele Varebevægelse mellem og over Preussen og Hamborg til Beløb af c. 300,000,000 Mk. Bco. falder kun $\frac{1}{6}$ Deel eller c. 50,000,000 Mk. paa Elb-Transporten.

2. Hamborg—Dresden, Kjøbenhavn—Dresden.

Ligeledes paa denne Route er den samme Bemærkning at gjøre, at saavel Dampskibs- som Jernbanefragterne ere uforholdsmæssig høie, navnlig paa saadanne Artikler, som ikke gaae denne Vei for Tiden, og som nu ere ansatte til $12\frac{1}{2}$ sgr. med Dampskib og 22 sgr. med Jernbanen fra Stettin; saasnart disse Taxter blive modererede, saaledes at de ikke overstige Taxterne for Tvister og andre lignende Artikler, ville samtlige Artikler, som nu gaae fra Hamborg til Dresden, ligesaa billigt kunne tages fra Kjøbenhavn. Saaledes som Taxterne nu ere, kunne kun 11 af de 25 Artikler føres billigere over Stettin fra Kjøbenhavn end fra Hamborg, de andre 14 ere, ligesom til Berlin, for høit bebyrdede med Omkostninger.

Pr. Kahn fra Stettin ere saa godt som alle disse Varesorter allerede nu billigere at levere til Dresden fra Kjøbenhavn end fra Hamborg, idet kun 4 koste $1\frac{1}{2}$ à 2 sgr. mere paa Grund af den høie Dampskibsfragt.

Disse høiere Taxter ville imidlertid blive nedsatte, saasnart man har Varer at tilbyde Dampskibene og Jernbanen.

3. Kjøbenhavn—Wien, Hamborg—Wien.

Paa denne Route er Varebevægelsen fra Kjøbenhavn til Wien meget i Fordeel fremfor den fra Hamborg til Wien. Grændselinien for Concurrencen imellem Kjøbenhavn og Hamborg vil gaae fra Berlin over

Dresden, Prag, Linz til Triest, saaledes, at naar man gaaer ud fra den Forudsætning, at Kjøbenhavns Marked vilde være i samme Stand til at tilfredsstille Kunderne i Tydskland som Hamborgs, saa vilde man mødes med Hamborg paa denne Linie, men maatte overlade Alt vestenfor til Hamborg-Bremen, til samme Tid som Kjøbenhavn Østen for denne Linie saavelsom i Østersøstæderne vilde kunne udholde enhver Concurrence fra Hamborg. Jo længere Øster paa man kommer, jo større Fordeel bliver det for Forbrugeren at forsyne sig fra Kjøbenhavn, og derfor maa man forskaffe sig Frihed til at kunne føre denne Handel herfra, hvilket under nuværende Toldforhold hører til Umulighederne.

Præsiden, Paa Linx til Thist, sendes, at naar man
 gaar ud fra den Forudsættning, at Kjøbenhavn Mar-
 ked vilde være i samme Stand til at tilfredsstille
 Kunderne i Tydskland som Hamborg, saa vilde man
 mødes med Hamborg paa denne Linie, men maatte
 overlade Al resten til Hamborg-Breuen, til samme
 Tid som Kjøbenhavn Osten for denne Linie saavel som
 i Ostseesøerne vilde kunne beholde enhver Con-
 currence fra Hamborg. Jo længere Osten paa man
 kommer, jo større Fordeel bliver det for Forbrugerne
 at forsyne sig fra Kjøbenhavn, og derfor man naar
 forstaaer sig Frihed til at kunne fore denne Handel
 bester, hvilket under nuværende Forhold harer til
 Ligningsbedene.

En moderat Forhøielse af Tolden formindsker ikke Forbruget, og en Frihandels Tarif efter Udkastet i Forbindelse med en 1 pCts. Indtægtsskat er til Fordeel for de mindre Indtægter og til størst Fordeel for Arbeidsstanden.

Indskrænkningen af Tolden til nogle faa af de større Forbrugsartikler og en moderat Forhøielse af denne Told, formindsker ikke Forbruget, og en saadan Tarif med en 1 pCts. Indtægtsskat er til Fordeel for de mindre Indtægter.

Vi have seet, hvorledes den frie Handel har virket foryngende og styrkende paa Handelen og Industrien, hvorledes den har bragt saavel Arbejdsstanden som alle andre af Statens Borgere Velstand og Velvære, og at vi tør drage den Slutning af den foranstaaende korte Beskrivelse af dens Virkninger i England og Hamborg, at den vil virke ligesaadan hos os. Vi skulle nu undersøge de directe Følger, som en Beskatning af Told og Indtægtsskat, saaledes som vi have bragt i Forslag fra Pag. 77—117, vil have for Statens som ogsaa for de mindre private Indtægter og ville søge at vise, at denne Forandring netop vil være til Fordeel for den mindre formuende Mand og ikke til Skade for Statskassen. Det er en meget almindelig Indvending, der gjøres imod at tage en forhøiet Told af kun nogle faa af de større Forbrugsartikler, at dette formindsker Forbruget og altsaa er

til Skade for Statens Kasse. Der er ingen Tvivl om, at Tolden kan forhøies saa meget, at Forbruget virkelig formindskes eller at man omgaaer Tolden ved at smugle. Om en saa stor Forhøielse af Tolden er her imidlertid ikke Tale; den, der er foreslaaet saavel i den ene som i den anden af Frihandelstarifferne, kan ikke siges at ville forringe Forbruget eller at opfordre til Smugleri, og den er desuden ogsaa lignet paa Artikler, som det ikke er saa ganske let at smugle. Man har, for at holde sig til Englands Exempel igjen, gjort den Erfaring, at man uden Skade for Indtægten kunde stryge c. 1100 Artikler i Tariffen og dog beholde den samme Indtægt. Den engelske Statskasses Indtægt igjennem Tolden var i 1820, da man hvilede i den dybeste Beskyttelses Søvn, 22,100,000 £, og den var 20 Aar derefter eller i 1840, da man snart begyndte at røre alvorligt ved Tolden, kun steget til 23,300,000 £; i 1859, efterat man havde foretaget de store Reforme ved den engelske Tarif og iblandt Andet bortkastet omtrent 1100 Artikler aldeles, havde man en Indtægt af Tolden af 23,768,981 £, altsaa en halv Million mere end før Reformen, og man havde vundet en uvurdeerlig Frihed for Handelsbevægelsen. Den Toldindtægt, som man havde strøget ud af Tariffen, var omtrent 20,000,000 £ foruden omtrent en lignende Sum af Accisens Indtægter, altsaa næsten ligesaa meget som hele Toldindtægten var, og for at dække Deficitet brugte man Indtægtsskatten og en Forhøielse af Toldsatserne paa de Artikler, som man beholdt, hvilken Forhøielse efterhaanden blev taget bort igjen, efterat Bestemmelsen dermed var opnaaet.

Man havde allerede tidligere ofte grebet til det Middel at forhøie Tolden for at skaffe sig større Indtægter, og dette opnaaedes ogsaa, endskjøndt Toldsatserne allerede forinden stode paa en Høide, som aldeles ikke svarer til Noget, der findes hos os. Saaledes forhøiede man i 1815 Tobakstolden 15 pCt. eller fra 2 sh. 9 d. til 3 sh. 2 d. pr. Pd., og Tolden paa adskillige Frørsorter 25 pCt. I 1819 forhøiede man atter Tolden paa Tobak samt Tolden paa Uld, paa Caffé og paa Thee, og denne Forhøielse af Toldsatserne fra 1815—19 indbragte c. 1,786,000 £ mere end før. I Perioden fra 1821—25 skaffede Regjeringen sig en større Indtægt af 46,000 £ ved Forhøielse af Toldsatserne, fra 1826—30 af 297,000 £, fra 1831—36 af 666,000 £, fra 1836—40 af 1,061,000 £, fra 1841—45 af 161,000 £, fra 1846—55 af 2,684,000 £, og denne Forhøielse ramte Artikler som Uld, Viin, Sukker, Caffé, Thee, Spirituosa, og dertil kom endnu et 5 pCt. Tillæg paa al Told i Almindelighed. Det er altsaa ikke noget nyt Middel, der er bragt i Forslag i de foreliggende Frihandelstariffer, at skaffe sig større Indtægter ved at forhøie Toldsatserne, og at dette vil have samme Virkning her som der, er vist udenfor al Tvivl, naar man passer paa ikke at overskride Grændsen for det Passende. Man kan imidlertid endnu finde en større Bekræftelse paa dette Middels Brugelighed, naar man nærmere vil undersøge den Indflydelse, som Forhøielsen af Tolden under den russiske Krig i 1854 og 55 gjorde paa Forbruget af de betræffende Vareartikler. Denne Skat blev paalignet som en Krigsskat, da man paa Grund

af Krigen trængte til større Indtægter, og vi hente os Beviserne for den Indflydelse, den udøvede, fra engelske statistiske Meddelelser.

I Aarene 1850—52 indførtes til Forbrug i Landet:

Sukker	Caffe	Thee
19,223,906 Cent.	98,649,335 Pd.	159,834,595 Pd.
	Spirituosa	
	14,407,515 Gallons.	

Paa Grund af Krigen blev Tolden forhøiet fra 20—33 pCt. og Forbruget viste sig i de paagjældende Aar 1854—56 at være:

Sukker	Caffe	Thee
22,101,316 Cent.	108,111,432 Pd.	188,660,539 Pd.
	Spirituosa	
	14,873,240 Gallons.	

Altsaa var Forbruget endog steget under den forhøiede Told. Naar vi nu endydermere see hen til den overordentlig store Skat, der hvilede paa disse Artikler, og søge at sammenligne Forbrugsevnen i England med Forbrugsevnen her i Landet, saa vil man bedst kunne deraf uddrage en Slutning, om en Forhøielse af Told-satserne som den proponerede, kan formindske Forbruget her i Landet eller ei. Tolden paa de Artikler, som findes opførte i Frihandelstarifen i Betragtningerne, var i 1856 i England paa Caffe 4 d. pr. Pd. eller 16 Sk. R. M. paa dansk Pd. Viin 5 sh. $9\frac{3}{10}$ d. pr. Gallon eller 55 Sk. R. M. pr. Pot. Rum fra Colonierne 8 sh. 2 d. pr. Gallon eller 75 Sk. pr. Pot, fremmed dito samt Cognac og Genever 15 sh. pr. Gallon eller 8 Mk. 12 Sk. R. M. pr. Pot. Sukker raff. 20

sh. Sterl. pr. Cent. eller c. $8\frac{1}{2}$ Sk. R. M. pr. Pd. dansk; uraff. fra 13 sh. 9 d. 17 sh. 6 d. Cent. eller fra 6— $7\frac{1}{2}$ Sk. R. M. pr. dansk Pd. Tobak raa 3 sh. $1\frac{4}{5}$ d. pr. Pd. eller 9 Mk. 8. pr. Pd. dansk, forarbejdet og Cigarer 28 Mk. 8 Sk. pr. Pd. dansk. Tørrede Frugter 15 sh. 9 d. pr Cent. eller 7 Sk. pr. Pd. dansk. Thee 1 sh. 9 d. pr. Pd. eller 84 Sk. pr. Pd. dansk. Tømmer og Bræder fremmede 7 sh. 6 d. à 10 sh. pr. load. eller 7— $9\frac{1}{2}$ Sk. R. M. pr. Cubikfod dansk. Isenkram finere 15 sh. pr. Cent. eller 6 Sk pr. Pd. dansk.

Den engelske Tarif indeholdt derfor Toldsatser, som i Størrelse overgik langt alt hvad noget fornuftigt Menneske kan finde paa at bringe i Forslag hertilands, idetmindste for det første, og en Forhøielse af saadanne Afgifter kunde have været betænkelig, naar man tager Hensyn til, at Forbruget ikke er større paa de fleste af disse Artikler end her i Landet. Der inførtes til Forbruget:

	i England	i Danmark
af Caffé pr. Individ	1,14 M	6 M
» Thee »	2 M	0,28 M
» Viin	1,2 Pot.	1,2 Pot.
» Spirituosa	0,84 »	1 »
» Sukker, Malas, Sirup	30,14 M	18,8 M
» Tobak	1,07 »	3,4 »
» Riis	5,36 »	2,4 »

i Løbet af et Aar.

Med en omtrent ligestor Evne til at forbruge disse Artikler hos den større Masse af Befolkningen var, som man seer af denne Sammenstilling, Told-

skatten der, fra 300—3500 pCt. høiere end her, og dog betænkte man sig ikke paa at forhøie Tolden, naar man vilde have større Indtægter, og man fik det ogsaa naar man gjorde det.

Der kan derfor ikke være nogen Tvivl om, at den i Forslag bragte Forhøielse af Tolden kan indføres uden at man har at befrygte et aftagende Forbrug og den deraf opstaaede Skade for Statens Kasse.

Med Hensyn til en saadan Frihandelstarif med Indtægtskats Indflydelse paa den private Indtægt, saa maa man skaffe sig at vide, hvormeget en Mand med en middel Indtægt vil komme til at betale ifølge Regjeringens Forslag og ifølge den anden Tarif, vi ville hertil benytte en omhyggelig ført Huusholdningsbog, som er bleven os overladt til dette Brug og dertil forudskikke den Bemærkning, at Familien bestod af 8 Personer, hvoraf den Yngste var 11 Aar og Indtægten beløb sig i det Hele til 1100 Rd. om Aaret, af hvilken Grund det var nødvendigt at føre Huusholdningen med Oeconomi og Orden.

Der var saaledes forbrugt i denne Families Huusholdning fra 1ste Mai 1861 indtil ult. April 1862.

Betalen i Told efter Regjeringens

Forslag.

Told ifølge Forslaget i Betragtningerne..

4 Rd. 5 Mk. 4 Sk. à 3 Sk.	156 Pd. St. Croix Sukker	4 Sk. 6 Rd. 3 Mk. » Sk.
1 — 1 — 2 — à 3,5 — 26½ Pd. brændt Caffè à 26 Lod 32½ Pd.		5 — 1 — 4 — 3 —
» — 4 — 4 — à 2 Sk.	{ 28 Pd. Riis }	2 — — 4 — 4 —
	{ 6 — Meel }	
1 — — — — à 12 —	8 Pd. Congo Thee	1 Mk. 1 — 2 — —
» — — — 7 — à 2 —	3½ Pd. Sago	2 Sk. » — — 7 —
» — — — 3 — à ¼ —	{ 2 Pd. Rosiner }	2 — — — — 8 —
» — — — 5 — à 1½ —	{ 2 — Svedsker }	
1 — 2 — 1 — à ½ —	13 Citroner 3½ Pd.	2 — — — — 7 —
» — — — 5 — — —	1½/32 Tønde Salt 258 Pd.	1 — 2 — 4 — 2 —
1 — 4 — 15 — à 7 —	1 Pd. Kryderie	
22 — 2 — 6 — à 20 pCt. Manufaktur og Alenvarer for 112 Rd.	25 Tønder Kul	
	Indtægtskat af 1100 ÷ 400 Rd. 1 pCt.	7 — — — —

33 Rd. 3 Mk. 4 Sk.

20 Rd. « Mk. 15 Sk.

Der er altsaa en Fordeel af 13 Rd. for denne Mand ved en Beskatning efter Frihandels Toldtariffen, fremfor efter Regjeringens Toldtarif, og Fordelen er endnu større; thi der forbrugtes af og til Artikler, som ikke høre til det Regnskab, der gaaer igjennem Huusholdningsbogen, men hvoraf der svares Told efter Regjeringens Tarif, men ikke efter den anden. Det er først ved et forholdsmæssigt større Forbrug af indtil 2400 Rd. om Aaret, at han efter den nye Tarif vil komme til at svare samme Afgift til Staten, som han vilde svare med 1100 Rd. efter Regjeringens Udkast og med samme Maade at leve paa. Fordelen bliver større og større, jo mindre Indtægten og Indtægtskatten bliver, og størst er den netop for de ganske smaa Indtægter paa de 5 à 6 Rd. om Ugen, eller for Arbeideren, der slet ikke kommer til at betale nogen Indtægtskat. For de større Indtægter derimod vil Fritagelsen for Told paa Manufaktur og andre Artikler vel neppe være et Equivalent, som kan dække Indtægtskatten. Det Princip, som her bliver bragt til Anvendelse, nemlig at de smaa Indtægter skaanes saa meget som muligt og de store maa betale i Forhold til den Maade man lever paa, er den rigtigste og den retfærdigste.

Arbejderforeningens Organ optræder her paa en noget anden Maade end tidligere, det søger at bevise at den Arbejder, der skal leve af 5 à 6 Rd. om Ugen og som følgelig, som Bladet siger, ikke kan faae varm Mad om Middagen, men maa leve af Caffé og Smørrebrød, vil komme til at lide under en saadan Forhøielse af Tolden paa Sukker og Caffé, som foreslaaet

i Grosserer-Societetets Tarif, selv om han bliver fri for Tolden paa Manufaktur, thi da det efter en omhyggelig Undersøgelse har viist sig, at Forbruget hos en saadan Mand maa antages at være c. 13 Pd. Caffé og 35 Pd. Sukker for hvert Familiemedlem om Aaret, saa vilde han komme til at erlægge c. 5 Mk. i Told mere om Aaret af disse tvende Artikler. Vi tør vistnok yttre en beskeden Tvivl om at der er Mange med en Ugeløn af 5 à 6 Rd. som leve af Smørrebrød og Caffé, navnlig af saa stærk og sød Caffé, som dette Exempel forudsætter; thi det er en af de dyreste Maader at leve paa til dagligt Brug, som man vel kan tænke sig, især for en Mand med smaa Indtægter. Langt fordeelagtigere og langt bedre er det for ham at lade Konen koge en god Boghvedegrød eller Ærter til Middag, det er baade billigere og mere nærende tillige, men selv om man skal tage Hensyn til Folk, som til stadigt Brug leve saa ufornuftigt at de drikke stærk og sød Caffé til Smørrebrød istedetfor Middagsmad, saa vil det neppe kunne siges, at den forelagte Tarif vilde være til Skade for disse Folk, thi Forbruget af Manufaktur-Varer alene, og man tør vel antage, at disse Organets Protegés bære Klæder og Linned paa Kroppen, er saa stort at den erlagte Told derfor langt overstiger de 5 Mk. En Mand maa dog bruge mere til Anskaffelse og Vedligeholdelse af Klæder og Linned end 4 Rd. 1 Mk. om Aaret, og denne Sum anlagt i Alenvarer, maa antages at betale 5 Mk. i Told til Staten. Det gjør Intet til Sagen, at man kun bruger Klæder som ere gjorte her i Landet, Forskjellen er kun den, at man i dette Tilfælde be-

taler Tolden til Fabrikanten istedetfor til Staten og dette er endnu meget værre. Det maa antages som uden for al Tvivl, at de grovere Varer, som bruges af den mindre Bemidlede, ere de høiest beskattede og at Gjennemsnitstolden 20 pCt. er for lavt ansat for denne Qualitet af Manufaktur-Varer. Hvis man imidlertid antager, at en Familie af Arbeiderstanden, der indskrænker sig til at anskaffe det Nødvendige af Manufacturvarer, ligesom i ovenstaaende Exempel maa bruge 10 pCt. af sine Indtægter til dette Brug, saa udgør dette altid 30 Rd. om Aaret, og Tolden deraf kan paa ingen Maade være mindre end 6 Rd. men vil snarere udgjøre 8 Rd.

Vi kunne derfor med Rolighed bevidne, at den frie Handel er af allerstørste Vigtighed for den mindre formuende Classe af Medborgere og vi antage, at en ligefrem Retfærdighedsfølelse hos Regjeringsmagterne saavel som hos de mere oplyste af Nationen vil bewirke, at al den Uret, i hvilken man nu i en Række af Aar har gjort sig skyldig imod Arbeiderstanden og imod alle Andre, som skulle leve af Arbeidet, ved at holde Landet under Aaget af en Told-Tarif, der er grundet paa Beskyttelse, som forhindrer Handelens og Industriens Udvikling, som betager Arbeideren Retten til at skaffe sig den høieste Priis for hans Arbeidskraft, til samme Tid som den beskatter ham over Evne og udover alt Forhold, vil ophøre inden ret længe og at et saa forkasteligt og grusomt System vil lægges i Graven. Enhver af os, der dele denne Overbeviisning, vil med Glæde hjælpe til at grave den.

Hvad er der' at gjøre, for at overvinde de Vanskeligheder, der
stille sig i Veien for den frie Handel?

Dette er et Spørgsmaal, som uvilkaarlig fremstiller sig og som fordrer et Svar; er man engang kommen til den Overbeviisning, at den eller den Gjenstand er gavnlig, nyttig og nødvendig, saa er det næste Spørgsmaal, hvorledes komme vi i Besiddelse af denne Gjenstand.

Vi ville begynde fra Toppen af og søge at skaffe os at vide, hvilken Hjælp vi kunne vente os af Finantsministeren. Det er sikkert, at ingen Mand i Landet kunde befordre Frihandelens Sag mere end denne Minister, saafremt han var tilbøielig dertil. En Turgot, en Sir Rob. Peel, en Gladstone i Spidsen for Finantsministeriet, vilde snart bringe Sagen frem og i Sikkerhed for alle Storme, men det er ikke en Turgot, en Peel eller en Gladstone vi have i Spidsen derfor. Det er derimod en Mand, der vist er i Besiddelse af mange fortræffelige Egenskaber, kun ikke af den vi skulde synes bedst om og som er mest nødvendig her, nemlig den, at være en varm Forfægter og Forkæmper for den frie Handel, dette er han ikke, han ynder maaskee denne Sag som en Theori, der ligesom det physiokratiske og merkan-

tile engang for længere Tid tilbage, har vakt megen Opsigt og været Gjenstanden for mange interessante Speculationer og Undersøgelser, men han har ikke gjort Sagen til sin, saaledes at han vil offere sin Tid og sine bedste Kræfter derpaa og vil føre den igjennem eller afgive sin Portefeuille. Han er ikke gjen- nemtrængt af denne Læres Sandheder og af Sagens Vigtighed, derpaa tyder Ministerens Udtalelser i sidste Rigsraad, og vil man ogsaa lægge mindre Vægt paa Udtalelser, som ofte ikke veies saa nøie i en Debat, saasom at tage Byrden fra den Rige og kaste den over paa den Fattige, at der ingen Trang var til en Forandring i Frihandelens Retning etc., saa vidner det Udkast til en Tarif, som Ministeren forelagde, stærkt om alt andet end om en Tilbøielighed til at arbeide for den frie Handel, snarere om at han staaer paa Standpunktet af den usynlige Reform i vore Toldforhold, som har fundet Sted siden 1797, hvilket vi ville kalde Standpunktet for en uretfærdig og hensynsløs Politik, hvorved der tilføies Landet og dets bedste Interesser den blodigste Uret. Fra denne Kant er altsaa ikke noget andet at haabe og vente end Modstand. I de høiere Embedskredse er Stemningen neppe gunstigere. I det høieste vil man maaskee paatage sig at overlægge Sagen, og det veed man betyder det samme, som at lægge den hen, i Kunstsproget: *ad acta*. Et Vidnesbyrd paa, at denne Stemning er den herskende i disse Kredse, er den lille Piece, som for nogen Tid siden er udgivet af Legationsraad Grimur Thomsen, »Antydninger om Frihandelen,« denne Piece

viser fuldkommen, hvorledes og hvorfra Vinden blæser deroppe, og det formindsker ikke det piquante derved, at man erindrer sig, at denne Mand staaer i Spidsen for det eneste Departement, som har til Op-gave at virke for Handelen.

Forfatteren har gjort sig den Uleilighed at samle en Deel statistiske Kjendsgjerninger, som alle vise den fortræffelige Virkning, den frie Handel har havt paa Udviklingen af Englands Handel og øvrige Forhold, for til Slutningen at drage det Resultat ud deraf, at en Forandring foretaget hos os paa samme Maade slet ikke vilde passe for vore Forhold; at vi tvertimod maa skride smukt langsomt frem med disse Forandringer, og at den bestaaende Toldlovgivning og den Maade, hvorpaa denne mere og mere har udviklet sig til Frihed siden 1797, maatte i saa Henseende være en Borgen for, at Handelsstandens berettigede Fordringer ville bringes i den bedst mulige Samklang med Befolkningens Krav og med Statsindtægternes Tarv. Almeenvellet kræver ogsaa, siger Forfatteren, og her skal man tage et Exempel af England, at store Reformer i Toldlovgivningen kun bør indføres gradviis og efter en nøie Prøvelse, og fremdeles lægger han os paa Hjertet, at de Styrende i Finants- og Toldfaget vide meget mere om Frihandelen og dennes Virkning paa engelske Forhold end han har fortalt os i den foreliggende Piece, og at naar de alligevel gjøre Modstand imod denne Reform, saa er det ikke fordi de paa en borneret Maade holde fast ved alt Bestaaende, men af ædlere Bevæg-

grunde, som byde dem at være varsomme med at foretage gennemgribende Forandringer, uden iforveien at have undersøgt, hvor Englands Handelspolitik passer for os eller hvor den ikke passer. Endelig giver Forfatteren os at betænke, at der kunne gives Forhold af ikke handelspolitisk Natur, som kunne være til Hinder for at disse Reformers strax kunne iværksættes.

Der er neppe nogen Tvivl om at Forfatteren er en Beundrer af den frie Handel, men han fører en forunderlig Argumentation af en Mand at være, der kalder sig en Ven af denne, og som har opstillet saa mange Exempler paa dens velsignelsesrige Virkninger, som ere samlede i denne Piece. Hvis en Forfatter, efter at have undersøgt Forholdet af den nuværende Toldbeskatning procentviis paa den Fattiges og den Riges Indtægter, kan tale for at der endnu maa høre en længere Tid til for de Styrende i Finants- og Toldfaget, til at undersøge om og hvor de engelske Reformers kunne passe eller ikke passe, saa kan der mulig opstaae nogen Tvivl om hans Hoved; om hans Hjerte er der ingen Tvivl længer. Hvorfor havde de Styrende ikke for længe siden søgt at komme paa det Rene dermed, førend Udkastet til Tariffen af 1858 og 1862 forelagdes, der har været rigelig Tid dertil og dette er ikke Forhold, som man har Ret til at undersøge ved Leilighed efter sin Magelighed eller naar man ikke har andet at gjøre. Under et System som det Nærværende, der rammer den mindst Formuende uforholdsmæssigt haardt igjennem Beskatningen eller

efter Indtægten mindst som 6 af 100 til 1 af 100 hos den Rige, imedens det til samme Tid berøver ham Arbeidet og betager ham Leilighed til for sit Arbeide at faae den høieste Priis, er det meget let for den, der kun betaler 1 pCt. og intet Arbeide behøver, at sige: giv Tid! det er ikke saa vanskeligt for den, der staaer paa en Gage af 6000 Rd. med Udsigt til en Pension paa 3000 Rd. at see Tiden an som for den der kun har 300 Rd. og kun Udsigt til Fattighuset paa sine gamle Dage. Man kan tænke herom som man vil, men den, som handler saaledes, vil snart faae Navn af en ukyndig eller samvittighedsløs og slet Statshuusholder. De, der tale saaledes, læse vel neppe Arbeiderforeningens Organ og vide maaskee ikke at der gives Medborgere, som træffes saa haardt af Skjæbnen, af de i Mangel af noget Bedre fortære 13 Pd. Caffé, og hvad for Caffé, og 35 Pd. Puddersukker om Aaret; maatte dog Skjæbnen føie det saaledes at det blev de Styrende, som denne Lod blev til Deel, og vi holde os forsikkrede om at det ikke vilde vare længe før den frie Handel blev indført hos os — 65 Aar vilde det idetmindste ikke vare.

Forfatteren tager Feil naar han anfører, at de store Reformere i England ere skeete gradviis og med stor Langsomhed, han ligesaa vel som saa mange Andre holde Kampen imellem de forskjellige Interesser om Reformen, for Reformen selv, denne skeete hurtig nok, da først Magten var tilstede til at foretage den, vi troe at vi have tilstrækkelig viist dette

i det Foregaaende og at vi ikke behøve at dvæle længer derved. Forfatteren advarer imod at forhøje Tolden paa enkelte Artikler; denne Forhøielse vilde efter hans Mening ikke føre til en Forhøielse af Indtægten, men kun til at fremkalde en ny indenlandsk Produktion, der skulde tjene som Surrogat for Caffé, Sukker, Tobak etc. Erfaringen har dog viist, at en Forhøielse af Tolden i England har ved enkelte Leiligheder ogsaa frembragt en Forhøielse af Indtægten endskjøndt Toldsatserne vare meget høiere der end her, og vi have ingensinde seet eller hørt at man i England har lagt sig efter Surrogater for ovenstaaende og andre Artikler, endskjøndt Indførselstolden derpaa har været fabelagtig høj.

Der er imidlertid en anden af Forfatterens Paastande, som vi ikke kunne glide saa let hen over, da den, naar den blev uimodsagt, vilde udbrede en aldeles falsk Anskuelse om disse Forhold og skade Frihandelens Sag her i Landet.

I Antydningerne gjøres nemlig den Paastand at Anvendelsen af Frihandelen efter engelsk Mønster paa vort Land ikke lader sig gjøre, fordi der i England fandtes en Faktor i Nationalformuen, nemlig Bomuldsfabrikationen, som savnes i andre Lande, og som vanskelig i samme Fuldkommenhed vil kunne tilveiebringes der, allermindst i Danmark, formedelst Mangelen af en anden Factor, som ogsaa er tilstede i Storbritanien i en høiere og bedre Grad end noget andet Sted, nemlig Rigdommen paa Stenkulsminer, Dampkraftens og Fabrikdriftens nødvendige Betingelse i vore Dage. England, som tillige er et agerdyrkende

Land, forener derfor alle Hovednæringsveie og Rigdomskilder i sig, men Danmark skal hovedsagelig være et agerdyrkende Land, og Meningen er dermed at bevise at dette sidste aldrig kan blive deelagtigt i den Fortjeneste, som en større Fabrikdrift kaster af sig, fordi det ikke er i Besiddelse af Stenkulsminer. Hvor stor denne Faktor er i England søger Forfatteren at bevise derved at, som han paastaaer, Differencen imellem Værdien af den til Storbritanien indførte raa og atter udførte forarbeidede Bomuld, eller Netto-gevinsten (?) paa Bomulden i Gjennemsnit omtrent svarer til Værdien af den indførte Hvede.

Herfor anfører Forfatteren nogle Talstørrelser, som formodentlig ere uddragne af engelske statistiske Værker. Det er nu i det Hele taget usandsynligt, at Englands ovenstaaende Fortjeneste paa den indførte Bomuld + Forbruget i selve Landet og Beholdningen af Bomuld og Bomuldsvareer skulde findes at equivalere Værdien af Hveden og Hvedemelet, som indføres, men det er ogsaa ligefrem et forkeert Resultat, Forfatteren er kommen til, fordi han har taget Feil af den officielle og den virkelige beregnede Værdi. Den første kan man aldrig bruge i denne Slags Beregninger, og med Hensyn til de tvende Artikler Bomuld og Bomuldsvareer og Hvede og Hvedemeel er der saa stor en Variation, at man kan antage Forholdet ved Bomuld som 3 : 2 og ved Hvede og navnlig ved Hvedemeel som 1 : 2. Der kommer derfor et heelt andet Resultat ud af denne Sammenstilling.

Saaledes er Gjennemsnitsdifferencen paa de virkelige Værdier af den indførte Bomuld og de udførte

Bomuldsvare for 6 Aar, fra 1851—56, kun 11,900,000 £ om Aaret og den virkelige Gjennemsnitsværdie af den i samme Tidsrum indførte Hvede er derimod 16,500,000 £. Omendskjønt dette er en Feil, der er af mindre Vigtighed, saa er det altid en Feil, der røber Ubekjendtskab med Terrainet, og vi formode, at den følgende er opstaaet paa samme Maade. Forfatteren fremsætter den Paastand, at Danmark aldrig kan blive et Fabrikland, som kan tænke paa at concurrere med England, fordi det ingen Kulminer har. Vi have tidligere paastaaet, at dette ikke var saa, dels fordi der ere andre Elementer ved en stor Fabrikbedrift, som have en ganske anden Vægt end Kullene, der endog paa mange Steder i England ere ligesaa dyre som her, f. Ex. Arbeidsløn, Skatter og Afgifter, den billigere Levemaade etc. etc., hvilket Alt er i Faveur af Danmark, dels fordi Kulforbruget ved store Spinderier og Væverier, og heraf bestaaer i England Hovedindustrien, er nu for Tiden en Sag af grumme ringe Betydenhed, og vil blive det endnu mere i Fremtiden.

Efter Opdagelsen af Woolffs double cylindred combined low and high Pressure Engines er Kulforbruget overalt i denne Industri reduceret til $3\frac{1}{2}$ à 4 Pd. pr. Hests Kraft, og da der i Gjennemsnit kun bruges Maskiner af fra 8—26 H. Kraft eller i Gjennemsnit af 17 H. Kraft, saa er Gjennemsnitsforbruget kun 2 Tons om Ugen, og det kommer ikke derpaa an, om Kullene koste et Par Shill. pr. Ton mere eller ei. De andre Besparelser have uendelig mere Værdi.

Efter de officielle Rapporter fra Fabrikinspecteurne byggedes i de 4 Aar fra 1852—55 i England:

Bomuldsfabrikker.				Hørfabrikker.			
1852	199	med	3,174 H. K.	18	med	596 H. Kr.	
53	130	-	3,073 -	21	-	597 -	
54	156	-	4,090 -	18	-	460 -	
55	87	-	2,604 -	14	-	206 -	
ialt 482 med 12,401 H. K.				71 med 1859 H. Kr.			
eller 26 H. Kr. pr. Fabrik.				eller 26 H. Kr. pr. Fabr.			

Uldfabrikker.				Silkefabrikker.			
1852	36	med	673 H. Kr.	20	med	273 H. Kr.	
53	54	-	802 -	20	-	180 -	
54	62	-	900 -	64	-	412 -	
55	65	-	866 -	16	-	65 -	
217 med 3241 H. Kr.				120 med 930 H. Kr.			
eller 15 H. Kr. pr. Fabr.				eller $7\frac{3}{4}$ H. Kr. pr. Fabr.			

Andre Fabr. for vævede Stoffer.				Altsaa			
1852	5	med	36 H. Kr.	Hørfabr.	à	26 H. Kr.	
53	4	-	66 -	Bomuldsf.	à	26 -	
54	6	-	80 -	Uldfabr.	à	15 -	
55	6	-	43 -	Silkefabr.	à	8 -	
				Andre Fbr.	à	11 -	
21 med 225 H. Kr.				5 Fabr. med 86 H. Kr.			
eller $10\frac{5}{7}$ H. Kr.				eller $17\frac{1}{5}$ H. K. pr. Fabr.			

Tænker man sig nu en Bomuldsfabrik paa 26 Hestes Kraft arbejdende i England og i Danmark, saa stiller Beregningen sig for begge saaledes:

Ifølge Beretningen fandtes i 1861 i hele England 2,887 Bomuldsfabrikker med 451,569 Arbeidere eller 156 pr. Fabrik, hvoraf $55\frac{1}{2}$ pCt. vare Fruen-

timre, $35\frac{1}{2}$ pCt. Mandfolk og 9 pCt. Børn under 13 Aar, altsaa 86 Fruentimre, 56 Mandfolk og 14 Børn. Arbeidslønnen for disse 156 Arbeidere i 60 Timer om Ugen er 126 £ eller 1,134 Rd. i England og kun 670 Rd. i Danmark for nærværende Tid, ifølge aldeles paalidelige Opgivelser, og Kulforbruget beregnet til 3 Tons i 60 Timer og til 10 sh. ster. i England og til 22 sh. i Danmark pr. Ton respective 14 Rd. og 30 Rd. Udgifterne ved samme Bedrift, for Arbeidsløn og Kul, ville derfor i England være 1,148 Rd. og i Danmark 700 Rd., og desforuden vil Fabrikanten heri Landet have mange andre Fordele, som han ikke har i England. Vi ville hermed ikke paastaae, at denne Forskjel i Arbeidsomkostningerne altid vil vedblive, vi troe tvertimod, at den til Bedste for Arbeiderne efterhaanden vil svinde, for det Første indtil Gjennemsnitslønnen bliver 6 Rd. 3 Mk. istedetfor 4 Rd. 2 Mk., som den er nu, eller at en Stigning af Arbeidslønnen af 50 pCt. vil finde Sted, men Fordelen er der dog til at begynde med, og vi troe ogsaa, at den vil blive benyttet, saasnart Forholdene tillade det, nemlig naar al Beskyttelse er forsvunden af vor Toldtarif og denne indrettes saaledes, at Handelen faaer Frihed til at kunne virke, eller naar Handel og Industri arbejde tilsammen og til eet Maal. Vi sige ingenlunde, at der vil komme en stor Industri her i Landet, naar disse Forhold ere forandrede, vi sige blot, at der aldeles ingen Vanskelighed er ved at den kan komme og at vi troe, at den vil komme saasnart Industrien begynder at arbejde for et større Forbrug end vort eget. Vi tillade os endvidere at paastaae,

at en saadan Industri er baade til Gavn og til Glæde for Landet, og at af den kunne vi ikke have for Meget, naar vi blot tage Fordelen i Betragtning.

Vi have grebet Leiligheden til med det Samme at imødegaae en Anskuelse, der som en rød Traad gaaer igjennem hele den ommeldte Piece og som gaaer ud paa at vise os, at vi her i Landet slet ikke ere berettigede til at anvende de Erfaringer, som man i Praxis har høstet i England, paa vore Forhold, da disse ere »himmelvidt« forskjellige fra de engelske, og Grunden hertil er, at Forudbetingelsen for en Industri mangler os, nemlig Kul, og at vi skulle vente med Taalmodighed indtil de Styrende faae Tid til at overveie Alt, hvad der behøves at overveies. Vi ansee det for skadeligt for den gode Sag, at denne Anskuelse udbreder sig og fæster Rod; men i Hovedsagen satte vi os det Maal, at vise, at der hos Embedsstanden, og navnlig hos den høiere, ikke blæser nogen gunstig Vind for Frihandelsskibet, som ligger for Anker endnu og venter paa Ordre til at lette, hvad enten dette nu kommer af Ubekjendtskab med de virkelige Forhold, eller af borneert Fastholden ved det Bestaaende, en Modstand findes der, og ingenlunde en Kraft, der driver frem, endskjøndt det er denne Stand, som hos os kan gjøre Begyndelsen og tage de Andre med.

Vi antage ikke, at der er nogen Sandhed i Forfatterens 3die Paastand, at der turde gives Forhindringer af ikke handelspolitisk Natur, som forhindrer Iværksættelsen af Reformen strax; vi ville indskrænke os til at yttre en beskeden Tvivl herom. Denne Busse-

mand har svævet over Hovedet paa os i 10 Aar, og har ogsaa rigtignok været Skyld i, at mange nødvendige Forbedringer hidtil ere blevne holdte tilbage. Vi see ikke, at dette har forbedret Stillingen i mindste Maade, og troe, at den modsatte Vei snarere havde ført til et Resultat.

Vi komme nu til Folket selv, til de Handlende, Landmanden, de Industridrivende, Haandværkeren, Arbeideren, hvilken Stemning findes her for Frihandlens Sag, og har der fra denne Side viist sig en stor Interesse derfor og en kraftig Anstrængelse for at føre Sagen igjennem? Vi maae desværre besvare dette Spørgsmaal med Nei; endnu har der ikke viist sig den fornødne Evne eller Lyst til at føre denne vigtige Sag videre, og Stemningen er saa svag og vaklende, som den kun kan være i en Sag, hvorom man endnu ikke er bleven tilstrækkelig oplyst. De Handlende i Provindserne holde sig tilbage og vente paa hvad der vil skee fra Kjøbenhavns Handelsstands Side og denne forbereder sig derpaa som om det var et Lovgivningsarbeide, man forlangte af dens Udvalgte, og ikke en bestemt og kraftig Udtalelse, der viste, at de ere Parti i Sagen og angive den Vei, man bør gaae, idet de stille sig i Spidsen og opfordre de Andre til at følge sig og det Flag, som vaier over dem. Landbostanden holder sig tilbage, fordi den troer, at den staaer udenfor det Hele, hvilket er en meget feil Anskuelse, og den Industridrivende og Arbeiderstanden fordi de frygte for, at den frie Handel vil skade dem noget, som er ligesaa urigtigt; man trænger til at faae Oplysning om mange Punkter og til at faae

en fast Mening og en fuld Overbeviisning om den Sags Rigtighed, hvorfor man skal stride, uden hvilket ingensomhelst Sag lader sig føre igjennem. Der ere Kræfter nok til at bruge, og som ikke forlange bedre end at blive anvendte og ledede, men der savnes den styrende og ledende Tanke, den der indretter og ind-deler Arbeidet og giver Enhver det at udrette, som passer sig for ham, og som udgjør maaskee kun en liden, men dog en nødvendig Deel af det Værk, som skulde være fuldført imedens man har Tid dertil, for at der ikke en skjøn Dag skal staae en kunstig Told-tarif færdig, et Opkog af den gamle, med de samme Feil som denne, kun udpyntet med nogle smaa Hane-fjeds-Indrømmelser for at gjøre Fyren lidt mere presentabel og for at indbilde Verden, at man har gjort et uhyre Skridt fremad. Netop en saadan Hane-fjeds Indrømmelses-Tarif er nu forelagt Stænderne i Itzehoe, vi vide altsaa hvad vi kunne vente os, naar Rigsraadet kommer sammen.

Det er fra den kjøbenhavnske Handelsstands Side, at man venter det Skridt, som vil forene den hele danske Handelsstand til fælleds Bestræbelser for at naae det vedtagne Maal; thi det er Handelsstanden, der ifølge sin Stilling til Spørgsmaalet er først og nærmest kaldet til at udfægte denne Sag, som man hele Landet rundt har Øjet henvendt paa, og som man venter at see staae i sluttede Geledder, saasnart det begynder at dages, og man tør vente, at Mang-foldige rundt om i Landet ville slutte sig til dem og ville danne tilsammen en Front, der dog kunde ud-øve nogen Virkning selv paa en nok saa myndig

Finantsminister og paa en kun lidet myndig Rigsforsamling.

Det var ogsaa Handelsstanden i England, eller nogle af dens mest fremragende Medlemmer, som fra først af nedlagde det Frøkorn i Englands Jordbund, der siden blev til et saa mægtigt Træ og som har baaret saa herlige Frugter, og det kan være passende ved Begyndelsen af vor Frihandels Bevægelse at mindes disse Mænd, som vi skyldte saa Meget.

Det var den af den engelske Handelsvidenskab saa høit fortjente Thomas Tooke, der var den egentlige Begynder af Frihandelsbevægelsen i England i vore Dage (thi allerede i 1692—93 havde Dudley North og John Locke talt Frihandelens Sag paa det kraftigste), og som conciperede den Petition, der under Navn the merchants petition den 8de Mai 1820 overrakte Parlamentet af Alex. Baring, senere Lord Ashburton. Thomas Tooke var dengang Assistent ved det russiske Compagni i London og havde dengang allerede for længe siden vundet den Overbeviisning, at Beskyttelsen kun ledede til Handelens og Industriens Ruin, og han udtaler det ogsaa saa bestemt og tydeligt i denne Petition, som det nogensinde senere har været udtalt. Iblandt de første og vigtigste af Londons Handlende, som underskrev Petitionen og som støttede Tooke ved deres Anseelse og Navn og som derfor dele Æren for dette første Skridt med ham, maa nævnes S. C. Holland, Associé af Baring Brothers & Co. og Bankdirecteur Samuel Thornton, Gouverneur for det russiske Compagni. Der er ingen Tvivl om, at denne Petition, som ogsaa støttedes af mange andre an-

seete og betydelige Mænd, bidrog meget til at klare Anskuelserne og til at bane Veien for Huskisson, der nogle Aar senere aabnede Reformernes lange Række med en Forandring i Silketolden. Senere sluttede mange anseete Mænd, Kjøbmænd, Fabrikanter, Landmænd og Videnskabsmænd sig til Bevægelsen, dannede sig til en Forening med et bestemt Formaal, samt gav sig egne Love, valgte sin egen Bestyrelse, og som bød over store Midler, der anvendtes paa den hensigtsmæssigste Maade i Foreningens Tjeneste, til Afholdelsen af offentlige Møder i alle Provindser og i alle Stæder i Landet, til Udgivelsen af Foreningens Tidende, af utallige Flyveskrifter og Brochurer, hvorved man søgte at bearbejde og overbevise det engelske Folk om Rigtigheden af den frie Handels Principer, og saa vel overlagte vare Bestyrelsens Handlinger, saa stort var det Held der fulgte dens rastløse og utrættelige Bestræbelser igjennem flere Aar, at den i 1846 under Styrelse af Mænd som Rich. Cobden, John Bright, Milner Gibson, C. P. Villiers og Andre var i Stand til at føre det sidste og stærkeste Slag imod Beskyttelsessystemet ved at sætte Kornlovens Afskaffelse igjennem, der var Hjørnestenen for hele det gamle System og hvorom hele Angrebet derfor havde concentreret sig i flere Aar. Denne Forening udviklede imidlertid en fast utrolig Virksomhed i enhver Retning, og naaede kun Maalet ved Hjælp af denne — det ere de samme Midler, vi bør anvende, og uden hvilke vi aldrig ville naae noget andet Maal end det, at vi hjælpe vore Modstandere til at sætte deres Villie igjennem.

Rettelser.

- Pag. 3: 2 Linie fra oven, frie, læs fri.
- 3: 6 - — althvad, l. Alt hvad.
 - 5: 4 og 12 Linie fra oven, aandlig, l. aandig.
 - 6: 10 L. f. o., Overflodighed, l. Overflødighed.
 - 7: 10 L. fra neden, politisk, l. politisk.
 - 14: 1 og 12 L. f. o., Industrie, l. Industri.
 - 14: 12 L. f. n., al, l. at.
 - 15: 9 L. f. o., fri, l. frie.
 - 16: 11 L. f. o., bar, l. har.
 - 18: 4 og 19 L. f. o., Industrie, l. Indusri.
 - 34: 4 L. f. n., Pen, l. Pen.
 - 43: 1 L. f. o., betales, l. betalt.
 - 72: 13 L. f. n., aandelige, l. aandige.
 - 76: 16 L. f. o., 1841—56, l. 1847—56.
 - 89: 7 L. f. n., endskyldning, l. Undskyldning.
 - 93: 9 L. f. n., vist, l. viist.
 - 110: 1 L. f. o., Funge, l. tunge.
 - 126: 3 L. f. o., det, l. den.
 - 128: 15 L. f. o., paa de, l. paa.
 - 141: 4 L. f. o., 2,604, l. 2,064.

